

Is de Bijbel Waar?

© 2020 Verenigde Kerk van God

© 2001, 2008 United Church of God, *an International Association*

Alle rechten voorbehouden. Gedrukt in Nederland. Schriftgedeelten in deze uitgave zijn afkomstig uit de Herziene Statenvertaling, tenzij anders vermeld.

Inhoudsopgave

3 Eén van 's werelds populairste boeken

Miljoenen mensen beschouwen de Bijbel als het geïnspireerde Woord van God. Maar kunt – en *moet* – u de Bijbel geloven?

8 De Bijbel in de moderne wereld

De Bijbel is Gods geschenk aan ons, en het openbaart grote, geestelijke waarheden die we zelf alleen nooit hadden kunnen ontdekken.

14 De Bijbel en astronomie

De Bijbel heeft bewezen zijn tijd ver vooruit te zijn met betrekking tot uitspraken die we erin aantreffen over het universum en de planeet die we bewonen.

23 De Bijbel en archeologie

Lang werd de Bijbel aanvaard als waar en accuraat tot men begon te twijfelen. Hoe heeft de Bijbel het er van afgebracht toen archeologen hun bevindingen vergeleken met wat er in de Schrift staat?

38 De Bijbel en de wetenschap

Enkele eeuwen geleden werd de Bijbel door de wetenschap onttroond als de hoogste autoriteit voor de mensheid en raakte meer en meer op de achtergrond. Maar wetenschappers die de instructies uit de Bijbel opnieuw onderzochten, zijn erachter gekomen dat de Bijbel zijn tijd altijd vooruit was!

57 De Bijbel en profetie

In tegenstelling tot enig ander boek in de wereld biedt de Bijbel zijn eigen test aan om te bewijzen dat de Bijbel goddelijk geïnspireerd is. Die test is profetie – het voorzeggend van de toekomst. De Bijbel slaagt zó goed in die test, dat critici de Bijbel moeten verdraaien om het te ontkennen!

75 De Bijbel en u...

Is de Bijbel een ware en betrouwbare gids die ons laat zien hoe we ons leven moeten leiden? Voor degenen die de moed hebben om de Bijbel te accepteren en ernaar te handelen, is het bewijs voor handen. Ieder van ons komt voor een keuze te staan. Aanvaardt u het grootste geschenk van uw Schepper aan u?

Een van 's werelds populairste boeken

Op 16 maart 1985 werd journalist Terry Anderson ontvoerd in de straten van Beiroet in Libanon. Hij werd gedurende 2454 dagen – bijna zeven jaar – als politiek onderpand gegijzeld. Tijdens deze afgrijselijke beproeving liet Terry Anderson een opmerkelijke moed zien, ondanks het feit dat hij vaak bijna zijn breekpunt had bereikt.

Op de eerste dag van zijn gevangenschap dwongen zijn ontvoerders hem onder bedreiging van een geweer om vanuit zijn auto in die van hen te stappen, waarna ze hem meenamen naar een half afgebouwd appartementencomplex. Daar blinddoekten ze hem en ketenden hem vast aan een bed.

Ondanks dat de Bijbel één van 's werelds meest gelezen boeken is, is de Bijbel tegelijkertijd ook het minst begrepen boek.

op het bed. Ik wilde het pakken en voelde de zachte omslag van een boek. De wacht kwam naar het hoofdeinde van het bed. ‘Goed?’ ‘Ja, heel goed, dank u.’”

“Ik trok voorzichtig mijn blinddoek een beetje omhoog zodat ik het boek kon zien (...) Een Bijbel, de Revised Standard Version. Ik streek zachtjes over het boek (...) Ik las langzaam, voorzichtig, de titelpagina, de informatie over de druk en het copyright, de opmerkingen van de redactie. En toen: Genesis. ‘In den beginne (...)’” (Terry Anderson, *Den of Lions*, 1993, pagina's 14-15).

Tijdens zijn eerste 24 dagen in ketenen worstelde hij, terwijl hij als een dier vastgeketend was, om een manier te vinden om zijn verstand te bewaren. Hij beseftte de noodzaak om moed en sterkte van buitenaf te krijgen en hij vroeg zijn ontvoerders om een Bijbel.

In zijn memoires schrijft Anderson over het resultaat van dat verzoek: “De volgende dag, aan het einde van de middag, kwam de Engelsprekende wacht binnen en gooide een zwaar voorwerp

Hoe vaak hebben mannen en vrouwen die in een crisis verkeren niet naar de Bijbel gegrepen om hulp te vinden? De waarde van het Woord van God wordt erkend op dergelijke momenten van ongemak, onzekerheid en vrijheidsberoving.

Een blijvende bestseller

De Bijbel wordt door miljoenen mensen beschouwd als het geschreven Woord van de enige ware God. En die onderscheiding claimt de Bijbel ook voor zichzelf. In de ogen van vele anderen staat de Bijbel in hoog aanzien als een verzameling van een gedeelte van 's werelds belangrijkste

In hun eigen woorden: bekende mannen

Door de geschiedenis heen stond de Bijbel in de hoogste achting bij vele mannen en vrouwen van naam – presidenten, premiers, koningen, geleerden, wetenschappers, filosofen en meer.

Hieronder volgt wat sommigen van hen over de Bijbel hebben gezegd.

De briljante Duitse geleerde en filosoof Immanuel Kant zei: "Het bestaan van de Bijbel als een boek voor de mensen is het grootste geschenk dat het menselijk ras ooit heeft gekregen. Elke poging om de Bijbel onbelangrijk te doen lijken is een misdaad tegen de mensheid."

Sir Francis Bacon, bekend als de va-

"Er zijn in de gehele Bijbel meer betrouwbare tekenen van authenticiteit te vinden dan in de gehele wereldgeschiedenis." – Sir Isaac Newton, grondlegger van de moderne natuurkunde en astronomie

der van de wetenschappelijke methode, schreef: "Er zijn twee boeken die we moeten bestuderen om ervoor te zorgen dat we geen fouten maken; ten eerste het boek van de Geschriften, dat de

wil van God openbaart, en daarna het boek van de Schepselen [Schepping], dat Zijn kracht uitdrukt."

Wernher von Braun, die wel beschouwd wordt als de grondlegger van het Ameri-

"Het is onmogelijk om de wereld rechtvaardig te besturen zonder God en de Bijbel." – George Washington, 1e president van de VS

kaanse lucht- en ruimtevaartprogramma, schreef: "In dit tijdperk van de ruimtevaart, waarin we de moderne hulpmiddelen van de wetenschap gebruiken om nieuwe gebieden van de menselijke activiteiten te betreden, blijft de Bijbel – deze grandioze, inspirerende geschiedenis van de geleidelijke openbaring van de morele wet – in elk opzicht een up-to-date boek." De grote Engelse toneelschrijver Sir Walter Scott schreef: "Zelfs de meest geleerde, serieuze en toegewijde student kan, hoelang hij ook leeft, niet een volledige kennis van dit ene Werk verkrijgen. Hoe dieper hij in de mijn werkt, hoe meer en overvloediger hij erts zal vinden; er schijnt voortdurend nieuw licht uit deze bron van

ste literatuur. De non-profit American Bible Society heeft in haar meer dan 180-jarige bestaan meer Bijbels verspreid dan er mensen zijn in de wereld – zo'n 8,5 miljard. De British and Foreign Bible Society heeft nog enkele miljarden meer verspreid in tientallen talen.

Meer dan 100 miljoen nieuwe Bijbels, in vele verschillende vertalingen, worden elk jaar verkocht of gratis weggegeven. Er bestaan vertalingen in meer dan 2000 talen en dialecten.

De Bijbel is tegenwoordig vooral populair in gebieden waar Engels wordt gesproken. Het is "het bekendste boek in de Engelssprekende wereld (...). Niemand in de Engelssprekende wereld wordt als geletterd

en vrouwen met een groot respect voor de Bijbel

hemelse kennis om het gedrag te leiden en het werk van God en de wegen van de mens aan het licht te brengen; en uiteindelijk zal hij de wereld verlaten en toegeven dat hoe meer hij de Schriften bestudeerde, hoe meer hij tot de erkenning is gekomen van zijn eigen onwetendheid en van de onschatbare waarde [van de Schrift]."

De bekende Franse schrijver en filosoof Jean-Jacques Rousseau schreef: "Lees de werken van onze filosofen; wat zijn zij met al hun wollige taalgebruik toch armzalig en verachtelijk in vergelijking met de Schrift! Is het mogelijk dat een Boek, dat tegelijkertijd zo simpel en zo subliem is, het werk van een mens is?"

John Locke, de bekende Engelse filosoof, schreef: "De Bijbel is een van de grootste zegeningen die God aan de mensenkinderen

"Dat Boek [de Bijbel] is de oorzaak van de suprematie van Engeland." – Koningin Victoria, voormalige koningin van Groot-Brittannië

heeft geschonken. God is er de auteur van; het doel ervan is verlossing en onvermengde waarheid is waar de Bijbel uit bestaat.

Geheel en al puur en oprecht; niets te veel, niets te weinig." Verschillende Amerikaanse presidenten hebben hun vertrouwen in de Bijbel bevestigd. Abraham Lincoln heeft gezegd: "Ik geloof dat de Bijbel het beste boek is dat God ooit aan de mens gegeven heeft. Al het goede van de Verlosser van de

"Een grondige kennis van de Bijbel is waardevoller dan een universitaire opleiding." – Theodore Roosevelt, 26e president van de VS

wereld wordt ons door middel van dit boek bekendgemaakt."

John Quincy Adams zei: "Mijn achting voor de Bijbel is zo groot, dat hoe eerder mijn kinderen erin beginnen te lezen, hoe vaster mijn hoop zal zijn dat ze nuttige burgers van hun land zullen worden."

William Gladstone, de beroemde 19e-eeuwse Britse premier, zei: "Ik heb 95 van de grootste mannen ter wereld uit mijn tijd gekend, en 87 van hen waren volgelingen van de Bijbel. De Bijbel bevat het stempel "Bijzondere Herkomst", en het houdt alle andere (boeken) op een onmetelijke afstand."

beschouwd zonder een bepaalde basiskennis van de Bijbel” (E.D. Hirsch jr., Joseph Kett en James Trefil, *The Dictionary of Cultural Literacy*, 1988, pagina 1). Dus binnen de Engelssprekende gebieden is, zelfs als daar sprake is van een andere dominante religie dan het christendom, een basiskennis van de Bijbel essentieel als men voor een ontwikkelde burger gehouden wil worden.

“Geletterde mensen in India, wier religieuze tradities niet gebaseerd zijn op de Bijbel, maar wier gemeenschappelijke taal Engels is, moeten de Bijbel kennen om Engels te begrijpen in hun eigen land. Alle ontwikkelde (...) sprekers die Engels spreken, moeten begrijpen wat er bedoeld wordt als iemand een gevecht tussen David en Goliath beschrijft en of iemand die ‘de wijsheid van Salomo’ heeft, wijs is of dwaas (...)” (ibidem).

Veel mensen kennen een grote invloed toe aan de Bijbel. In een onderzoek door de Library of Congress en de Book-of-the-Month Club werd aan lezers gevraagd welk boek de grootste invloed op hun leven had gehad. Wat stond er bovenaan de lijst? De Bijbel! In een enquête door onderzoeksbureau Gallup uit 1938 werd de Bijbel beschouwd als het interessantste boek van alle in dat jaar gelezen boeken. Het werd door een meerderheid zelfs interessanter gevonden dan het boek *Gejaagd door de wind* uit de jaren '30 van de vorige eeuw. Dit was echter in het meer seculiere Engeland niet het geval. In een vergelijkbaar Brits onderzoek kwam de Bijbel op de 35e plaats op een lijst met 50 boeken.

De Bijbel wordt aangehaald door staatslieden, politici, filosofen, dichters en zelfs door astronauten in de ruimte. Mensen van alle rangen en standen hebben in dit boek de juiste woorden gevonden voor ontelbare situaties. De inzichten van de Bijbel geven vaak de juiste leidraad voor momenten van ontzag en inspiratie, stress en spanning, verwarring en twijfel.

De Bijbel veronachtzaamd

Maar ondanks alle aandacht die aan de Bijbel wordt geschonken, wordt de waarde ervan niet onderkend. Als we wat dieper graven, zien we dat de Bijbel weliswaar geprezen en zelfs verheerlijkt wordt, maar dat het een boek is waarvan de inhoud vaak nauwelijks gelezen, laat staan begrepen wordt.

Een groot deel van de wereld is op het gebied van de Bijbel ongeletterd. In zijn boek *Religious Literacy: What Every American Needs to Know – and Doesn't* uit 2007 van Stephen Prothero, voorzitter van de Faculteit der Godsgeleerdheid aan de Boston University, doet de auteur verslag van de onvoorstelbaar lage kennis onder Amerikanen van wat de Bijbel zegt. Hier volgen enkele van zijn bevindingen:

- De helft van de volwassen Amerikanen kan niet eens één van de vier evangeliën opnoemen (Mattheüs, Markus, Lukas en Johannes).
- De meesten kunnen het eerste boek van de Bijbel niet opnoemen (Genesis).
- Twee derde wist niet te zeggen dat Jezus Degene was Die de Bergrede uitsprak.
- De meesten denken dat in de Bijbel staat dat Jezus in Jeruzalem is geboren (Hij is echter in Bethlehem geboren).
- Eén op de 10 gelooft dat Jeanne d'Arc de vrouw van Noach was.

Té veel mensen verzuimen om de Bijbel serieus te nemen. Ze slagen er niet in om de Bijbel op de juiste waarde te schatten – het handboek voor de mensheid, gegeven door God voor onze reis door het leven. Het is een bron die we moeten raadplegen in iedere situatie in het leven, met richtlijnen voor triomfen en tegenslagen, vreugde en verdriet, voorspoed en armoede, zekerheid en twijfel.

De Bijbel zelf bevestigt zijn goddelijke autoriteit en beweert zelfs het Woord van God te zijn. De Bijbel verkondigt een begrip van het doel van de mensheid – het bereiken van de ontzagwekkende toekomst die onze Schepper voor ons heeft bedoeld. De Bijbel biedt leiding, bemoediging en richting bij elke stap.

Maar kan de Bijbel iedere kritiek doorstaan? Is de Bijbel waar, alleen omdat de Bijbel beweert waar te zijn? Kunt u – moet u – de Bijbel geloven?

In de volgende hoofdstukken zullen we zien of de Bijbel overeind blijft als het ware Woord van God.

De Bijbel in de moderne wereld

Als de Bijbel het gezaghebbende Woord van God is, wat mogen we dan verwachten erin aan te treffen? Zou het ons alle informatie kunnen verschaffen die we ooit nodig hebben? Zouden we alle andere boeken over moeten slaan en zouden we de Bijbel als de enige betrouwbare bron van kennis op elk vlak moeten beschouwen?

Sommige mensen hebben op deze manier naar de Bijbel gekeken: als de volledige bron van alle belangrijke kennis, als een uitputtend, volledig handboek of een encyclopedie. Maar dat wordt echter niet door de Bijbel beweerd. De Bijbel zwijgt grotendeels over duizenden onderwerpen. Een evenwichtige opleiding zou de studie van vele onderwerpen – gezondheid, handel, economie, natuurwetenschappen en geschiedenis – die niet in de Bijbel zijn uitgewerkt, dienen te omvatten. Gods Woord bespreekt niet elk aspect van de menselijke kennis. Maar de Bijbel excelleert wel op het geestelijke vlak.

Opvallende menselijke ontdekkingen

Begaafde en getalenteerde mensen – zowel gelovige mensen als sceptici – hebben door de eeuwen heen kennis en begrip opgedaan in vele disciplines. Sommigen hebben wetenschappelijke experimenten uitgevoerd. Anderen hebben vastgelegd wat de mens met vallen en opstaan heeft geleerd. Als gevolg van simpele observatie hebben velen

De Bijbel beweert niet een uitputtende encyclopedie van alle kennis te zijn. Het is echter het enige boek dat het doel van het bestaan van de mens bekend kan maken.

het bestaan van de natuurwetten die in het universum gelden, ontdekt en erkend. Hun onderzoek heeft ons geholpen om onze wereld te begrijpen.

Onderzoekers hebben bijvoorbeeld het bestaan van gezondheidsprincipes ontdekt die het functioneren van ons lichaam bepalen. Ze hebben enorm veel bijgedragen aan kennis over het lichaam en de menselijke levensduur.

De geschreven werken van mensen zijn nuttig, maar we dienen ons te realiseren dat de Bijbel een leegte vult die door geen enkel ander boek gevuld kan worden – de Bijbel onthult het doel waarvoor menselijke

wezens zijn geschapen. Hoewel veel andere boeken kernen van wijsheid bevatten, onthult dit boek als geen enkel ander boek de wijsheid en het begrip die *door het verstand van God Zelf* zijn geïnspireerd.

Dit boek bevat eeuwige waarheden die we *uit onszelf niet hadden kunnen ontdekken*. Als we de ware geestelijke betekenis van de Bijbel gaan begrijpen, vallen alle andere boeken erbij in het niet. Door de Bijbel te lezen en de daarin onthulde kennis toe te passen, kunnen we daar zowel voor nu als voor de eeuwigheid de immense voordelen van plukken. “De godsvrucht is nuttig voor alle dingen, omdat zij de belofte van het tegenwoordige en van het toekomstige leven heeft” (1 Timotheüs 4:8).

De Bijbel is Gods geschenk aan de mens-

Als we de ware geestelijke betekenis van de Bijbel gaan begrijpen, vallen alle andere boeken erbij in het niet. Door de Bijbel te lezen en de daarin onthulde kennis toe te passen kunnen we daar zowel voor nu als voor de eeuwigheid de immense voordelen van plukken.

heid, de absolute autoriteit en ultieme rechter met betrekking tot het gedrag en de moraal van de mens. De Bijbel openbaart de weg waarop de mensheid dient te wandelen (Psalm 119:105). Dit is de weg die onderwezen wordt door de Schepper van de mens (Genesis 1:26-27).

De weg van leven die vreugde voortbrengt, wordt erin geopenbaard. Zoals koning David, de auteur van veel van de Psalmen, schreef: “Welzalig de man die niet wandelt in de raad van de goddelozen (...) maar die zijn vreugde vindt in de wet van de HEERE en Zijn wet dag en nacht overdenkt (...) al wat hij doet, zal goed gelukken” (Psalm 1:1-3). Hier refereert David aan Gods wet die in de Bijbel is geopenbaard als de juiste manier van leven.

Wat voor soort boek is de Bijbel?

Welk soort onderricht van God heeft de mensheid nodig? Toen God de mensheid schiep, gaf Hij ons een hoge mate van intelligentie,

Het vooroordeel van de mensheid

Hele groepen mensen in de samenleving hebben vooroordelen ten aanzien van de Bijbel. In de woorden van historicus Paul Johnson: "Het is een opvallend feit dat aan het einde van de twintigste eeuw het overgrote deel van de mensen nog steeds in een god gelooft (...) Maar het kan ook niet worden ontkend dat de geest van Prometheus, de geest van degenen die geloven dat ze wel zonder God kunnen – of dat ze vervangers voor God kunnen vinden – vandaag de dag ook erg sterk is, waarschijnlijk sterker nog dan ooit tevoren" (*The Quest for God*, 1996, pagina 18).

Prometheus was de mythische Griekse figuur die, zo wordt beweerd, de goden tartte door het vuur van Zeus, de oppergod, te stelen om het aan de mensheid te geven. Johnson omschrijft de "geest van Prometheus" als een geest van mannen en vrouwen die geloven dat ze "alles kunnen zonder God". Deze geest is er een van trots, van vertrouwen op menselijke wijsheid en verstand, en van weerstand en opstandigheid tegen het bovennatuurlijke, waaronder de Bijbel. De Westerse wereld heeft de Bijbel eeuwenlang geaccepteerd als het ge-

inspireerde Woord van God. De Bijbel werd zonder meer beschouwd als de bron van alle kennis, met inbegrip van de natuurwetenschappen. Maar de wetenschappelijke vooruitgang en de ontwikkeling van het onderwijs leidden wijdverspreid tot het in twijfel trekken van religieuze autoriteit en tot scepticisme over de Schrift zelf.

Historicus James Hitchcock heeft deze langzame, maar veelomvattende verandering beschreven: "Vanaf het begin van het ontstaan van de Europese universiteiten in de twaalfde eeuw was theologie de 'koningin onder de wetenschappen' en werd religie beschouwd als iets wat zich in het middelpunt van de werkelijkheid bevond."

"Nu [in de 17e eeuw] 'beschermden' denkers als Descartes [1596-1650] religie door het naar een andere kant te verplaatsen (...) Religie werd niet openlijk bekritiseerd en werd ook niet grotendeels in twijfel getrokken. Het hield gewoon op belangrijk te zijn."

"[Maar] waar in de zeventiende eeuw het christendom nog steeds met respect werd behandeld, daar werd in de achttiende eeuw de aanval frontaal ingezet."

nieuwsgierigheid en het vermogen om te leren. Hij gaf ieder van ons een verstand waarmee we kennis kunnen opdoen en vasthouden en aan de volgende generaties kunnen doorgeven. Door de tijd heen hebben menselijke wezens deze intelligentie gebruikt om te observeren, omschrijven, ontdekken en bouwen. Mensen hebben hun verstand gebruikt om enorme hoeveelheden kennis op schrift vast te leggen.

Het was voor God niet nodig om ons een boek te geven met informatie waar we zelf ook achter konden komen. In plaats daarvan gaf God ons een verstand waarmee we een overvloed aan nuttige informatie zouden kunnen verwerven en ontwikkelen. Wat we nodig hadden, was een boek met informatie waar we zelf nooit achter zouden kunnen komen – kennis die op goddelijke wijze geopenbaard zou moeten worden.

Dat is de informatie die God heeft gegeven. Dat is precies wat de Bijbel is. Het is een boek met geestelijke waarheid. Maar het bevat ook

ten aanzien van het bovennatuurlijke

"De filosofen (...) waren zelfuitgeroepen apostelen van een 'Verlichting'. Deze term impliceert het bestaan van voorbijge duisternis, grotendeels het resultaat van het christendom, dat gelijk werd gesteld met bijgeloof en onwetendheid. In hun mentale wereld was er geen ruimte voor mysterie of het bovennatuurlijke (...) Er waren geen wonderen of goddelijke voorzienigheid – God 'bemoeide' Zich niet met Zijn schepping. Ook openbaarde Hij Zichzelf niet aan Zijn mensen, in de Schrift of door de kerk" (*What Is Secular Humanism?*, 1982, pagina's 36-37). De toename van een dergelijke visie klinkt ook door bij Johnson, die schreef dat deze houding "met ongekende snelheid is toegenomen in de laatste 250 jaar" (pagina 18). Scepticisme ten aanzien van de Bijbel als het geïnspireerde Woord van God nam in de 19e eeuw snel toe, en critici aan universiteiten stonden bij wijze van spreken in de rij om de Bijbel op filosofische, theologische, historische en tekstuele gronden in twijfel te trekken en te bekritisieren. Dergelijk gedachtengoed heeft het hoger onderwijs – waaronder vele seminaries die theologen en dominees

opleiden – tot op deze dag in grote mate beïnvloed. Niet alleen trekken dergelijke critici de Bijbel in twijfel, vaak weigeren ze ook te luisteren naar zijn verdedigers en verwerpen ze zonder meer harde, wetenschappelijke bewijzen die de Schrift *ondersteunen*. Het uiteindelijke effect is dat velen een geloof in God belijden terwijl ze Hem niet echt kennen, en ze in veel gevallen zeer twijfelen aan Zijn Woord. Vanwege deze al dan niet bewuste twijfels is een groot deel van de zogenaamde christelijke wereld in grote mate zelfs onwetend ten aanzien van fundamentele Bijbelse kennis.

Veel mensen benaderen de Bijbel, bewust of onbewust, met een ingebouwde twijfel ten aanzien van zijn geloofwaardigheid. Als we de waarheid echt willen weten, moeten we dergelijk scepticisme in ieder geval tijdelijk opzijzetten en de Bijbel met een open vizier onderzoeken. Men kan zich afvragen hoeveel mensen die niet in God geloven, ongelovig zouden *blijven* als ze de Schrift zouden lezen en bestuderen en het bewijs dat de nauwkeurigheid en authenticiteit ervan ondersteunt, zouden onderzoeken.

informatie over de materiële wereld. Gods openbaring van geestelijke waarheden aan echte, fysieke, menselijke wezens vond plaats in een echte, fysieke omgeving en tijdens echte, historische gebeurtenissen.

Terwijl we de Bijbel gaan onderzoeken op zijn juistheid, zullen we zien dat wanneer Gods Woord spreekt, wij dienen te luisteren. Hoewel sommige sceptici nooit volledig overtuigd zullen zijn, zullen we zien dat de Bijbel bewezen heeft juist en waar te zijn voor degenen die bereid zijn om al het bewijs objectief te bezien. De Bijbel is in harmonie met ware kennis.

De Bijbel verschaft ons dus een grote hoeveelheid fysieke én geestelijke kennis. De Bijbel bevat informatie over materiële zaken zoals de ordening van de fysieke wereld. Het geeft ons informatie over het ordelijk functioneren van de samenleving. Ook bevat de Bijbel basisprincipes voor succes met betrekking tot financiële zaken en werk.

Er worden richtlijnen in onthuld met betrekking tot voeding en gezondheid.

De Bijbel beschrijft veel soorten persoonlijke relaties en spreekt over principes met betrekking tot de psychische en geestelijke gezondheid. Daarnaast verschaft de Bijbel elementaire informatie die raakt aan de psychische wetenschap. Maar al deze zaken worden er niet uitputtend in behandeld, omdat God ons het vermogen heeft gegeven om deze zaken zelf uit te zoeken.

Harmonie tussen de Bijbel en de wetenschap

Het woord wetenschap betekent kennis; het Engelse woord hiervoor, “science”, is afkomstig van het Latijnse woord *scientia*, dat afkomstig is van scire, “weten”. De hoeveelheid wetenschappelijke kennis die is opgedaan door de mensheid, is indrukwekkend, maar we dienen ons wel de beperkingen van onze kennis te realiseren. Het waarschijnlijk meest sprekende

Alleen historische bewijzen kunnen de waarheid van gebeurtenissen die in de Schrift staan opgetekend niet bewijzen of ontkennen. Maar reeds aan het licht gekomen bewijs is wel degelijk in overeenstemming met het Bijbelse verslag en bevestigt delen hiervan.

voorbeeld van het vermogen van de mens om kennis te vermeerderen, is te vinden in wat wel bekendstaat als “de wet van Moore”, genoemd naar de medeoprichter van Intel, Gordon Moore. Hieronder wordt over het algemeen verstaan dat de snelheid van chips in onze computer zich elke 18 tot 24 maanden zou verdubbelen, tegen gelijkblijvende kosten.

De wet van Moore laat zien dat het vermogen van de mens om kennis te vermeerderen exponentieel toeneemt. Wanneer nieuwe informatie wordt vergaard, vastgelegd, gecontroleerd, geanalyseerd en vergeleken, moet voorgaande kennis opnieuw geëvalueerd worden in het licht van nieuwe ontdekkingen. Wetenschappelijke theorieën waarvan lange tijd werd aangenomen dat het feiten zijn, gaan keer op keer ten onder als

gevolg van nieuwe ontdekkingen. Hoewel de Bijbel geen wetenschappelijk boek is, bevat dit boek wel wetenschappelijke kennis.

De informatie die in de Bijbel ligt opgeslagen, is waar en toetsbaar, en is – als alle feiten eenmaal bekend zijn – in overeenstemming met wetenschappelijke kennis. Jezus Christus zei toen Hij tot God de Vader bad: “Uw woord is de waarheid” (Johannes 17:17). De apostel Paulus merkte op dat God niet kan liegen (Titus 1:2). Als deze uitspraken juist zijn, kunnen we van de Schrift niets anders verwachten dan juistheid.

Terwijl we de Bijbel gaan onderzoeken op zijn juistheid, zullen we zien dat wanneer Gods Woord spreekt, wij dienen te luisteren. Hoewel sommige sceptici nooit volledig overtuigd zullen zijn, zullen we zien dat de Bijbel bewezen heeft juist en waar te zijn voor degenen die bereid zijn om al het bewijs objectief te bezien. De Bijbel is in harmonie met ware kennis.

Ogenschijnlijke tegenstellingen in de Schrift zijn niet meer dan dat – slechts *ogenschijnlijk*. Alle wetenschappelijke kennis is nog niet door de mens opgedaan. Er blijft veel over wat nog ontdekt moet worden.

In sommige gebieden van de wetenschappelijke analyse bestaat het fysieke bewijs niet meer of moeten grote delen ervan nog gevonden worden. Dit geldt met name voor archeologie. Veel gebeurtenissen die in de Bijbel beschreven staan, hebben zich voorgedaan voordat de mensheid had ontwikkeld hoe ze op betrouwbare en blijvende wijze zaken schriftelijk vast kon leggen, terwijl andere gebeurtenissen plaatsvonden voordat de mens zelfs maar bestond. Alleen historische bewijzen kunnen de waarheid van gebeurtenissen die in de Schrift staan opgetekend niet bewijzen of ontkennen. We zullen echter zien dat reeds aan het licht gekomen bewijs wel degelijk in overeenstemming is met het Bijbelse verslag en delen hiervan bevestigt.

Zowel wetenschappers als leken zullen het bewijs in onze fysieke wereld en op het wetenschappelijke vlak blijven onderzoeken. En al doende zal de harmonie tussen de Schrift en de wetenschap meer en meer duidelijk worden.

De Bijbel en astronomie

Om het Woord van God te kunnen zijn, moet de Bijbel waar zijn. Dit zou vanzelfsprekend moeten zijn. In recente eeuwen zien we echter dat sommige geleerden en wetenschappers ontdekkingen hebben gedaan die, gepaard gaande met oppervlakkige redeneringen, de Bijbel lijken tegen te spreken. Sommige van deze ontdekkingen hebben de christelijke wereld in opschudding gebracht.

Een voorbeeld hiervan was de ontdekking door de Poolse astronoom Nicolaas Copernicus, die in het begin van de 16e eeuw concludeerde dat de heersende mening in de westerse wereld ten aanzien van het universum onjuist was. Het werd tijdens de Middeleeuwen werkelijk een dogma dat de aarde het middelpunt van het universum was, waar alle andere hemellichamen omheen draaien.

Historicus William Manchester schreef eeuwen later dat men veronderstelde dat “de wereld een onbeweegbare schijf was waar de zon omheen draaide, en (...) dat de rest van de kosmos bestond uit de hemel, die dromerig boven de luchten lag, bewoond door cherubs, en de hel, de vlamme diepte onder de Europese bodem. Iedereen geloofde, nee, wist dat” (William Manchester, *A World Lit Only by Fire*, 1993, pagina 89).

Copernicus kwam tot een volledig andere conclusie na jarenlang de ruimte te hebben geobserveerd en wiskundige tabellen te hebben geraadpleegd: de aarde is geen schijf waar de zon omheen draait; het is een bol die om de zon draait. Zijn ontdekking bracht vele religieuze autoriteiten compleet in verwarring.

Zijn visie werd door de opgeleide mensen in de Middeleeuwen ongeveer net zo welkom geheten als de plaag. Copernicus' presentatie van zijn bewijs ten overstaan van invloedrijke mensen op het gebied van onderwijs en religie werd ontvangen met spot en minachting. De gevestigde kerk brandmerkte Copernicus als een afvallige omdat hij de conventionele wijsheid uit die tijd betwistte.

Hoe was dit conflict ontstaan? De kerkelijke leiders hadden hun mening gebaseerd op Ptolemaeus, een Griekse astronoom die in de tweede eeuw in Egypte leefde en die had verkondigd dat de aarde het middelpunt van het universum was (ibidem, pagina 116). Ptolemaeus had op een belangrijk punt gelijk. Het lijkt erop dat hij “wist dat de aarde een bol was” (Carl Sagan, *Pale Blue Dot*, 1994, pagina 17). Anderen vóór hem waren hier ook al achter gekomen. “Meer dan driehonderd jaar voor de geboorte van Christus had Aristoteles vastgesteld dat de planeet wel een bol moest zijn;

na een eclips had hij erop gewezen dat alleen een bol een ronde schaduw over de maan zou kunnen werpen” (Manchester, pagina 230).

De gevestigde religie uit de tweede eeuw accepteerde Ptolemaeus' geocentrische visie, maar verwierp uiteindelijk zijn mening dat de aarde bolvormig was. Theologen kozen er in plaats daarvan voor “om de absurde geografische uitspraken te onderschrijven van *Topographia Christiana*, een verhandeling door de monnik Cosmas uit de zesde eeuw (...) die (...) meende dat de wereld een platte, rechthoekige schijf was (...)” (ibidem).

Sommigen hebben de beschuldiging geuit dat de schrijvers van de Bijbel geloofden in een platte aarde vanwege de verwijzingen naar de “vier hoeken” van de aarde in Jesaja 11:12 en Openbaring 20:8. Maar

zoals een hoogleraar Oudtestamentische Geschiedenis hierover zei: “Ook de stelling dat [de Bijbel] een platte aarde [presenteert] is niet echt overtuigend – in ieder geval niet overtuigender dan moderne nieuwslezers die beweren dat hun persbureau naar de “vier hoeken van de aarde” is gegaan om nieuws

Nadat het geloof in de “platte aarde” weerlegd was, ontstond een beweging die zou trachten de Schrift als legitieme bron van autoriteit in diskrediet te brengen.

te verzamelen” (Walter Kaiser jr., *The Old Testament Documents: Are They Reliable and Relevant?*, 2001, pagina 76).

Dit is een uitdrukking die eenvoudigweg een aanduiding is van de vier punten van het kompas. Trouwens, we kunnen ook kijken naar Jesaja 40:22, waar staat dat God “troont boven het rond der aarde” (NBG). Deze uitdrukking geeft aan dat Jesaja begreep dat de aarde rond was.

Copernicus ontving later ten aanzien van zijn conclusies bijval van anderen. De astronoom Galileo bevestigde de bevindingen van

Copernicus, maar nam zijn woorden terug onder bedreiging van marteling. Maar hun wetenschappelijke bevindingen zouden niet voor altijd onderdrukt kunnen blijven. Het gevolg was het verlies van het monopolie dat de religie bezat over het verstand van de mensen. De Copernicaanse ontdekking was de aanzet tot de grootste geloofwaardigheids crisis waar kerkautoriteiten in de Middeleeuwen mee te maken zouden krijgen. Bij de verdediging van hun stelling maakten ze gebruik van de menselijke opinie, die door wetenschappelijke observatie en experimenten ten val kon worden gebracht – hetgeen ook gebeurde.

Geloof in de Bijbel en het kerkgezag zou nooit meer hetzelfde zijn. Nu was een beweging ontstaan die uiteindelijk volgens velen de Schrift als een legitieme bron van autoriteit in diskrediet zou brengen.

Een verkeerd begrip van de Schrift

Maar in werkelijkheid werd de Bijbel helemaal niet ontkracht. De *onjuiste interpretaties* die de mensen aan bepaalde Schriftgedeelten hadden toegekend, waren in diskrediet gebracht. Het was niet de Bijbel die tegengesproken werd, maar *de aannames van de mens* over wat de Bijbel zei.

Ptolemaeus' onjuiste visie werd in de tweede eeuw in de theologie geïnjecteerd. Maar er is geen bewijs dat Christus of de apostelen in deze visie geloofden.

Religieuze leiders uit de tweede eeuw en later vergisten zich over de plaats van de aarde in het heelal vanwege een onjuist begrip van verschillende Schriftgedeelten. Ze begrepen Psalm 93:1 niet correct, waar staat: "Vast staat de wereld, hij zal niet wankelen." Dit vers is niet in strijd met het feit dat God de aarde in een baan om de zon heeft geplaatst.

We zouden kunnen zeggen dat dit vers bevestigt wat de mens heeft geleerd uit de studie van astronomie en natuurwetenschappen – namelijk dat de baan van de aarde vast en voorspelbaar is. God heeft de aarde in haar baan rond de zon geplaatst en, zoals de psalm opmerkt, noch de aarde noch wijzelf zullen van onze plaats vallen omdat God de baan van de aarde heeft bepaald en heerst over de krachten die zowel ons als de wereld om ons heen op de juiste plaats houden.

De Bijbel is zijn tijd vooruit

Toen de Renaissance aanbrak, liepen wetenschappers die oog kregen voor de structuur van het zonnestelsel eeuwen achter op de Bijbel qua basiskennis van de structuur van het universum. Men zou zich af kunnen vragen hoe de mensen zo lang in het duister hadden kunnen blijven rondtasten. We moeten ons realiseren dat met het aanbreken van de

Middeleeuwen de mens diep wegzonk in een intellectueel en moreel moeras dat duurde van ongeveer 400 n.C. tot 1000 n.C. Gedurende deze periode "verdween (...) het intellectuele leven uit Europa. Zelfs Karel de Grote, de eerste Romeinse keizer en de grootste van alle middeleeuwse leiders, was ongeletterd". Het was een periode van "vrijwel ondoordringbare geesteloosheid" (Manchester, pagina 3).

De overtuiging dat de aarde niet het centrum van het universum is, was moeilijk uit te roeien. Op sommige plaatsen werd deze nieuwe waarheid meer dan 300 jaar na Copernicus' ontdekkingen nog niet geaccepteerd door de religieuze leiders. Het veroorzaakte opschudding onder het georganiseerde christendom omdat velen geloofden dat de astronomische waarheid de geloofwaardigheid van de Bijbel in twijfel trok.

In werkelijkheid was dit helemaal niet het geval. Nogmaals, niet de Bijbel was in gebreke; dat was de *interpretatie* die door de religieuze leiders was overgenomen. De feiten bevestigden eigenlijk slechts wat de Bijbel lang geleden al had gezegd.

De Bijbel bewees juist zijn tijd ver vooruit te zijn op bepaalde vlakken. Job 26:7 beschrijft bijvoorbeeld dat God de aarde "aan het niets" heeft opgehangen. Dit is geschreven duizenden jaren voordat astronoom en natuurkundige Isaac Newton de onzichtbare wetten van de zwaartekracht ontdekte die lieten zien dat de aarde inderdaad opgehangen is "aan het niets".

De leeftijd van het universum

De onjuiste theorie van de mens over de structuur van het universum was de eerste grote, astronomische controverse waardoor de wetenschap sindsdien tegenover religie kwam te staan. Vele controversen volgden nog. Een van de felst bediscussieerde controversen betrof de leeftijd van het universum.

Astronomen zien bewijs dat het universum vele miljarden jaren oud is en geloven over het algemeen dat het zo'n 10 tot 20 miljard jaar geleden is ontstaan door een gebeurtenis die ook wel de oerknal wordt genoemd. Aan de andere kant blijven sommige gelovigen die een bepaalde interpretatie van Genesis 1 en andere passages aanhangen, dogmatisch volhouden dat het universum slechts zo'n 6000 jaar oud is. Dit getal is gebaseerd op chronologische ijkpunten in Genesis en andere boeken in de Bijbel.

Astronomen reageren dat een dergelijke mening onhoudbaar is. Ze leveren bewijs, afkomstig van het bestuderen van het universum door krachtige telescopen, dat hun stelling ondersteunt. Een astronoom vraagt: "Hoe kan het dan dat er astronomische objecten zijn die meer dan 6000 lichtjaren van ons verwijderd zijn?" (Sagan, pagina 28). Een lichtjaar

is de afstand die het licht met een snelheid van 300.000 kilometer per seconde in een jaar tijd aflegt.

Het is duidelijk dat er wat dit punt betreft lichtjaren verschil zit tussen sommige religieuze mensen en de wetenschap. Sommige pleitbezorgers van het Bijbelse verslag redeneren om dergelijk bewijs heen door te stellen dat de schijnbare leeftijd van het universum (en van het fossiele en geologische bewijs van de aarde zelf) toe te schrijven is aan een “schijnleeftijd” die God in Zijn schepping heeft ingebouwd. Veel mensen, onder wie sommige theologen, zeggen daarop terecht dat als dat het geval is, God betrokken zou zijn bij een vorm van misleiding.

Maar zulke argumenten zijn overbodig. De waarheid is dat de Bijbel *niet in tegenspraak is met wetenschappelijk bewijs*, en dat de wetenschap het Bijbelse verslag niet onderuit haalt. Het punt dat de meeste mensen aan beide kanten van de stelling missen, is dat de Bijbel *niet zegt* wanneer het universum is geschapen.

Volgens de Bijbel was Adam de eerste mens (1 Korinthe 15:45; 1 Kronieken 1:1), en als we de getallen in de Bijbelse genealogieën daarbij invullen, levert dat inderdaad op dat Adam zo'n 6000 jaar geleden is geschapen.

De Bijbel stelt echter niet dat de schepping van de mensheid en de schepping van het universum op hetzelfde moment plaatsvonden. De leeftijd van het universum wordt eenvoudigweg niet vermeld in de Bijbel. Dat kan heel goed 10 of 20 miljard jaar geleden zijn geweest.

De “oerknal” is thans de meest populaire idee die ontwikkeld is om de schepping van een enorm en indrukwekkend universum te verklaren. Maar de theorie erkent dat het universum op een bepaald moment ontstond, ondanks dat degenen die deze theorie aanhangen en die niet in God geloven, niet kunnen uitleggen waar het materiaal vandaan kwam waar de oerknal zogenaamd uit voortkwam of hoe het universum tot

Is de aarde slechts 6000 jaar oud? Veel mensen nemen aan dat de Bijbel dit zegt, maar de oorspronkelijke tekst van Genesis 1 laat een veel vroegere schepping toe.

PhotoDisc

stand is gekomen. De conclusies van de wetenschappers zijn dus in overeenstemming met de uitspraken van de Bijbel dat er sprake was van een bepaald scheppingsmoment.

In het begin

Laten we eens kijken naar Genesis 1 en zien wat het – vaak verkeerd begrepen – verslag werkelijk zegt over de schepping.

“In het begin schiep God de hemel en de aarde. De aarde nu was woest en leeg, en duisternis lag over de watervloed; en de Geest van God zweefde boven het water” (Genesis 1:1-2).

De eerste uitspraak in dit verslag verwijst naar Gods initiële creatieve daad. Er wordt geen exact tijdstip gegeven ten aanzien van wanneer dit plaatsvond. Wel is duidelijk, als we deze passage met andere Schriftgedeelten vergelijken, dat er tussen de verzen 1 en 2 iets is gebeurd waardoor de aarde “woest en leeg” werd (in het Hebreeuws *tohu* en *bohu*).

Jesaja 45:18 zegt dat God de aarde “niet geschapen (heeft) opdat zij woest [*tohu*] zou zijn, maar Hij heeft haar geformeerd opdat men erop zou wonen”. De oorspronkelijke schepping *werd gevolgd door* verwoesting en chaos.

Sommige vertalingen geven in een voetnoot bij vers 2 een alternatieve vertaling als: “De aarde nu *werd* woest en leeg.” Dit geeft een tijdsverschil aan tussen de oorspronkelijke schepping die in vers 1 beschreven wordt en de tijd die leidt naar de schepping van de mens vanaf vers 2 (zie “De leeftijd van de aarde: zit er tijd tussen Genesis 1:1 en 1:2?”, beginnend op pagina 20).

Er wordt ons niet precies verteld wanneer de oorspronkelijke schepping plaatsvond. Maar de Bijbel lijkt aan te geven dat de oorspronkelijke schepping gevolgd werd door een wijdverbreide verwoesting die werd veroorzaakt door de rebellie van de machtige engel Lucifer, die Satan werd (Jesaja 14:12-15). Op die manier is het verslag van Genesis 1:3-31 blijkbaar een beschrijving van een herstel van de aarde als een bewoonbare planeet vlak voordat de mens geschapen werd (zie Psalm 104:30). Bijbelse geslachtsregisters tonen aan dat dit ongeveer 6000 jaar geleden heeft plaatsgevonden, hoewel de Bijbel nergens zegt wanneer God in eerste instantie de hemelen en de aarde had gemaakt.

Gods Woord onthult wél dat er oorspronkelijk geen fysieke schepping was – geen aarde, geen zonnestelsel, geen sterrenstelsel. De apostel Paulus noemt dit de periode “vóór de tijden der eeuwen” (Titus 1:2). Vervolgens schiep God op Zijn bevel het universum.

De wetenschap leert ons ook iets dergelijks. “Tegenwoordig staan de meeste kosmologen en astronomen achter de theorie dat er inderdaad een schepping is geweest (...) toen het fysieke universum tot ontstaan kwam

De leeftijd van de aarde:

In Genesis 1:1-2 lezen we het verslag over de schepping van de aarde: "In het begin schiep God de hemel en de aarde. De aarde nu was woest en leeg, en duisternis lag over de watervloed."

De oorspronkelijke Hebreeuwse woorden samen met een vergelijking van andere Schriftgedeelten hebben sommige mensen tot de slotsom doen komen dat sprake is van een aanzienlijk tijdsinterval tussen deze twee verzen. Als van een dergelijk interval inderdaad sprake is, is er geen discrepantie tussen het Bijbelse verslag en wetenschappelijke bevindingen dat de aarde mogelijk vele miljarden jaren oud is. Als er aan de andere kant echter geen sprake is van een dergelijk gat, dan moet de aarde zelf ongeveer slechts 6000 jaar oud zijn – hetgeen volgens de meeste wetenschappers onmogelijk is.

Werpen andere passages en wellicht ook de geschiedenis enig licht op deze vraag?

Sommige wetenschappers stellen voor dat Genesis 1:2 vertaald kan of zou moeten worden met "de aarde nu werd woest en leeg" in plaats van met de algemeen voorkomende vertaling "de aarde nu was woest en leeg". Anderen wijzen dit idee volledig van de hand. Zij menen dat het originele Hebreeuwse woord *hayah* vertaald moet worden met "was" en gaan er vervolgens van uit dat de aarde oorspronkelijk wanordelijk geschapen is. Maar zoals uit veel Bijbelse studieboeken blijkt, zijn beide vertalingen van deze term mogelijk. Alleen de context van het hoofdstuk en het boek kunnen bepalen welk van beide correct is. Gleason Archer, hoogleraar Bijbelse Talen, merkt op: "In dit verband dient opgemerkt te worden dat het woord 'was' in Genesis 1:2 heel goed met 'werd' vertaald zou kunnen worden en als volgt

geïnterpreteerd zou kunnen worden: 'En de aarde werd woest en leeg.' Slechts een kosmische catastrofe zou de oorzaak kunnen zijn voor de introductie van chaotische wanorde in de oorspronkelijke perfectie van Gods schepping. Deze interpretatie lijkt zeer zeker exegetisch houdbaar (...)" (*A Survey of Old Testament Introduction*, 1974, pagina 184).

In een voetnoot voegt Archer toe: "Juister gezegd heeft dit werkwoord *hayah* nooit de betekenis gehad van een statisch zijn, zoals het koppelwerkwoord 'zijn'. De belangrijkste betekenis is die van worden of tevoorschijn komen als dit of dat, of van tot ontstaan komen (...). Soms wordt getracht een onderscheid te maken als in: *hayah* betekent alleen 'worden' als het gevolgd wordt door het voorzetsel *le*; zo niet, dan is er geen expliciete aanwijzing dat het om 'worden' gaat. Maar dit onderscheid houdt na analyse geen stand (...) Er volgt geen *le* op het werkwoord (...) in Gen[esis] 4:20: 'Ada baarde Jabal; die werd de vader van wie tenten bewonen.' Dus kan er geen grammaticaal bezwaar gemaakt worden als Gen[esis] 1:2 vertaald wordt met: 'En de aarde werd woest en leeg'" (ibidem). Sommige wetenschappers betwisten ook dat *hayah* vertaald kan worden met "werd" in plaats van "was" in Genesis 1:2 omdat ze ervan uitgaan dat deze interpretatie pas recent is ontstaan, nadat wetenschappers hadden vastgesteld dat de aarde al erg oud is. En dus beschouwen zij deze uitleg als een wanhopige poging om het verslag van Genesis te verzoenen met de moderne geologie. De uitleg dat er een onbepaalde periode bestond tussen de oorspronkelijke mooie schepping die in Genesis 1:1 is beschreven en het moment dat de aarde woest en leeg werd in vers 2, wordt ook

zit er tijd tussen Genesis 1:1 en 1:2?

wel, zij het soms kleinerend, de "gap-theory" of "restitutieeler" genoemd. Deze leer wordt toegeschreven aan Thomas Chalmers in de 19e eeuw en aan Cyrus Scofield in de 20e eeuw. Maar over deze interpretatie dat de aarde woest en leeg "werd", wordt al bijna 2000 jaar gediscussieerd, zoals blijkt uit het boek *Without Form and Void: A Study of the Meaning of Genesis 1:2* van wijlen Arthur Custance.

De vroegst bekende controversie die op dit punt is opgetekend, kan worden toegeschreven aan Joodse sages aan het begin van de tweede eeuw.

De Hebreeuwse wetenschappers die de Targum van Onkelos hebben geschreven, de vroegste Aramese vertaling van het Oude Testament, vertaalden Genesis 1:2 met een Aramese uitdrukking die dr. Custance vertaalt met "en de aarde werd in woestij veranderd" (1988, pagina 15). Het oorspronkelijke taalgebruik bracht hen tot het inzicht dat er iets had plaatsgevonden waardoor de aarde "werd veranderd" in woestij, en zij vatten dit op als een verwoesting.

De vroege katholieke theoloog Origenes (186-254) legt in zijn commentaar *De Principiis* ten aanzien van Genesis 1:2 uit dat de oorspronkelijke aarde "neergeworpen werd" (*Ante-Nicene Fathers*, 1917, pagina 342).

In de Middeleeuwen schreef de Vlaamse geleerde Hugo St. Victor (1097-1141) het volgende over Genesis 1:2: "Waarschijnlijk is inmiddels al voldoende gediscussieerd over deze zaken, als we alleen nog daaraan het volgende toevoegen: 'Hoe lang bleef de wereld in deze wanordelijke toestand voordat de gewone herschepping (...) hiervan plaatsvond?'" (*De Sacramentis Christianae Fidei*, boek 1, deel

1, hoofdstuk 6). Andere middeleeuwse wetenschappers, zoals Dionysius Peavius en Pererius, meenden ook dat er sprake was van een tijdsinterval tussen Genesis 1:1 en 1:2.

Volgens *The New Schaff-Herzog Encyclopedia of Religious Knowledge* onderwees de Nederlandse theoloog Simon Episcopius (1583-1643) dat de aarde al eerder was geschapen vóór de zesdaagse schepping die in Genesis wordt beschreven (1952, deel 3, pagina 302). Dit was ongeveer 200 jaar voordat de geologie een ouder ontstaan van de aarde omarmde.

Deze talloze voorbeelden laten ons zien dat de idee van een interval tussen Genesis 1:1 en Genesis 1:2 een lange geschiedenis kent. Elke bewering dat dit slechts van recente oorsprong is – dat het slechts was bedacht in een wanhopige poging om het verslag in Genesis in overeenstemming te brengen met de geologie – is ongefundeerd.

Waarschijnlijk wordt door dr. Custance in zijn boek de beste behandeling van beide kampen ten aanzien van deze vraag gegeven.

Hij stelt: "Wat mij betreft is dit een belangrijk onderwerp, en na dit probleem zo'n 30 jaar te hebben bestudeerd en na alles gelezen te hebben waarop ik mijn hand wist te leggen, zowel voor als tegen, en ik mijn eigen bibliotheek met zo'n 300 commentaren over Genesis (waarvan de vroegste dateert uit 1670) had uitgebreid, ben ik ervan overtuigd dat er op basis van bewijs veel meer reden is om Gen. 1:2 te vertalen met: 'Maar de aarde was een ruïne geworden en een verlaten plaats, etc.' dan dat er is voor één van de conventionele vertalingen in onze moderne versies" (pagina 7).

met een ongelooflijke explosie die algemeen bekend staat als de ‘oerknal’ (...) Het universum heeft niet altijd bestaan” (Paul Davies, *God and the New Physics*, 1983, pagina’s 10-11, nadruk onzerzijds tenzij anders aangegeven).

Beide weergaven, de ene van de wetenschap en de andere van de Bijbel, spreken over een plotseling begin van de fysieke schepping. (Om hierover meer te weten te komen kunt u onze gratis boekjes *De ultieme levensvraag: bestaat God?* en *Schepping of evolutie: maakt het uit wat u gelooft?* aanvragen of downloaden van onze website.)

Waarom is het universum geschapen?

De wetenschap kan niet verklaren waarom de aarde en de fysieke schepping bestaan. Carl Sagan schreef het volgende: “Waarom dit gebeurde is het grootste mysterie dat we kennen. Dat het gebeurde is bepaald duidelijk” (*Cosmos*, 1980, pagina 246).

Maar de Bijbel geeft ons wél de reden! “U bent het waard, Heere, te ontvangen de heerlijkheid, de eer en de kracht, want U hebt alle dingen geschapen, en door Uw wil bestaan zij en zijn zij geschapen” (Openbaring 4:11). Psalm 115:16 voegt daar nog aan toe: “De hemel, de hemel is van de HEERE, maar de aarde heeft Hij aan de mensenkinderen gegeven.”

God heeft alles geschapen. Hij heeft de aarde bestemd als woonplaats voor de mens, om Zijn plan uit te werken. Het is uiteindelijk Zijn bedoeling om “veel kinderen tot heerlijkheid te brengen” (Hebreeën 2:10), om het zoonschap aan te bieden aan alle mensen door Zijn Zoon Jezus Christus. Dit is de reden waarom God de schepping tot stand heeft gebracht door Zijn bevel. De Bijbel legt Gods plan tot in redelijk klein detail uit – net als de gevolgen die dat plan voor ons heeft. (Voor een diepere uitleg kunt u ons gratis boekje *Wat is uw bestemming?* aanvragen of downloaden.)

De Bijbel bewijst zijn gelijk met de beschrijving van de oorsprong van alle dingen. In antwoord op de uitspraak dat God in het begin de hemelen en de aarde heeft gemaakt, stelde een sceptische wetenschapper: “Maar er was niemand aanwezig om het te zien” (Davies, pagina 9). Maar dat is niet waar – *God en Zijn engelen waren er*. Er was geen enkele mens om het te weerleggen, en ook thans is er niemand die het kan weerleggen. Geen enkele man of vrouw heeft de onjuistheid van de Bijbel kunnen aantonen. Maar er is een omvangrijke hoeveelheid bewijs om de waarheid ervan aan te tonen.

De Bijbel en archeologie

Archeologie is de ontdekking en bestudering van materiële overblijfselen van de levens en activiteiten van mensen uit het verleden. Ze omvat de opgraving en systematische bestudering van hun (hand-)werktuigen, wapens, kookgerei, inscripties en andere objecten en overblijfselen. Bijbelse archeologie is een kleinere zijtak van de algemene archeologie en blijft beperkt tot de bestudering van oude beschavingen in het oude Midden-Oosten, waar de gebeurtenissen die in de Bijbel staan opgetekend, geografisch hebben plaatsgevonden.

Moderne Bijbelse archeologie is een fascinerend en soms controversieel onderwerp. Ze heeft over het algemeen tot doel om de bevindingen van de archeologie te vergelijken met wat in de Bijbel beschreven staat. Bijbelse archeologen trachten de historiciteit, of het ontbreken ervan, van mensen, plaatsen en gebeurtenissen uit de Bijbel vast te stellen.

Vele eeuwen lang werden de gebeurtenissen uit de Bijbel aanvaard als een waargebeurde geschiedenis. De grote verhalen uit de Bijbel werden tot in de kleinste details als waar beschouwd. Maar deze benadering begon met de komst van de “Verlichting” in de 17e en 18e eeuw te veranderen. Wetenschappers begonnen het menselijk verstand en wetenschappelijk onderzoek boven de Bijbel te stellen, hetgeen uitmondde in een frontale aanval op de Schrift.

Bijbelse helden en andere grote persoonlijkheden werden, samen met hun in de Schrift opgetekende ervaringen, door veel geleerden meer en meer beschouwd als niets anders dan mythen. Het bestaan van machtige rijken, waarvan de Bijbel van sommige ervan meldt dat ze meerdere eeuwen de heerschappij hebben gevoerd, werd betwijfeld of zelfs ontkend. Het scepticisme werd schering en inslag onder “kritische” wetenschappers.

Waar voorgaande generaties de Bijbel voor waar hebben aangenomen, twijfelde een zogenaamd verlichte generatie nu aan de Bijbel. Het uiteindelijke gevolg was dat bij veel mensen de geloofwaardigheid van de Bijbel aan het wankelen was gebracht.

Daarvóór, toen de Bijbel in de post-Reformatie na de relatieve ongeletterdheid van de Middeleeuwen in verschillende talen werd vertaald, was de Bijbel voor veel mensen hun enige tekstboek over oude geschiedenis geworden. Zij beschouwden het als het onfeilbare Woord van God.

Maar na het gemorrel van kritische wetenschappers werd de Bijbel meer en meer door veel geschiedkundigen als verdacht beschouwd. De Brit Arnold Toynbee vatte hun mening samen toen hij van het Oude Tes-

tament zei dat het weinig meer is dan “een menselijke verzameling van verschillend niveau van religieuze en historische betekenis”. Hij stelde verder dat degenen die de Bijbel als feit beschouwen “een religieuze nadruk leggen op een koppige domheid” (*A Study of History*, deel 10, 1957, pagina 260).

Archeologen die de ruïnes van voorbije eeuwen trachtten bloot te leggen en te evalueren en die de geloofwaardigheid van de Bijbel op een eerlijke manier trachtten te bewijzen, moesten als gevolg van een dergelijke houding tegen de stroom ingaan. Op het gehele vlak van de wetenschap was men meer en meer bevooroordeeld geraakt wat de Bijbel betreft, en onder de gezaghebbende critici bleken zelfs archeologen zelf te zitten.

Het getuigenis van de geschiedenis

Sir William Ramsay, een Engelse historicus die veel boeken op zijn naam heeft staan, was het product van een opvoeding van halverwege de 19e eeuw en van dit alles doordringende, anti-Bijbelse vooroordeel. Hij geloofde dat de historische verslagen in het boek Handelingen niet waren geschreven in de tijd van de apostolische Kerk, maar aanzienlijk later – halverwege de tweede eeuw. Als dat waar zou zijn, kan het Bijbelse boek Handelingen niet geschreven zijn door Lukas, de reisgenoot van de apostel Paulus, en zou dit slechts een verzonnen verhaal zijn geweest.

Lukas beweerde dat hij samen met Paulus voortploeterde over de met keien bedekte wegen van het Romeinse rijk. Hij schreef als iemand die als een toeschouwer zag hoe Paulus door God gebruikt werd om een jonge gelovige terug tot leven te brengen na een fatale val (Handelingen 20:8-12). Ramsay stond sceptisch tegenover de historiciteit van Lukas en het historische verslag in Handelingen en had zich voorgenomen om het tegendeel te bewijzen.

Na vele jaren van nauwkeurig onderzoek van het archeologische bewijs kwam Ramsay tot een verontrustende conclusie: het historische en archeologische bewijs wees eensgezind uit dat Lukas het boek Handelingen heeft geschreven in de tijd van de apostelen. In plaats van te concluderen dat Lukas een historische bedrieger was, concludeerde Ramsay dat er “redenen zijn om de auteur van Handelingen een plaats te geven onder de historici van de bovenste plank” (*St. Paul the Traveler and the Roman Citizen*, 1925, pagina 4).

Ramsay raakte overtuigd van Lukas' betrouwbaarheid omdat Lukas over het werk van de vroege Kerk schreef, terwijl dat vervlochten was met wereldse gebeurtenissen en personen uit die tijd. In Lukas' evangelieverslag komen we Pontius Pilatus, Herodes de Grote, Augustus

en andere politieke figuren tegen. In Handelingen komen we zelfs nog meer personen tegen, zoals Sergius Paulus, Felix, Festus en Herodes Agrippa I en II.

Lukas schreef niet alleen over deze mensen, maar hij noemt details en soms bepaald onbeduidende feiten over hen. “Een van de meest opmerkelijke blijken van [Lukas'] juistheid is zijn bekendheid met de juiste titels van alle notabelen die worden genoemd (...) Cyprus, bijvoorbeeld, dat een provincie was van het rijk tot 22 v.C., werd een senatoriale provincie in dat jaar, en werd dus niet langer bestuurd door een gezant van het rijk, maar door een proconsul. En dus ontmoetten Paulus en Barnabus toen ze in ongeveer 47 n.C. op Cyprus arriveerden de proconsul Sergius Paulus” (F.F. Bruce, *The New Testament Documents: Are They Reliable?*, 1981, pagina's 82-83).

Lukas maakt ook melding van andere bijzonderheden over de ambten en titels van de ambtenaren van het Romeinse rijk. En elke keer heeft hij het juist, zoals ook wordt bevestigd aan de hand van archeologische ontdekkingen vele eeuwen later. Zoals Ramsay ontdekte: het aan de dag leggen van een dergelijke mate van juistheid vereiste dat de auteur goed bekend moest zijn met de politieke verwickelingen van een

Cyrus van Perzië: de woorden van een profeet komen uit

De opmerkelijke cilinder van koning Cyrus (of Kores) van Perzië (zie hieronder), die gedateerd wordt rond 538 v.C. en die zich nu bevindt in het British Museum, beschrijft zijn verovering van Babylon en zijn politiek van tolerantie en zelfs van bescherming van oorspronkelijke religies. In lijn met die politiek beschrijft de Bijbel zijn decreet dat de

Joodse ballingen, die door de Babyloniërs in 586 v.C. onder Nebukadnezar II in ballingschap waren gevoerd, mochten terugkeren naar hun land en naar Jeruzalem en de tempel mochten herbouwen.

Deze gebeurtenissen waren een opmerkelijke vervulling van Jesaja's profetie van anderhal-

ve eeuw daarvoor dat God een heerser met de naam Cyrus zou gebruiken om “al Mijn welbehagen (te) volbrengen, door tegen Jeruzalem te zeggen: Word gebouwd, en tegen de tempel: Word gegrondvest”. God had ook voorzeggd: “Hij [Kores] zal Mijn stad bouwen en hij zal Mijn ballingen vrijlaten” (Jesaja 44:28; 45:13). Dit was een van de vele verbaazingwekkende profetieën die in de Bijbel staan opgetekend en die later zijn uitgekomen.

Onthutsende archeologische ontdekking

Eén van de grootste archeologische ontdekkingen aller tijden is de ontdekking van het oude Assyrische rijk. Assyrië verscheen vroeg in het tweede millennium v.C. voor het eerst op het toneel als rijk. De restanten van een ziggoerat, of tempeltoren, uit die tijd zijn nog altijd te vinden in de buurt van de oude hoofdstad ervan. In de negende eeuw v.C. ontpopte Assyrië zich als een agressief en machtig rijk. Tegen die tijd, zo'n 40 jaar na de regering van Salomo, was Israël opgesplitst in twee afzonderlijke koninkrijken – Israël en Juda (1 Koningen 12:16-24). Geleid door kundige en meedogenloze koningen begonnen de

"In het veertiende jaar van koning Hizkia trok Sanherib, de koning van Assyrië, op tegen alle versterkte steden van Juda en nam ze in," aldus 2 Koningen 18:13. Dit reliëf uit Sanheribs paleis in Ninevé laat de Assyrische aanval van de Joodse vesting Lachis zien.

Assyriërs hun buurlanden te bedreigen en te veroveren. Uiteindelijk wisten ze de hele Vruchtbare Sikkel van Mesopotamië af tot Egypte aan zich te onderwerpen. Tegen het einde van de achtste eeuw vielen ze het koninkrijk Israël binnen. Rond dezelfde tijd vielen ze ook het zuidelijke koninkrijk Juda binnen en veroverden ze de belangrijkste steden en belegerden ze de hoofdstad ervan, Jeruzalem (Jesaja 36:1-2). In de Bijbel

staan de grootsprakerige woorden van de arrogante Assyrische koning, Sanherib, opgetekend toen hij koning Hizkia van Juda probeerde te intimideren en te vernederen (Jesaja 36:4-10). Zijn deze Bijbelse verhalen waarbij dit rijk betrokken was, waargebeurd of zijn het fabels? Vergeet niet dat op een bepaald moment door veel spotters zelfs het bestaan van het Assyrische rijk in twijfel werd getrokken. Maar het was geen mythe. Toen eeuwen aan puin van Ninevé, één van de hoofdsteden van het rijk, was verwijderd, werd overweldigend bewijs van de Assyrische invasie blootgelegd.

Uit Assyrische stukken over deze gebeurtenissen staat dat koning Sanherib van Assyrië opschept over zijn verwoestende invasie van Juda: "Zesenvestig stevig ommuurde steden [van Hizkia] en ontelbare kleinere dorpen (...) heb ik belegerd en veroverd (...) Voor wat Hizkia betreft: de ontzagwekkende luister van mijn heerschappij overweldigde hem" (Erika Bleibtreu, "Grisly Assyrian Record of Torture and Death", *Biblical Archaeology Review*, januari-februari 1991, pagina 60). San-

herib stelde dat hij van Hizkia een "gevangene in Jeruzalem, zijn koninklijke verblijfplaats, (had gemaakt), zoals een vogel in een kooi" (Magnus Magnusson, *Archaeology and the Bible*, 1977, pagina 186). Het Bijbelse verslag is in overeenstemming met Sanheribs verslag van de Assyrische inval en noemt ook de wanhoop van het koninkrijk Juda op het moment van de belegering van Jeruzalem door de Assyriërs, hun laatst over-

van het machtige Assyrische rijk

gebleven vesting. Maar de Bijbel vervolgt het verhaal, terwijl het verslag van de Assyriërs hier stopt. Oog in oog met de onvermijdelijke vernietiging van Jeruzalem bad het volk van Juda, onder leiding van koning Hizkia, vurig tot God (Jesaja 37:15-20) en ze werden op wonderbaarlijke wijze bevrijd, tegen elke verwachting in. Sanherib, de krijgsheer, had opgescheept over zijn vernedering van Hizkia, dat hij hem in Jeruzalem had opgesloten toen hij de stad omsingelde en voorbereidingen trof om de stad te bestormen. Wat was er gebeurd? De Assyriërs legden net als andere grote rijken uit die tijd hun militaire mislukkingen niet vast. De Bijbel geeft aan dat hun een ramp overviel terwijl ze klaarstonden om Jeruzalems muren te bestormen: "Het gebeurde in diezelfde nacht dat de engel van de HEERE ten strijde trok en in het leger van Assyrië honderdvijfentachtigduizend man neersloeg. Toen men de volgende morgen vroeg opstond, zie, het waren allemaal dode lichamen. Daarop brak Sanherib, de koning van Assyrië, op. Hij trok weg en keerde naar zijn land terug; en hij bleef in Ninevé" (2 Koningen 19:35-36). Sanherib zou later oneervol sterven door toedoen van twee van zijn zonen. "Het gebeurde nu, toen hij zich in het huis van Nisroch, zijn god, neerboog, dat Adrammelech en Sarezer, zijn zonen, hem met het zwaard doodden" (vers 37). Assyrische verslagen maken ook melding van deze moord. Sanheribs zoon Esar-Haddon werd koning in plaats van zijn vader, maar het Assyrische rijk raakte al snel daarna in verval. Assyrië is een middel geweest om Israël te straffen vanwege zijn verwerpelijke zonden (Jesaja 10:5-6). Op hun beurt werden de Assyriërs gestraft vanwege hun zonden (vers 12). Ninevé, de hoofdstad, viel in 612 v.C. in handen van de Babyloniërs. Zo'n 50 jaar na het hoogtepunt stortte dit vraatzuchtige rijk ineen en verdween praktisch uit de geschiedenis. Tegen de tijd

van Jezus Christus en de apostelen was er geen fysiek bewijs van Ninevé meer te zien. Lucianus van Samosata (120-180 n.C.), een Griekse schrijver, treurde: "Ninevé is verloren gegaan. Er zijn geen overblijfselen meer van. Niemand kan zeggen waar het ooit heeft gelegen" (Magnusson, pagina 175). Dit gebrek aan zichtbare resten hebben sommige wetenschappers uit de 19e eeuw ertoe bewogen om, sceptisch als ze waren, te beweren dat Ninevé of enig ander deel van het Assyrische rijk nooit heeft bestaan, laat staan over een aanzienlijk deel van de wereld heeft geheerst. En inderdaad was de Bijbel in die tijd de enige historische bron die het bestaan van het rijk bevestigde. De oudtestamentische verhalen en profetieën gingen over Assyrië. Jezus haalde het bestaan van Ninevé aan als een historisch feit (Mattheüs 12:41). En toch twijfelden sommige wetenschappers aan het getuigenis van Jezus en de profeten – dat wil zeggen, tot "een spectaculair decennium in het midden van de negentiende eeuw (...) [toen] Austen Henry Layard en Paul Emile Botta in het noorden van Irak opnieuw de oude overblijfselen van drie Assyrische steden [waaronder Ninevé] ontdekten en bewijs vonden van de militaire praal die elke weerstand van de Tigris tot aan de Nijl had weten te breken. Het Assyrische rijk (...) was door de archeologie weer in al zijn ongelooflijke kracht tot leven gewekt" (Magnusson, pagina 175).

De sceptici was het zwijgen opgelegd. Er was niets meer wat ze er tegenin konden brengen. De opgravingen in Ninevé en andere steden in dat gebied boden een onthutsende hoeveelheid historisch bewijs, waaronder "tienduizenden kleitabletten" die "een immense hoeveelheid gegevens" bevatten (*The Interpreter's Dictionary of the Bible*, 1962, deel 1, "Assyria and Babylon", pagina 275). De Bijbel had het dus altijd al bij het rechte eind.

bepaald grote regio uit die tijd – zonder makkelijk toegankelijke bronnen om te raadplegen. Weinigen van ons zouden het er zo goed van afbrengen als we ondervraagd zouden worden over de exacte officiële titels van nationale en internationale politieke figuren vandaag de dag.

Accuraatheid: een toets op geloofwaardigheid

Dergelijke precieze details van de historische setting maken de Bijbel interessant, maar ze stellen een auteur, zoals Lukas, ook op de proef – en de Bijbel met hem. Als hij een fout maakt in zijn verslag verliest zijn werk elke geloofwaardigheid. Hoe overleeft Lukas de proef?

F.F. Bruce, hoogleraar Bijbelse studies, zegt het volgende over het

werk van Lukas: “Een schrijver die op deze manier zijn verhaal plaatst in de ruimere context van de wereldgeschiedenis, vraagt om problemen als hij niet voorzichtig is; hij verschaft zijn kritische lezers zo veel mogelijkheden om zijn juistheid te testen. Lukas neemt dit risico en hij doorstaat de test bewonderenswaardig goed” (pagina 82).

Sommige wetenschappers houden vol dat Lukas zich vergiste in zijn verslag

Bezoekers bekijken een deel van het opgegraven Bijbelse badwater Siloam, dat in Johannes 9:7 genoemd wordt. Het bad, bedolven en verloren gegaan na de Romeinse vernietiging van Jeruzalem in 70 n.C., werd in 2004 ontdekt. Dit is een van de vele archeologische ontdekkingen die de juistheid bevestigen van plaatsen en mensen die genoemd worden in de evangeliën.

over een Romeinse volkstelling rond de tijd van de geboorte van Jezus Christus (Lukas 2:1-3). Ze beweren dat Cyrenius (ook wel Quirinius genaamd) op dat moment niet gouverneur was, omdat hij dit ambt pas verscheidene jaren later kreeg. Critici stellen ook dat er toen geen gouverneur was en dat Jozef en Maria dus helemaal niet verplicht waren om in die tijd terug te keren naar hun geboorteplaats Bethlehem.

Later archeologisch bewijs laat echter zien dat Cyrenius twee termijnen heeft gediend als een belangrijke Romeinse ambtenaar in de regio en dat de gebeurtenissen die door Lukas worden beschreven wel degelijk mogelijk waren (Bruce, pagina's 86-87). En inderdaad, Lukas

zegt dat Jezus was geboren in de tijd van de “eerste volkstelling” onder Cyrenius (vers 2, NBV), hetgeen een duidelijke indicatie is dat Cyrenius zowel in zijn eerste als in zijn tweede termijn een volkstelling heeft gehouden in dat gebied. Hieruit bleek dus dat degenen die het Bijbelse verslag betwistten, dit hadden gedaan zonder alle feiten te kennen.

Professor Bruce merkt verder nog op dat als we Lukas' gebruikelijke accuraatheid, die tot uiting komt in details die vanuit historisch oogpunt zijn gecontroleerd, in ogenschouw nemen, er voldoende reden is om zijn geloofwaardigheid in het algemeen te aanvaarden. En ook nu weer hebben archeologische ontdekkingen herhaaldelijk Lukas' accuraatheid en aandacht voor detail bevestigd.

Er valt nog veel meer te ontdekken.

Er is slechts een relatief klein deel van de restanten van de Bijbelse wereld opgegraven. Van de ongeveer 5000 plaatsen die van archeologisch belang zijn in het Heilige Land, zijn slechts ongeveer 350 opgegraven, en hiervan is slechts 2 tot 3 procent werkelijk extensief opgegraven – en de uitgraving van slechts 4 procent van een site wordt al als extensief beschouwd. De sites die zijn uitgegraven tonen de geweldige mate van accuraatheid van de Bijbel aan als men de Bijbel vergelijkt met de bevindingen die door de archeologie zijn blootgelegd.

Zoals professor Walter Kaiser jr. schreef: “Bijbelse archeologie heeft het onderzoek van Bijbelse teksten en hun geschiedenis zeer vergroot” (*The Old Testament Document: Are They Reliable and Relevant?*, 2001, pagina 97). Ook zei hij: “Wanneer alle feiten, uit welke bron dan ook afkomstig, volledig bekend zijn, hebben deze keer op keer gezorgd voor buitengewone bevestiging van de details over oudtestamentische personen, volkeren en steden door middel van bodemvondsten en stratigrafische en epigrafische vondsten en ontdekt bewijs” (ibidem, pagina 108).

Een groot gedeelte van het Oude Testament kwam onder zwaar vuur van de anti-inspiratie wetenschappers te liggen toen de stormen van vertwijfeling over de 19e eeuw raasden. Archeoloog Kenneth Kitchen schreef het volgende over deze periode en de gevolgen ervan: “Keer op keer lezen we in onderzoeken betreffende het Oude Testament dat ‘de geschiedenis een dergelijke persoon niet kent’ zoals, bijvoorbeeld, Abraham of Mozes, of (...) de veldslagen uit Genesis 14. Maar dergelijke frasen zijn totaal misleidend. Ze verbloemen simpelweg de onwetendheid, niet van de gepersonifieerde ‘geschiedenis’, maar van degene die iets dergelijks beweert” (*The Bible in Its World: The Bible and Archeology Today*, 1978, pagina 48).

Dr. Kitchens uitspraak laat zien dat de historiciteit van oudtestamentische personen en hun werelden niet verborgen kunnen worden. Het is belangrijk om op te merken dat wetenschappers ooit zelfs het bestaan van rijken, van complete volkeren en van een groot deel van de centrale personages in de Bijbel in twijfel hebben getrokken. Geconfronteerd met een steeds groter groeiende berg aan bewijs zagen sceptici zich al vele malen gedwongen om hun eerdere beweringen in te trekken.

Bewijs ondersteunt Bijbelse verslagen over de patriarchen

Sommige wetenschappers hebben bijvoorbeeld het bestaan van de patriarchen – Abraham, Izak en Jakob – in twijfel getrokken. Zij verwierpen de Bijbelse opvatting omdat er geen duidelijk archeologisch bewijs bekend was.

Maar de Bijbelse verslagen beschrijven Abraham en zijn wereld bepaald gedetailleerd. De specifieke gebruiken in deze samenleving zoals beschreven in Genesis 15-16 zijn overigens bevestigd door kleitabletten die in Nuzi zijn gevonden, in de buurt van de stad Assur in Assyrië. De documenten “gaan over zaken als nalatenschappen en eigendomsrechten, slavernij, adoptie enzovoorts” (Eugene Merrill, *Kingdom of Priests*, 1996, pagina's 38-39).

Sommige wetenschappers hebben ooit beweerd dat de ongebruikelijke gebeurtenissen die in deze twee hoofdstukken van Genesis zijn beschreven, zoals het voorval waarbij Abraham een kind voor zijn vrouw verwekte bij haar slavin Hagar, zijn verzonnen. Dezelfde wetenschappers moesten bakzeil halen toen de Nuzi-kleitabletten aantoonde dat dergelijke gebruiken als draagmoederschap heel gewoon waren in de cultuur van die tijd als een vrouw onvruchtbaar was.

Evenzo vertelt Genesis 37:28 dat Jozefs broers hem verkochten als slaaf voor 20 zilverstukken. Kleitabletten die in die regio zijn gevonden en uit de 18e en 19e eeuw v.C. stammen, de tijd waarin Jozef leefde, laten zien dat een gangbare prijs voor slaven in die tijd inderdaad 20 zilverstukken was.

Enkele eeuwen later was de prijs van slaven echter enorm toegenomen. In de achtste eeuw v.C. was de prijs gestegen naar 50 tot 60 zilverstukken. In de vijfde en de vierde eeuw v.C. was de prijs opgelopen tot 90 à 120 zilverstukken (Kenneth Kitchen, “The Patriarchal Age: Myth or History?”, *Biblical Archaeology Review*, maart-april 1995, pagina 52).

Als een Joodse schrijver het verhaal van Jozef in de zesde eeuw v.C. had verzonnen, zoals veel critici beweren, waarom werd dan niet gezegd dat Jozefs prijs 90 tot 120 zilverstukken was? Als het verhaal meer dan duizend jaar nadat het zogenaamd was gebeurd, verzonnen was, hoe

wist de schrijver dan wat duizend jaar eerder de verkoopprijs van een slaaf was? Het overduidelijke antwoord is dat het verhaal in Genesis een accuraat verslag is van gebeurtenissen die in die tijd hadden plaatsgevonden.

Hoe zit het met de Uittocht?

Veel sceptische wetenschappers en archeologen hebben het Bijbelse verslag van de Uittocht van de Israëlieten uit Egypte in twijfel getrokken omdat er geen bevestigend, fysiek bewijs van was gevonden buitenom de Bijbel. Ze geloven dat deze verhalen vele eeuwen later zijn verzonnen.

De waarheidsgetrouwheid van de Exodus is belangrijk voor de authenticiteit van de Bijbel omdat het duidelijk is dat de gebeurtenis van monumentaal belang werd beschouwd voor het ontstaan van Israël als een natie. De Israëlieten keken terug op deze gebeurtenis als de grondlegging van hun geloof. Uit veel Bijbelpassages blijkt hoe belangrijk zij deze gebeurtenis vonden. Ofwel een volk dat bekend staat als Israël heeft bestaan, heeft in Egypte gewoond en is daar uitgetrokken, of we kunnen de Bijbel simpelweg niet vertrouwen.

Dr. Kitchen biedt een logische verklaring voor het feit dat er zo weinig fysiek bewijs is van Israëls verblijf in Egypte. “De [Nijl-] Delta [waar Israël woonde] is een puinwaaier van modder die gedurende vele millennia door de jaarlijkse overstroming van de Nijl is ontstaan (...) De modderige krotjes van slaven die bakstenen moesten maken en van eenvoudige landbouwers zijn al lang geleden weer tot modder verworpen en nooit meer teruggezien.”

“Zelfs stenen gebouwen (zoals tempels) blijven nauwelijks bewaard, in tegenstelling tot plekken in de door rotsen omsloten vallei van Hoog Egypte in het zuiden (...) Het is nauwelijks een wonder te noemen dat er vrijwel geen geschreven verslagen van enige betekenis zijn teruggevonden in de sites van de Delta, die gereduceerd zijn tot hopen steen (...) zelfs grote tempels zijn gereduceerd tot hopen omgevallen steen” (*On the Reliability of the Old Testament*, 2003, pagina 246).

Dr. Kitchen legt ook uit waarom er geen schriftelijke bewijzen over de Exodus zijn gevonden onder Egyptische historische inscripties en documenten: “Aangezien farao's nooit nederlagen vastleggen op tempelmuren, zou geen enkel verslag over de succesvolle uittocht van een grote groep buitenlandse slaven (waarbij een compleet eskader strijdwapens verloren is gegaan) ooit door enige koning in herinnering worden gebracht in tempels in de Delta of waar dan ook” (ibidem).

Met andere woorden, de trotse Egyptenaren die de grootste militaire wereldmacht vormden in die dagen, zouden nooit een verslag van een

volledige en totale vernedering van hun pretentieuze leider en de vernietiging van zijn leger hebben opgesteld. De Bijbel staat trouwens geheel alleen onder de oude documenten uit die regio voor wat betreft het vastleggen van de militaire nederlagen van het eigen volk. De ijdele leiders uit die periode schepten op over hun triomfen en overwinningen, maar wilden nooit hun eigen vernederende nederlagen vastleggen.

Gebeurtenissen en mensen die door de archeologie zijn bevestigd

Sommige mensen beweren dat Israël geen belangrijke macht was in de dagen van de Egyptische dynastieën. Ze menen dat Israël niet meer was dan een loshangende verzameling onbeduidende stammen.

Het objectieve bewijs duidt echter op een andere conclusie. Een oud voorwerp dat Bijbelse en Egyptische geschiedenis met elkaar verweeft, werd door archeoloog Sir Flinders Petrie ontdekt in 1896. Het staat bekend als de Israël Stele omdat “het de vroegst bekende vermelding van Israël bevat” (ibidem, pagina 26). Deze zwart-granieten stele bevat opschepperige inscripties over Faraó Merenptah en zijn overwinningen in oorlogen, en zegt dat Israël “verwoest is”. De stele dateert uit 1207 v.C. (*Biblical Archaeology Review*, september-oktober 1990, pagina 27).

Israëls reis van Egypte naar Kanaän na de Uittocht is eveneens in de Schrift vastgelegd. De Bijbel geeft plaatsnamen die een belangrijke plaats hebben ingenomen in de tocht, waarbij in Numeri 33 een gedetailleerde lijst van plaatsen op de route staat vermeld. Tegenstanders hebben het historische verslag betwist en ontkennen dat deze plaatsen al bestonden in deze vroege periode van de geschiedenis omdat archeologische overblijfselen ervan niet zijn gevonden voor de betreffende periode.

Eén van deze plaatsen is Dibon, dat zich bevindt in het zuiden van het huidige Jordanië (Numeri 33:45). Er zijn geen archeologische resten op deze plek gevonden die dateren van vóór de negende eeuw v.C. Betekent dit dat er geen stad is geweest toen het volk Israël door dit gebied trok?

Recent nog hebben sommige wetenschappers ingezien dat zij hun bewering, namelijk dat Dibon nog niet kon bestaan op het moment van de Exodus, moesten intrekken. Egyptische documenten bevestigen het bestaan van Dibon in deze tijd. Lijsten met oude Egyptische routes vermelden Dibon als een stop langs een van de routes in dat gebied.

Niet alleen bestond Dibon in die tijd, maar het was ook belangrijk genoeg om de aandacht van Ramses II te trekken, die kort daarna “de stad plunderde tijdens een militaire veldtocht in Moab” (Charles Krahmalkov, “Exodus Itinerary Confirmed by Egyptian Evidence”, *Biblical Archaeology Review*, september-oktober 1994, pagina 58).

De stad Hebron komt ook voor in de verovering van Kanaän door Israël. “Daarop trok Jozua op en heel Israël met hem, van Eglon naar Hebron, en zij streden ertegen” (Jozua 10:36). Hoewel sommige critici beweerden dat er in die tijd nog geen stad bestond in Hebron, laten de Egyptische lijsten het tegenovergestelde zien. Op een lijst van steden waarvan Ramses II de opdracht had gegeven om in een tempelmuur in Amon te graveren, komt Hebron ook voor (*Biblical Archaeology Review*, september-oktober 1994, pagina 60). Archeologie op de site zelf bevestigt tevens dat het een versterkte, welvarende stad was in de tijd van Abraham (september-oktober 2005, pagina’s 24-33, 70).

André Lemaire, een expert op het gebied van oude inscripties, merkt op dat sommige wetenschappers zelfs zo ver zijn gegaan dat ze volhouden dat “niets in de Bijbel van vóór de Babylonische ballingschap kan claimen enige historische accuraatheid te bevatten” (“‘House of David’ Restored in Moabite Inscription”, *Biblical Archaeology Review*, mei-juni 1994, pagina’s 31-32). Maar keer op keer zagen wetenschappers zich genoodzaakt terug te komen op eerdere uitspraken wanneer aanvullend archeologisch bewijs aan het licht was gekomen.

Een voorbeeld hiervan waren de Hethieten, die lange tijd alleen bekend waren uit het Bijbelse verslag. “Tot de ontdekking van het Hethitische rijk in het begin van de vorige eeuw waren de ‘Hethieten’ die in Genesis 10:15 genoemd worden als afstammelingen van Kanaän, onbekend (...) Maar in 1906 begon Hugo Winckler een site af te graven die bekend staat als het oude Hattusa (...) in wat we thans Turkije noemen. Als gevolg hiervan is het bestaan van een volk, waar tot voor kort ernstig aan werd getwijfeld, bijzonder goed gedocumenteerd aan de hand van letterlijk tienduizenden kleitabletten” (Walter Kaiser, *The Old Testament Documents: Are They Reliable and Relevant?*, 2001, pagina 102).

Een andere groep waarvan het bestaan tot voor kort buiten de Bijbel niet bekend was, is een volk dat de Horieten genoemd wordt. Genesis 36:20-21 zegt dat zij de zonen waren van Seir, de Horiet. Het Bijbelse verslag werd gerehabiliteerd toen “eind 1995 bekend werd dat de hoofdstad van de Horieten, Urkesh, ontdekt was, verborgen onder de moderne Syrische stad Tell Mozan, zo’n 400 mijl ten noordoosten van Damascus, aan de grens met Turkije (...)”

“Het gebied van zo’n 135 hectare heeft inmiddels al meer dan zeshonderd voorwerpen met een vorm van schrift erop, meestal getekende figuren op kleitabletten, prijsgegeven (...) Deze indrukwekkende vondst laat wederom zien dat de tekst van het Oude Testament uitermate betrouwbaar is” (Kaiser, pagina’s 103-104).

Een inscriptie bevestigt het bestaan van koning David

Jarenlang hebben sommige critici beweerd dat veel Bijbelse figuren, onder wie koning David, niets meer waren dan een mythe. Maar in 1993 werden deze critici door een indrukwekkende vondst gedwongen om zich terug te trekken. Een team van archeologen die in het noorden van Galilea bezig was met opgravingen "vond een opmerkelijke inscriptie uit de negende eeuw v.C., waarin verwezen wordt naar zowel het 'Huis van David' als naar de 'koning van Israël'" ("David' found at

Fragmenten van een inscriptie die ontdekt is op de site van het Bijbelse Dan bewijzen dat koning David een historisch persoon was.

Dan", *Biblical Archaeology Review*, maart-april 1994, pagina 26).

Deze ontdekking was opzienbarend genoeg om de voorpagina van *The New York Times* te halen. De inscriptie laat ook zien dat Israël en Juda belangrijke koninkrijken waren in de negende eeuw v.C., waardoor de mening van wetenschappers die beweerden dat Israël en Juda nooit naties van enige betekenis zijn geweest en die zelfs betwistten dat er ooit een verenigde monarchie onder David had bestaan, werd ontkracht.

Hoewel dit wéér een stukje bewijs is dat de argumenten weerlegt van degenen die de Bijbelse geschiedenis hebben verworpen,

moeten we ons ook realiseren dat het onmogelijk is om elke Bijbelse gebeurtenis te verifiëren door middel van archeologie. Veel van het oorspronkelijke bewijs bestaat niet meer. Veel vergankelijke materialen zijn al lang verdwenen.

Het zoeken naar fysiek bewijs van een bepaald persoon is net als het zoeken naar een naald in een hooiberg.

Ondanks deze moeilijkheden kan David zich aansluiten bij vele andere koningen van Israël en Juda wier namen staan opgetekend in inscripties van naburige volkeren – onder wie Achab, Ahaz, Hizkia, Hosea, Jojakim, Jehu, Manasse, Menahem, Omri, Pekah en Uzzia.

We moeten niet vergeten dat de wetenschappers slechts een relatief klein gedeelte van het archeologische bewijs hebben ontdekt. Opgravingen zullen ongetwijfeld de gebeurtenissen uit de Bijbel blijven ondersteunen. Ondanks het relatief geringe aantal bewijzen dat is ontdekt, is het wel zo dat hetgeen is ontdekt, de Bijbel onderschrijft.

De Britse historicus Paul Johnson neemt een verandering in denken waar met betrekking tot zelfs de oudste gebeurtenissen die in de Bijbel staan vermeld: "De wetenschap van de moderne archeologie en van de historische taalkunde verschaft feitelijk bewijs van de oudste Bijbelteksten."

"Terwijl (...) gedurende de gehele negentiende eeuw en bijna tot aan de Tweede Wereldoorlog systematische kritiek op de oudtestamentische teksten de historiciteit ervan leek te vernietigen en met name de Pentateuch leek te degraderen tot nauwelijks meer dan een mythe of een legende van een stam, heeft de afgelopen halve eeuw de trend zich eerder in de tegenovergestelde richting bewogen (...) Archeologische ontdekkingen bieden nu een stevige historische achtergrond voor de patriarchale samenleving die in het boek Genesis wordt beschreven" (*The Quest for God*, 1996, pagina 12).

Bewijst archeologie de Bijbel?

Wat kunnen we tot zover over de Bijbel zeggen? De scepticus kan altijd op zaken wijzen die nog niet specifiek zijn bewezen. Maar we dienen nooit te vergeten dat bepaalde delen van de Bijbel wel degelijk door archeologische ontdekkingen worden gestaafd. De bewijslast ligt nu dus bij de sceptici. Na al het bewijs, zoals het bewijs dat in dit hoofdstuk is geleverd en dat op vele andere plaatsen beschikbaar is, is het nu aan hen om hun stelling te bewijzen.

Frank Gaebelien, een uitermate bekwaam schrijver en hoofdredacteur van *The Expositor's Bible Commentary*, merkte op dat "de houding van een uitgesteld oordeel ten opzichte van lastige Bijbelse kwesties (...) voortdurend gerechtvaardigd wordt doordat archeologie het ene Bijbelse probleem na het andere heeft opgelost, en doordat nauwkeurige heroverwegingen van discrepanties uiteindelijk tot antwoorden hebben geleid" (*The Expositor's Bible Commentary*, 1979, deel 1, pagina 31).

Dr. Steven Ortiz, een van de leidinggevenden over de opgravingen op de site van het Bijbelse Gezer, merkte in een interview uit 2007 op internet op dat "serieuze wetenschappers, zelfs als ze niet gelovig zijn, zelfs als ze niet geloven dat dit [de Bijbel] een heilige tekst is, dit als geschiedenis beschouwen omdat alles zo goed op elkaar aansluit". Dr. Aren Maeir, die leiding geeft aan de opgravingen rond de oude Filistijnse stad Gath, zei in een ander interview uit 2007 op internet eenvoudig: "Je kunt in het land Israël niet aan archeologie doen zonder de Bijbel."

In het licht van het ware bewijs doet degene die twijfelt er goed aan om zijn standpunt te heroverwegen en zijn leven ten dienste van God te stellen. Als men wacht totdat men elk klein detail opgelost heeft, is het mogelijk dat men wellicht de roep van God Zelf negeert of verwerpt. Daarmee zou men zichzelf de zegeningen kunnen ontfemen die er zijn voor degenen die hun leven hebben gewijd aan het leren en volgen van Gods manier van leven. Het objectieve gebruik van de archeologie heeft de waarheid en de technische accuraatheid van de Bijbel aangetoond. Dit hoofdstuk heeft een deel van het feitelijke bewijs laten zien waardoor het Bijbelse verslag wordt gestaafd. En er zal nog meer worden ontdekt. Zoals archeoloog Nelson Glueck concludeerde: "Er kan absoluut gesteld worden dat geen enkele archeologische ontdekking ooit het tegendeel van een Bijbelse verwijzing heeft bewezen. Er zijn lijsten met archeologische vondsten opgesteld die in grote lijnen of tot in het kleinste detail historische uitspraken in de Bijbel bevestigen" (*Rivers in the Desert: A History of the Negev*, 1959, pagina 31). De Bijbel is het geïnspireerde Woord van God en de accuraatheid ervan wordt keer op keer door de spade van de archeologie bevestigd.

Bevestigt archeologie het bestaan van bepaalde

Op vrijwel elke pagina van de Bijbel komt u namen van personen of plaatsen tegen. Aangezien de Bijbel claimt feitelijke geschiedenis te bevatten, rust zijn geloofwaardigheid op zijn historische accuraatheid. Als de mensen, plaatsen en gebeurtenissen die in de Bijbel

Deze afbeelding van de Assyrische koning Tiglath-Pileser III is gevonden in zijn paleis in Kalhu, 26 eeuwen na zijn inval in Israël in 746 v.C.

genoemd worden, onderdeel zijn van waargebeurde verhalen, mogen we verwachten dat we bewijs kunnen vinden dat deze verhalen ondersteunt. Wat laat het bewijs ons zien? Bevestigen archeologie en geschiedenis de Bijbel of tonen zij het ongelijk ervan aan? De door archeologen in de oude landen uit de Bijbel verrichte opgravingen hebben inscripties en ander bewijs aan het licht gebracht, waaruit het bestaan blijkt van tientallen personen die in de Bijbel genoemd worden. Historici die zich hebben gebogen over oude documenten, hebben nog meer bewijs gevonden. Tot de Bijbelse personages van wie het bestaan door de archeologie of andere bewaard gebleven oude documenten is bevestigd, behoren onder andere:

Oude Testament

Achab, koning van Israël
 Achaz, koning van Juda
 Amel-Marduk (Evil-Merodach), koning van Babylon
 Arthasasta, koning van Perzië
 Assurbanipal, koning van Assyrië
 Azalia, schrijver
 Azarja, grootvader van Ezra
 Baruch, schrijver van de profeet Jeremia

Beltsazar, regent van Babylon
 Benhadad, koning van Aram
 Bileam, Moabitische profeet
 Cyrus (Kores) II, koning van Perzië
 Darius I, koning van Perzië
 David, koning van Israël
 Esar-Haddon, koning van Assyrië
 Gedalja, gouverneur van Juda
 Gemarja, schrijver
 Hazzaël, koning van Aram (Syrië)
 Hilkia, hogepriester
 Hizkia, koning van Juda
 Hofra (Apriës), farao van Egypte
 Hosea, koning van Israël
 Izebel, echtgenote van koning Achab van Israël
 Jehu, koning van Israël
 Jerahmeël, prins van Juda
 Johanan, kleinzoon van de hogepriester Eljasib
 Jojakim, koning van Juda
 Josia, koning van Juda
 Jotham, koning van Juda
 Juchal, hoveling
 Kores I, koning van Perzië
 Manasse, koning van Juda
 Menahem, koning van Israël
 Merodach-Baladan, koning van Babylon
 Mesa, koning van Moab
 Mesullam, vader van de schrijver Azalia
 Nebukadnezar II, koning van Babylon
 Nebuzaradan, Babylonische bevelhebber
 Necho II, farao van Egypte
 Nergal-Sarezer, koning van Babylon
 Neria, vader van de schrijver Baruch
 Omri, koning van Israël
 Pekahia, koning van Israël
 Rezin, koning van Aram (Syrië)
 Safan, vader van de schrijver Gemarja
 Salmaneser III, koning van Assyrië
 Salmaneser V, koning van Assyrië
 Sanballat, gouverneur van Samaria
 Sanherib, koning van Assyrië
 Sareser, zoon van Sanherib
 Sargon II, koning van Assyrië

in de Bijbel genoemde mensen?

Sebna, hoofd van de hofhouding van Hizkia
 Selmaja, vader van Juchal
 Seraja, hoveling van Zedekia
 Sisak, farao van Egypte
 Tiglath-Pileser III, koning van Assyrië
 Tirhaka, farao van Egypte
 Uzziya, koning van Juda
 Zedekia, koning van Juda

Nieuwe Testament

Annas, hogepriester
 Aretas IV, koning van de Damascenen
 Augustus, keizer van Rome
 Claudius, keizer van Rome
 Cyrenius, stadhouder van Syrië
 Erastus, rentmeester van Korinthe
 Gallio, stadhouder van Achaje
 Herodes Agrippa I
 Herodes Agrippa II
 Herodes Antipas
 Herodes de Grote
 Jakobus, halfbroer van Jezus
 Jezus Christus
 Johannes de Doper
 Kajafas, hogepriester
 Nero, keizer van Rome
 Pontius Pilatus, stadhouder van Judea
 Sergius Paulus, stadhouder van Cyprus
 Tiberius, keizer van Rome

De lijst met bevestigde Bijbelse personen is omvangrijk en uitvoerig. Een grote moeilijkheid waar de critici van de Bijbel lang mee te maken hebben gehad, zijn de vele vermeldingen van schijnbaar onbelangrijke namen. Soms zijn hier en daar hele lijsten ingevoegd die niet nodig zijn voor het verhaal. Sommige critici hebben gesteld dat de Bijbelse boeken veel later zijn geschreven en dat deze namen zijn toegevoegd voornamelijk om de verhalen authentiek te laten lijken. Anderen hebben gesuggereerd dat mensen die belangrijk waren voor verhalen zijn toegevoegd, of dat de toegevoegde namen een poëtische betekenis hebben. Maar hoe verklaren zij dan de Bijbelse figuren waarvan

het bestaan op de exacte tijden en plaatsen als door de Bijbel beschreven door archeologische vondsten zijn bewezen? En zoals we uit deze lijst kunnen opmaken, is dit tientallen keren gebeurd met personen met allerlei achtergronden, van koningen en hovelingen tot gewone mensen! Er zijn natuurlijk grenzen aan wat de archeologie kan bevestigen omtrent de Bijbel. Maar archeologie heeft niet alleen het bestaan bevestigd van tientallen mensen die in de Schrift genoemd

worden, maar ook honderden details, zoals steden, dorpen en zelfs specifieke bouwwerken in de Bijbel, zoals paleizen, baden en stadspoorten. Keer op keer laat het bewijs dat de archeologen naar boven hebben gehaald in de landen van de Bijbel, zien dat de Bijbel een werkelijk authentiek en accuraat oud document is.

Op deze oude Assyrische stele is koning Sanherib te zien, bidtend tot zijn goden.

In de woorden van de beroemde archeoloog William F. Albright: "Er bestaat geen twijfel over dat archeologie de werkelijke historiciteit van het Oude Testament heeft bevestigd" (*Archaeology and the Religions of Israel*, 1969, pagina 169). Ook zei hij: "Het buitensporige scepticisme ten opzichte van de Bijbel door belangrijke geschiedkundige stromingen van de achttiende en negentiende eeuw is in toenemende mate in opspraak gekomen. De ene ontdekking na de andere heeft de accuraatheid van ontelbare details bevestigd en heeft gezorgd voor steeds meer erkenning van de waarde van de Bijbel als bron van geschiedenis" (*The Archaeology of Palestine*, 1960, pagina's 127-128).

De Bijbel en de wetenschap

In vroeger eeuwen bestond er nauwelijks enig conflict tussen de Schrift en de wetenschap. Het was gebruikelijk dat zowel wetenschappers als kerkelijken de Bijbel en de wetenschap volledig met elkaar in overeenstemming beschouwden. Wanneer een schijnbare discrepantie aan het licht kwam, werd de Bijbel betrouwbaarder geacht, maar beide werden algemeen als in harmonie met elkaar aanvaard.

Maar de harmonie die ooit bestond tussen de Bijbel en de wetenschappelijke samenleving is grotendeels verdwenen. Toen Bijbelse misinterpretaties en aannames – samen met religie in het algemeen – in diskrediet kwamen, namen meer en meer mensen vrijwel alleen hun toevlucht tot de wetenschap en het menselijk verstand in hun zoektocht naar antwoorden. Als gevolg hiervan hebben mensen over het algemeen veel meer vertrouwen in de wetenschap en wetenschappelijke uitspraken – *of die nu geverifieerd zijn of niet* – dan in Gods Woord.

Een vlugge blik op de wereld rondom ons laat zien dat de wetenschap in onze cultuur inderdaad op een voetstuk is geplaatst. In vergelijking daarmee is religie met geweld van haar voetstuk gestoten. Uit een recent demografisch onderzoek is gebleken dat van de 40 uur per week aan vrije tijd die een gemiddelde Amerikaan zou hebben, een gemiddelde vrouw ongeveer 15 uur aan televisie besteedt en slechts één uur aan religie. Bij de mannen is de hoeveelheid tijd die aan religie wordt besteed nog minder. Technologie en entertainment hebben met elkaar samengebonden om religie van haar voetstuk te stoten.

Waar het vroeger gebruikelijk was om de Bijbel voorrang te geven boven wetenschappelijke ontdekkingen, is de situatie nu omgekeerd. “In de negentiende eeuw ontwikkelde zich iets wat wel ‘sciëntisme’ wordt genoemd. Dit gaat ervan uit dat alleen de wetenschap de sleutel tot de waarheid heeft en dat alles wat niet wetenschappelijk is, onjuist is” (James Hitchcock, *What Is Secular Humanism?*, 1982, pagina 44). Tegenwoordig zal een doorsnee academicus een biologische tekst of theorie veel hoger hebben staan dan de Bijbel.

Wat zijn de implicaties van deze houding?

Eén belangrijke realiteit is dat de wetenschap alleen ons niet een wet of morele standaard kan bieden die ons zegt hoe we moeten leven. Omdat de wetenschap zich bezighoudt met fysieke dingen die kunnen worden geobserveerd, gemeten en geanalyseerd, verwerpt de wetenschap elk besef van een geestelijke wereld of van een geestelijke invloed op het

gedrag van de mens. Dit heeft bij veel mensen gezorgd voor een materialistische kijk op het leven. De materialistische benadering wijst iedere geestelijke dimensie in ons leven en ons bestaan af en gaat ervan uit dat de mens uiteindelijk niets meer is dan een dier en dat de ‘survival of the fittest’ ook van toepassing is op de mens.

We hebben de tragische uitwerking van deze benadering gezien in de geschiedenis. Er is meer dan eens sprake geweest van genocides in de laatste eeuw. Onze wetenschappelijke prestaties maken grootschalige genocide nu een angstaanjagende mogelijkheid. Conventionele, nucleaire, chemische en biologische wapens kunnen complete volkeren uitroeien.

Toen de wetenschappelijke samenleving in de plaats kwam van de kerk in het pantheon van goden van de mensheid, beloofde ze een utopie van vrede, voorspoed en overvloed die religie niet tot stand had weten te brengen. Maar helaas heeft de wetenschappelijke wereld ook haar beangstigende bijdrage geleverd aan de vloedgolf aan wereldproblemen.

Niet alleen is ze er niet in geslaagd om een vreedzame wereld tot stand te brengen, maar ze heeft ons ook nachtmerrieachtige problemen vanwege onder andere industriële, chemische en nucleaire vervuiling bezorgd. De wetenschappelijke technologie heeft ons inderdaad op vele manieren voordelen opgeleverd. Maar ze heeft ook enorm bijgedragen aan het verschrikkelijke arsenaal aan ziekten, stress en angsten waar we tegenwoordig mee te maken hebben.

Algemene Bijbelse oplossingen voor menselijke problemen

De Bijbel zegt dat de verkeerde vorm van angst een vorm van slavernij is. Ook onthult de Bijbel hoe we van deze angst bevrijd kunnen worden (zie Hebrëeën 2:14-15). De Bijbel zegt dat er in de liefde geen angst is (1 Johannes 4:18). Het boek Psalmen laat zien dat Gods dienaren zich tot Hem keren om hun angsten weg te nemen: “Toen mijn gedachten binnen in mij zich vermenigvuldigden, verkwikten Uw vertroosting mijn ziel” (Psalm 94:19). Koning David bracht zijn angsten voor Gods aangezicht (Psalm 139:23-24).

De Bijbel laat veel voorbeelden zien van mensen die vertroosting hebben gevonden te midden van doodsangst of andere zorgen omdat ze in de Schrift de oplossing vonden voor deze problemen. De Bijbel is een praktisch boek en spreekt over onze belangrijkste behoeften en zwakheden.

Gods Woord verschaft antwoorden op de grootste problemen. We hebben al gezien dat de Bijbel een uitzonderlijke reputatie heeft voor wat betreft zijn historiciteit en accuraatheid. Maar hoe zit het met de instructies die we erin vinden, en die, als we deze opvolgen, ons dagelijks leven beïnvloeden? Hoe weten we of de informatie in de Bijbel waar is? Moeten we dat maar gewoon geloven?

De Bijbel dient uiteraard in geloof begrepen en aanvaard te worden. Maar dit is echter niet een onberedeneerd, blind geloof. De Bijbel eist nergens van ons dat we intellectuele zelfmoord moeten plegen om te geloven dat dit Gods Woord is. Als we de Schrift juist begrijpen, is zij uitermate rationeel, consistent en logisch.

Dit boekje biedt overtuigend bewijs dat de Bijbel waar is, en veel andere boekjes leveren ook in nog meer detail aanvullend bewijs. Geloof in Gods Woord hoeft niet slechts hoop te zijn; het kan sterk geworteld zijn in feiten als we al het bewijs overwegen.

Andrew Dickson White, een historicus uit de 19e eeuw, was het niet eens met degenen die beweerden dat de Bijbel een wetenschappelijke tekst is. White had gelijk toen hij erop wees dat de Bijbel niet een wetenschappelijk tekstboek is. Maar de Bijbel bevat wel degelijk wetenschappelijke waarheid. De Bijbel is *wetenschappelijk gezien accuraat*.

Helaas beschouwen steeds meer mensen de wetenschap en de Bijbel als strijdig met elkaar. En hoewel ze soms ook inderdaad met elkaar in tegenspraak *lijken* te zijn, bevestigen wetenschappelijke ontdekkingen – wanneer we zorgvuldig al het bewijs tegen elkaar afwegen voordat we een conclusie trekken – vaak wat in de Bijbel staat. We moeten voor ogen houden dat de wetenschap zelf een leerproces is; nieuwe ontdekkingen zorgen er regelmatig voor dat bepaalde aannames die voorheen als feit werden beschouwd, worden aangepast en in sommige gevallen zelfs opzij worden gezet. Wetenschappers hebben al lang het ongelijk van andere wetenschappers aangetoond.

Een bestudering van het bewijs laat zien dat de Heilige Schrift kennis verkondigt en verschaft, die de mens door middel van zijn eigen wetenschappelijk onderzoek pas recent heeft ontdekt. Dit is basiskennis, maar als deze zou zijn begrepen en zou zijn toegepast, zou ze het lot van de mensheid enorm hebben verbeterd.

Laten we eens kijken naar enkele waarheden die duizenden jaren geleden in de Bijbel zijn opgetekend, maar die pas recent opnieuw zijn ontdekt en waarvan door andere bronnen bevestigd is dat ze door de wetenschap onderschreven worden.

Bijbelse instructie is haar tijd ver vooruit

Hoewel de Bijbel niet heel veel instructie bevat met betrekking tot gezondheid en medicijnen, bevat de Bijbel wel fundamenteel, wijs advies dat door de meeste mensen als vanzelfsprekend beschouwd wordt.

Om te kunnen begrijpen hoé ver het onderricht in de Bijbel zijn tijd vooruit bleek te zijn, is het goed om het niveau vast te stellen van de medische kennis in Egypte, de machtigste natie op het moment dat God Zijn gezondheidswetten aan Mozes openbaarde. De Egyptenaren

waren bekend met vele ziekten omdat ze de gezondheidsprincipes die God aan Mozes gaf, niet kenden. Hun onwetendheid komt naar voren in het Ebers Papyrus, een Egyptische, medische tekst die dateert uit 1500 v.C. (rond de tijd waarin Mozes leefde).

“De geneesmiddelen die hierin worden voorgeschreven doen moderne lezers ineenkrimpen. Enkele van de geneesmiddelen zijn: stof van beelden, schilden van kevers, muizenstaarten, kattenhaar, varkensogen, hondentenen, borstvoeding, menselijk sperma, ogen van palingen en ingewanden van ganzen (...) Voor splinters gebruikten de oude Egyptische dokters een zalfje van wormenbloed en mest van ezels. Aangezien mest boordevol tetanuskiemen zit, resulteerde een simpele splinter vaak in een vreselijke dood als gevolg van tetanus” (S.I. McMillen, M.D., en David Stern, M.D., *None of These Diseases*, 2000, pagina 10).

De Egyptenaren geloofden dat boze geesten de oorzaak waren van ziekten. Als gevolg daarvan pasten de priester-dokters “magische” behandelingen toe. De Bijbelse instructies met betrekking tot een goede gezondheid en genezing van ziekten hebben daarentegen te maken met het toepassen van de principes van oorzaak en gevolg, hetgeen gebaseerd is op echte wetenschap. Deze principes zijn gegeven duizenden jaren voordat wetenschappers de technologie hadden ontwikkeld waardoor ze in staat zijn om ziektekiemen, bacteriën, virussen, genen enzovoorts te ontdekken. De moderne medische wetenschap heeft veel principes met betrekking tot een goede gezondheid *ontdekt*, maar *God* heeft deze bedacht.

Mozes en de Egyptische geneesmiddelen

Mozes woonde in Egypte toen dergelijke verkeerde “behandelingen” werden uitgevoerd. Hij was opgegroeid aan het hof van de koning als een geadopteerde zoon van de dochter van de farao en hij “werd onderwezen in alle wijsheid van de Egyptenaren” (Handelingen 7:22), waar ongetwijfeld ook deze gevaarlijke, infecties verspreidende gebruiken onder vielen.

Als Mozes gewoon op zijn eigen onderwijs had vertrouwd toen hij de basisgezondheidsinstructies voor het volk Israël opschreef, dan zouden we kunnen verwachten dat deze veel Egyptische medische misvattingen zouden bevatten. Maar daarvan treffen we er geen één aan.

In tegenstelling hiermee deed God een verbluffende belofte: “Als u aandachtig luistert naar de stem van de HEERE, uw God, en doet wat juist is in Zijn ogen, als u Zijn geboden gehoorzaamt en al Zijn verordeningen in acht neemt, dan zal Ik geen enkele van de ziekten over u brengen die Ik over Egypte gebracht heb, want Ik ben de HEERE, uw Heelmeester” (Exodus 15:26).

Gedurende enkele eeuwen waren duizenden Israëlieten net als de Egyptenaren rondom hen gestorven aan ziekten. Gods belofte van een bevrijding van ziekten was verbazingwekkend!

“God gaf Mozes vervolgens veel gezondheidsregels, waar een hele sectie in de Bijbel aan gewijd werd (...) Duizenden zijn door de eeuwen heen echter gestorven omdat dokters de Bijbelse regels negeerden. Maar toen de dokters eindelijk deze richtlijnen gingen lezen en toepassen, ontdekten ze snel hoe ze de verspreiding van epidemieën konden voorkomen. Dus zou Mozes de vader van de moderne infectiebeheersing genoemd kunnen worden. Ook vandaag de dag nog plukken we de vruchten van Gods 3500 jaar oude instructies” (McMillen en Stern, pagina 11).

Sanitaire basisinstructies

In tegenstelling tot de onhygiënische medische behandelingen van de Egyptenaren, legde God bij Zijn volk de nadruk op het belang van fysieke reinheid. Nu twijfelt geen enkel ontwikkeld persoon aan het verband tussen hygiëne en gezondheid. De grootste plagen en epidemieën die door de eeuwen heen miljoenen mensen hebben gedood, zijn over het algemeen ontstaan omdat dit principe op de een of andere manier in het gedrag is gekomen. Cholera is bijvoorbeeld een van de grootste dodelijke ziekten in de geschiedenis geweest. Deze ziekte breekt uit als de principes met betrekking tot hygiëne worden geschonden, en de epidemieën die daarvan het gevolg zijn, kunnen wereldomvattend zijn.

Ter illustratie dient een choleraepidemie, die in India in 1817 was begonnen en zich vervolgens verspreidde naar China, Sri Lanka, Oost-Afrika, de Filippijnen, Japan, Perzië, Arabië en Rusland. Een andere cholera golf begon in 1826 in India en volgde een gelijk spoor, maar verspreidde zich ook naar het vasteland van Europa en de Britse eilanden. Daarvandaan kwam de ziekte terecht in Canada en vervolgens in de Verenigde Staten, waar de ziekte zich over het grootste deel van het land verspreidde en pas in 1838 tot staan gebracht werd.

Tot op de dag van vandaag is cholera in veel delen van de wereld een hardnekkige ziekte, die daar uitbreekt waar onhygiënische omstandigheden heersen. Dit geldt vooral wanneer sprake is van gebrek aan goede riolering, omdat de ziekte zich normaal gesproken verspreidt via de ontlasting van choleraslachtoffers.

Gezondheidsdiensten waarschuwen dat als we op grote schaal te maken zouden krijgen met een gebrek aan hygiëne, we met de huidige snelle reisbewegingen binnen weken of maanden te maken zouden krijgen met een choleraepidemie.

Maar duizenden jaren geleden voorzag de Bijbel al in instructies waarmee cholera, tyfus, dysenterie, hepatitis en andere gelijksoortige

epidemieën konden worden voorkomen: “U moet ook een plaats hebben buiten het kamp. Daar moet u naartoe gaan, buiten het kamp. U moet bij uw uitrusting ook een schepje hebben, en het moet zijn dat u daarmee een gat graaft wanneer u buiten het kamp gaat zitten. Daarna moet u zich omkeren en uw uitwerpselen bedekken” (Deuteronomium 23:12-13).

“Als men dit [simpele] voorschrift op deze manier zou hebben toegepast, hadden veel meer levens gered kunnen worden dan enig medicijn ooit heeft kunnen doen”

(McMillen en Stern, pagina 34). God instrueerde dat menselijke uitwerpselen op een zodanige wijze afgevoerd moesten worden, dat mensen en dieren er niet mee in direct contact zouden komen. De verdrievoudige ervaring heeft geleerd dat onvoorzichtigheid bij onachtzame mensen een epidemie op grote schaal kan doen ontstaan, vooral als een samenleving laks is op het gebied van hygiëne. Een collectieve inzet is essentieel om de verspreiding van besmettelijke ziekten te vermijden – zoals God 3500 jaar geleden al had opgedragen.

De wetenschap kan ons heel veel leren over ons lichaam en kan veel ziekten en verwondingen genezen. Maar de wetenschap kan ons niet zeggen waarom we bestaan en wat de toekomst voor de mensheid in petto heeft.

Een les uit de Zwarte Dood

Zoals we zojuist hebben gezien, vormt een adequate, hygiënische standaard de basis van een goede gezondheid. De Bijbel onthult de beginselen van een dergelijke standaard in het boek Leviticus. Dit boek “gaat over openbare hygiëne, waterleiding, riolering, inspectie en keuze van voedsel, en beheersing van besmettelijke ziekten” (*New Bible Dictionary*, 1996, “Health, Disease and Healing”). Hoewel we deze kennis tegenwoordig als vanzelfsprekend beschouwen, werden deze principes pas in de laatste eeuwen door wetenschappers begrepen en aanvaard.

De meeste van deze principes werden tijdens de Middeleeuwen in Europa genegeerd. Waarom? Simpelweg omdat de Bijbel niet algemeen beschikbaar was. De consequenties van het feit dat zo weinig mensen de

kennis bezaten die hierin werd aangeboden, waren catastrofaal.

De gevreesde Zwarte Dood uit de Middeleeuwen tierde welig onder de onhygiënische omstandigheden van het middeleeuwse Europa. Deze plaag stak voor het eerst de kop op in 1347 “toen een vloot uit Genua terugkeerde uit de Oriënt en de haven van Messina binnenkwam terwijl alle leden van de bemanning dood waren of bijna dood als gevolg van een combinatie van de pest en verschillende vormen van plagen die longontsteking en bloedvergiftiging veroorzaakten” (Manchester, pagina 34). Men schat dat als gevolg van de daaruit voortvloeiende plagen in die eeuw bijna een kwart van de totale populatie op het vasteland overleden is.

De plaag kwam gedurende enkele honderden jaren herhaaldelijk terug in Europa. Het was heel normaal in de Middeleeuwen dat het afval en de uitwerpselen zich op de straten in de steden ophoopten. Dit vuil zorgde voor een overvloedige voedselbron voor een zich uitdijende rattenpopulatie, die dienden als gastheren voor de vlooien die de ziektekiemen van de plagen met zich mee droegen.

Daarentegen kregen de mensen die zich hielden aan de hygiënische richtlijnen uit de Bijbel hiermee veel minder te maken. De Joodse bevolking, die in die tijd veel beter bekend was met de Schrift, had hier veel minder onder te lijden omdat ze de Bijbelse reinheidsprincipes in acht nam.

Ze hielden bijvoorbeeld jaarlijks een grondige schoonmaak van hun huis door alle gist uit hun huizen te verwijderen in voorbereiding op het Bijbelse Feest van de Ongezuurde Broden (Exodus 12:15, 19), waardoor de voedselresten waar ratten en muizen door werden aangetrokken, werden verwijderd. En één van de gebruiken die veel levens redde tijdens de plaag, was het in quarantaine stellen van mensen van wie men vermoedde dat ze ermee geïnfecteerd waren (vergelijk Leviticus 13:46).

Trouwens, “de oorsprong van het woord ‘quarantaine’ [afkomstig van het Latijnse woord voor 40] is te herleiden naar het Joodse gebruik van de 40 dagen durende periode van afzondering van patiënten met bepaalde ziekten (...) welk gebruik door de Italianen in de 14e eeuw is overgenomen vanwege de relatieve immuniteit van de Joden voor bepaalde plagen” (*New Bible Dictionary*, 1996, “Health, Disease and Healing”, pagina 455).

Als de mensen bekend waren geweest met de Bijbelse principes omtrent de publieke gezondheid toen de Zwarte Dood voor het eerst toesloeg, dan had de epidemie onder controle gebracht kunnen worden of zelfs beëindigd. Dan zou het aantal sterfgevallen ongetwijfeld slechts een fractie zijn geweest van het werkelijke aantal. Honderdduizenden levens hadden gespaard kunnen blijven.

De dood in Wenen

In het Europa van de 19e eeuw wist niemand iets van bacteriën. In een ziekenhuis in Wenen was dr. Ignaz Semmelweis ontsteld over het sterftecijfer onder zwangere vrouwen die naar het ziekenhuis kwamen om daar te bevallen. De sterfgevallen werden toegeschreven aan “kraamvrouwenkoorts”. Nadat de vrouwen waren overleden, voerden medische studenten autopsies uit en gingen daarna direct verder met het behandelen van levende patiënten.

Na gedegen observatie kwam dr. Semmelweis tot een revolutionaire conclusie: het zou kunnen dat bacteriën aan de handen van de medische studenten verantwoordelijk waren voor het verspreiden van de dood van de ene patiënt naar de andere. En dus gaf hij de studenten de opdrachten om hun handen in bleekwater te wassen.

Daarna wachtte hij de resultaten af. “De geschiedenisboeken vertellen ons wat er vervolgens gebeurde (...) In slechts drie maanden tijd nam het sterftecijfer af van 18 procent naar 1 procent” (McMillen en Stern, pagina 20).

Maar meer dan 3000 jaar geleden had God aan Mozes de hygiënische richtlijnen geopenbaard die mensen in acht moesten nemen als ze een dode hadden aangeraakt. Ten eerste werden ze geacht “onrein” te zijn gedurende zeven dagen en moesten ze zich wassen met water op de derde en op de zevende dag (Numeri 19:12-13). Zolang een persoon onrein was, moest hij sociaal contact met anderen vermijden.

Hoewel dit ook een rituele betekenis had, beschermdde deze wet ook anderen tegen blootstelling aan schadelijke bacteriën, ook al wisten de mensen in die tijd nog niet dat deze bestonden. De reinigingsprocedure reinigde de persoon van ziektekiemen, terwijl blootstelling aan frisse lucht en zonlicht tussen de baden door bijdroeg aan de verdere reiniging.

De voordelen van seksuele reinheid

Een van de tegenstellingen waar tegenwoordig sprake van is rond seksuele tolerantie in de samenleving is de noodzaak van het hebben van “veilige seks”. De waarheid is dat er maar één vorm van werkelijk veilige seks is, en dat is door te leven volgens de regels van de Bijbel met betrekking tot seks. Seks dient *altijd* monogaam te zijn en zich altijd binnen de grenzen van het huwelijk te bevinden.

Over de hele wereld stijgen de cijfers van seksueel overdraagbare aandoeningen (soa's) en seksueel overdraagbare infecties. “Men schat dat er jaarlijks wereldwijd meer dan 300 miljoen gevallen van seksueel overdraagbare infecties zijn” (*Johns Hopkins Family Health Book*, 1999, pagina 861). En “in de komende decennia verwacht men dat aids wereldwijd bijna 300 miljoen sterfgevallen veroorzaakt – meer dan de bevol-

king van de hele Verenigde Staten” (McMillen en Stern, pagina 116).

Sommige experts dringen aan op het gebruik van condooms als een betrouwbare manier om deze epidemieën tot stoppen te brengen. Maar condooms zijn niet het antwoord. “Condooms, lange tijd speerpunt van het model voor de volksgezondheid op het gebied van veilige seks, *bieden geen bescherming tegen de verspreiding van vrijwel alle seksueel overdraagbare aandoeningen*, zo blijkt uit een onderzoeksrapport van het U.S. Department of Health and Human Services” (*Women’s Health Weekly*, 6 september 2001, nadruk onzerzijds).

Grote aantallen mensen verliezen hun gezondheid, hun vermogen tot voortplanting en soms zelfs hun leven vanwege een vrije seksuele moraal. Ze hebben pas berouw als het al te laat is. “Want de lippen van een vreemde vrouw druipen van honingzeem, haar gehemelte is gladder dan olie, maar het laatste van haar is bitter als alsem, scherp als een tweesnijdend zwaard (...) zodat je uiteindelijk kermt, als het gedaan is met je vlees en je lichaam” (Spreuken 5:3-4, 11).

Seksuele tolerantie kan ook psychische schade aanrichten. Overspel zadelt een mens op met schuldgevoelens en verwoest huwelijken. Seksuele roekeloosheid voor het huwelijk doet afbreuk aan geluk in het huwelijk.

Voor veel mensen is samenwonen een vervanging van het huwelijk. Toch is het een goedkope en goddeloze vervanging. “Mensen die samenwonen, zijn over het algemeen minder gelukkig dan degenen die getrouwd zijn, en ze zijn minder tevreden met hun seksuele leven” (Linda Waite en Maggie Gallagher, *The Case for Marriage*, 2000, pagina 74).

Een systematisch onderzoek toonde “een grotere mate van emotioneel en fysiek genot bij getrouwde mensen dan bij samenwonende of alleenstaande mensen” aan (*Journal of Marriage and Family*, februari 2001). Seriele samenwoners lopen ook een grotere kans om soa’s op te lopen, die zij op hun beurt weer zullen overdragen op toekomstige seksuele partners, onder wie hun echtgenoot (m/v) als ze later trouwen.

Het zevende gebod – “u zult geen overspel plegen” – is Gods manier om epidemieën van soa’s te voorkomen, maar het is ook Gods manier om ons te helpen geluk te bereiken op alle gebieden van het leven, waaronder op seksueel gebied. “Laat het huwelijk bij allen in ere zijn en het huwelijksbed onbevlekt, want ontuchtplegers en overspelers zal God oordelen” (Hebreeën 13:4).

De schrijvers van de Bijbel: mannen van God en wetenschappers

Salomo, de koning van Israël, was een man met opmerkelijke kennis. De Bijbel zegt van hem dat hij zeer geïnteresseerd was in en verstand had van diverse wetenschappelijke gebieden. Salomo begreep de beweging van de belangrijkste winden over de aarde en de waterkringloop die regen veroorzaakt (Prediker 1:6-7). Hij was een hovenier, die een grote verscheidenheid aan wijngaarden, tuinen en boomgaarden aanlegde (Prediker 2:4-5).

Hij was zoiets als een botanicus en een zoöloog, die verstand had van planten, dieren, vogels, insecten en vissen (1 Koningen 4:33). Hij studeerde psychologie, sociologie en menselijke verhoudingen, zoals blijkt uit het onderwerp van het boek Spreuken.

Maar Salomo realiseerde zich uiteindelijk dat al zijn wetenschappelijke, materiële kennis hem geen voldoening bracht. Zijn leven werd langzamerhand leeg en onbevredigend. Zijn focus op wetenschappelijke kennis zonder de juiste nadruk op Gods geestelijke kennis en begrip zorgde ervoor dat zijn leven betekenisloos werd (Prediker 1:16-18). Na veel overdenkingen kwam hij tot de conclusie dat een mens de kennis van God op de eerste plaats moet stellen: “De slotsom van al wat door u gehoord is, is dit: Vrees God, en houd u aan Zijn geboden, want dit geldt voor alle mensen” (Prediker 12:13).

Ook Mozes is een voorbeeld van een man die onderleed was in de fysieke wetenschappen, maar die gezegend was met geestelijk begrip. Mozes was “onderwezen in alle wijsheid van de Egyptenaren” (Handelingen 7:22). Onder leiding van God kon hij goed van kwaad onderscheiden, en zijn vroege onderwijs kwam hem ongetwijfeld goed van pas bij het vervullen van Gods roeping in zijn leven om zijn volksgenoten uit de Egyptische slavernij te leiden en leiding te geven aan het volk.

Ook andere mannen van God waren op-

geleid volgens de intellectuele maatstaven van hun tijd. De profeet Daniël was een briljante student die opgeleid was aan de koninklijke academie van de Babyloniërs (Daniël 1:4). Het Babylonische rijk heerste in Daniëls tijd over de wereld en was wetenschappelijk zeer ontwikkeld, vooral op het gebied van de astronomie.

Voor Daniël bestond er blijkbaar geen onverenigbaarheid tussen de wetenschappelijke waarheden die de Babyloniërs hadden ontdekt en de kennis van God waarin hij vanaf zijn jeugd onderwezen was. Ja, hij gedijde zelfs heel goed en werkte voor de leiders van de Babylonische en Medo-Perzische rijken als een hooggeplaatste regeringsfunctionaris.

Daniëls opleiding ondermijnde zijn geloof in God niet. Hij wist dat Gods Woord waar is en onschendbaar en hij zag geen tegenstrijdigheid tussen wetenschappelijke kennis en de Schrift.

We moeten de Schrift bestuderen om eeuwig leven te verkrijgen (Johannes 5:39). Maar we moeten ook, afhankelijk van tijd en interesse, de fysieke wetenschappen bestuderen. Als we dat doen, zullen we namelijk een grotere waardering krijgen voor de wereld die onze Schepper heeft gemaakt en zal ons geloof in en begrip van Hem toenemen.

De apostel Paulus begreep dat de mens nog heel veel kan leren over zijn Schepper door Zijn schepping te bestuderen: “Zijn onzichtbare eigenschappen zijn vanaf de schepping van de wereld zichtbaar in zijn werken, zijn eeuwige kracht en goddelijkheid zijn voor het verstand waarneembaar. Er is niets waardoor zij te verontschuldigen zijn” (Romeinen 1:20, NBV). *The Wall Street Journal* verwoordde het als volgt: “Als een klein beetje wetenschap iemand van God wegleidt, zal een grote hoeveelheid wetenschap hem juist terugbrengen” (10 oktober 1994).

Wondbehandeling

De Bijbel laat ook door middel van een voorbeeld zien hoe een wond behandeld en verbonden moet worden. Het verhaal van de barmhartige Samaritaan laat zien dat hij wijn en olie op de wonden van het slachtoffer goot en deze vervolgens verbond om ze te beschermen tijdens het genezingsproces (Lukas 10:34). De wijn diende als ontsmettingsmiddel en de olijfolie als een verzachtende lotion. Zoals *The International Standard Bible Encyclopedia* opmerkt: “Olijfolie heeft bepaalde geneeskrachtige kwaliteiten en wordt nog altijd in de moderne geneeskunde gebruikt. Het mengsel van wijn en olie vormde een ontsmettingsmiddel waarmee de Samaritaan het slachtoffer behandelde” (1986, “Oil”). Deze methodes waren eeuwenlang grotendeels in de vergetelheid geraakt totdat ze in de laatste decennia weer werden ontdekt. Als gelijksoortige technieken bekend en gebruikt zouden zijn geweest in bijvoorbeeld de Amerikaanse burgeroorlog, had het sterftecijfer veel lager kunnen zijn. In die oorlog “overleed meer dan de helft van de dodelijke slachtoffers niet op het strijdtoneel zelf; ze overleden simpelweg aan kampziekten: paratyfus, longontsteking,

De gevreesde Zwarte Dood tierde welig onder de onhygiënische omstandigheden van het Europa van de Middeleeuwen. Joden hadden hieronder veel minder te lijden omdat ze bekend waren met de Schrift en ze de Bijbelse principes van reinheid hanteerden.

dysenterie en kinderziekten zoals mazelen en waterpokken.” Duizenden kwamen om als gevolg van relatief kleine wondjes die geïnfecteerd raakten. “Men wist niets van de wijze waarop en de reden waarom wonden geïnfecteerd raken (...) Het aantal mannen dat simpelweg ziek werd en stierf of dat een klein schrammetje of wondje opliep en vervolgens niets kon doen om de infectie tegen te gaan, was afschuwelijk” (Bruce Catton, *Reflections on the Civil War*, 1982, pagina 43).

De kracht van een positieve levenshouding

Talrijke andere voorbeelden bevestigen de waarheid van Bijbelse principes die duizenden jaren geleden zijn opgeschreven. “[De neiging om snel] boos te worden staat gelijk aan het dagelijks nemen van een kleine dosis van het een of andere langzaam werkende vergif, zoals arsenicum” (Redford Williams, M.D., en Virginia Williams, M.D., geciteerd door McMillen en Stern, pagina 205). De Bijbel spoort ons op verschillende plaatsen aan om niet al te snel boos te worden. “Wie geduldig is, heeft veel inzicht,” zegt Spreuken 14:29.

Spreuken 17:22 zegt: “Een blij hart bevordert de genezing.” Een doorgaans vrolijke en optimistische houding bevordert een goede gezondheid.

Wetenschappelijk onderzoek heeft de juistheid van deze eenvoudige waarheid aangetoond. Een 27 jaar durend onderzoek uitgevoerd door Duke University “toonde aan dat mensen die aangaven te maken te hebben met (...) wanhoop, een laag zelfbeeld, gebrek aan motivatie (...) 70 procent meer kans hadden om een hartaanval op te lopen” (*Portland Oregonian*, 20 juni 1996). Aanvullende onderzoeken hebben laten zien dat een langdurige vijandige houding in grote mate bijdraagt aan hartaanvallen.

Tijdens een ander onderzoek hebben dr. Michael Miller en zijn collega's aan de University of Maryland School of Medicine in Baltimore de werking onderzocht van de aders bij 20 gezonde vrijwilligers die twee films te zien kregen – de ene was een film vol humor, de andere vol spanning. Ze richtten zich daarbij vooral op het endotheel, een bedekkend laagje dat de binnenkant van bloedvaten bedekt, waar atherosclerose (aderverkalking) begint.

Ze kwamen erachter dat de bloedcirculatie verminderde bij 14 van de 20 deelnemers nadat ze filmclips hadden gezien waarin veel spanning voorkwam. Hun bloedsomloop verminderde gemiddeld 35 procent tijdens deze stressvolle periodes.

In tegenstelling hiermee nam bij 19 van de 20 deelnemers de bloedsomloop toe toen ze moesten lachen om humoristische filmscenes, waarbij de bloedsomloop gemiddeld met 22 procent toenam.

“We adviseren u niet om te lachen en verder niets meer aan beweging te doen, maar we raden u wel aan om regelmatig te lachen,” zei dr. Miller in een commentaar op het onderzoek. “Drie keer per week dertig minuten bewegen en dagelijks 15 minuten lachen is vermoedelijk goed voor de bloedvaten.” Hij legde uit dat “lachen mogelijk van belang is om het endotheel gezond te houden en het risico op hart- en vaatziekten te verminderen.”

Hij legde ook uit dat “de omvang van de verandering die we in het endotheel waarnamen, gelijk is aan het profijt dat we behalen met

aerobics, maar dan zonder de pijntjes en spierpijn die met beweging gepaard gaan”.

In weer een ander onderzoek werden door dr. Wei Jiang en zijn collega's aan de Duke University van North Carolina 1005 patiënten die aan hartfalen lijden, gevolgd en onderzocht op depressie. Dr. Jiang meldde dat patiënten die last hadden van een milde depressie een 44 procent grotere kans hadden om te overlijden dan degenen die niet aan een depressie leden, waarbij andere factoren, zoals leeftijd, burgerlijke staat en de oorspronkelijke oorzaak van het hartfalen van de patiënt buiten beschouwing waren gelaten.

Bijbelse voedingsinstructies

Zowel theologische als medische onderzoekers hebben de voordelen onderkend van het opvolgen van de voedselwetten die in de Schrift staan. In een commentaar op Leviticus 11-15 stelt *The Expositor's Bible Commentary*: “In het algemeen kan gezegd worden dat de wetten Israël beschermden tegen een slecht dieet, gevaarlijk ongedierte en overdraagbare ziekten. Pas in recente tijden zijn betere gezondheids-wetten mogelijk geworden door de ontwikkeling van medicijnen. Deze wetten waren vuistregels die God in Zijn wijsheid aan een volk gaf dat de reden voor de maatregel niet kon kennen.”

“De Hebreëer diende niet alleen het eten van onreine dieren te vermijden; hij mocht ook hun kadavers niet aanraken. Op die manier droegen de wetten automatisch bij aan het onder controle houden van ongedierte. Gewone onreine dieren konden spinnen, vliegen, kevers, ratten en muizen zijn. Een dode rat in een Hebreeuws huis liet men niet liggen, maar werd zorgvuldig naar buiten gebracht en begraven. In een poging om dergelijke problemen te vermijden zorgde de Hebreeuwse huisvrouw er normaal gesproken voor dat ze haar huis schoonhield.”

“Natuurlijk is het zo dat sommige culturen uit arren moede gelijksoortige regels hebben aangenomen. Het [Oude Testament] heeft zijn verboden niet van de omringende landen overgenomen, maar sommige andere culturen hebben in latere tijden door ervaring sommige van deze verboden overgenomen (...) De wetten zijn op een geweldige wijze vormgegeven door God voor de algemene gezondheid van het volk” (R. Laird Harris, deel 2, 1990, pagina 569).

Hoogleraar theologie Roland Harrison schrijft: “De classificatie van diersoorten in reine en onreine soorten (Leviticus 11:1-47) is opvallend omdat deze, als onderdeel van de medische richtlijnen van de Pentateuch, de basis vormde voor de voedselwetten die nog steeds door orthodoxe Joden en door die heidenen die een goede fysieke gezondheid willen behouden, worden nageleefd.”

“Deze onderverdeling is ook belangrijk vanuit het oogpunt dat het uniek is in de annalen van de literatuur uit het Nabije Oosten, omdat de nadruk niet zozeer ligt op het vermijden van magische gebruiken die met bepaalde diersoorten in verband worden gebracht, als wel op de positieve afbakening van voedingsprincipes die tot doel hebben om het fysieke welzijn van zowel het individu als de natie te verzekeren middels een consistente [preventieve] aanpak” (*Introduction to the Old Testament*, 1999, pagina 603).

Doktoren geven hun mening

Kennen de gezondheidswetten van de Bijbel een medische grondslag? Arts Rex Russell schrijft: “Wanneer we kijken naar de moderne wetenschap en de moderne voedingsleer zien we dat (...) er een verbaazingwekkende overlapping zit tussen Gods oorspronkelijke wetten met betrekking tot rein en onrein, en degelijke hygiënische principes (...) De Schrift en medisch onderzoek stemmen met elkaar overeen dat moderne levenswijzen die geen rekening houden met Gods wetten en ontwerp, het leven verkorten en de dood bespoedigen” (*What the Bible Says About Healthy Living*, 1999, pagina's 14, 16).

Voedingsdeskundige David Meinz zegt dat het verstandig is om de Bijbelse voedingswetten na te leven, zelfs als we niet alle aspecten ervan zouden begrijpen. “Veel van de wijsheid die in de Bijbel geopenbaard wordt, is nu vanuit ons moderne perspectief logisch,” zegt hij, “maar wil dat zeggen dat we die zaken die nog niet wetenschappelijk bewezen zijn dan maar moeten negeren?”

“We hebben pas in de laatste 50 jaar ontdekt dat dierlijk vet slecht voor ons is. Voor de christen die een eeuw gelden leefde, was het gebod in Leviticus 3:17 om dierlijk vet te vermijden totaal niet logisch. Maar voor ons is het nu wel logisch. Wat als er iets in kreeft zit dat schadelijk is voor onze gezondheid? Wat als we pas over 50 jaar ontdekken wat dat is? Hebben we wetenschappelijk bewijs nodig voordat we de Bijbel het voordeel van de twijfel gunnen?” (*Eating by the Book*, 1999, pagina 226).

Arts Reginald Cherry geeft zijn mening op de vraag waarom dokters en onderzoekers het eens zijn geworden met het gebod in de Bijbel om geen vet te eten. “Waarom is dit verbod op vet zo belangrijk voor ons?” vraagt hij. “Meer dan 53 procent van de mensen in de grote geïndustrialiseerde landen sterft aan hart- en vaatziekten. Hart- en vaatziekten worden meestal veroorzaakt door vetophoping in de aders, die vaak al in de tienerjaren ontstaan” (*The Bible Cure*, 1998, pagina 20).

Culturele verboden of goddelijke openbaring?

Als van sommige voedingsbepalingen in de Bijbel is bewezen dat ze werkelijk gezondheidsvoordelen bieden, wat zou dat ons dan kunnen zeggen over de andere instructies in de Bijbel?

Dr. Cherry vervolgt: “Het Oude Testament (...) staat bol van openbaringen van God over hygiëne, gezond voedsel en het (...) voorkomen van ziekten. Als arts gespecialiseerd in preventieve geneeskunde vind ik het Oude [Testament] fascinerend en intrigerend. Overal in de volledige, oude Hebreeuwse tekst komen we veel geopenbaarde geheimen en mysteries tegen met betrekking tot wat we zouden moeten eten, hoe we zieke en besmette dingen moeten vermijden en welke natuurlijke middelen gebruikt worden door God om genezing te bewerkstelligen.”

Dr. Cherry legt uit dat de bewezen instructies uit de Bijbel met betrekking tot gezondheid en dieet nog opmerkelijker zijn als men beseft dat de oude Hebreeërs geen interesse toonden voor geneeskunde of dokters in vergelijking met andere culturen rondom hen.

“De Hebreeërs streefden er niet naar om meer te weten te komen over anatomie, wetenschap of de natuur in tegenstelling tot hun tegenhangers in de oude beschavingen van Egypte, Mesopotamië of Griekenland,” merkt hij op. “Eerder het tegenovergestelde. Alles wat in de oude Hebreeuwse teksten van de Bijbel onthuld werd, was afkomstig van goddelijke, bovennatuurlijke kennis die door God werd onthuld.”

“Wat we dus zullen ontdekken uit het Oude [Testament] is niet ontsproten aan menselijke speculaties over gezondheid en geneeskunde, maar veeleer aan Gods specifieke Woord tot ons over Zijn genezingsmethode voor ons, Zijn schepping. Als Schepper weet God meer over ons lichaam, Zijn schepping, dan wij ooit zullen ontdekken door middel van filosofie of wetenschap” (pagina’s 16-17). Hij haalt een voorbeeld aan van de voorschriften in de Bijbel over welke soorten dieren gegeten mogen worden.

“Het belang van de opsomming van reine en onreine dieren in Leviticus 11 en Deuteronomium 14 wordt vaak over het hoofd gezien. In plaats van een catalogus vol voedselverboden die gebaseerd zijn op grillen of voorkeuren, benadrukken deze opsommingen een feit dat pas veel later [in de 19e eeuw] werd ontdekt en dat nog altijd niet algemeen bekend is: dieren dragen ziekten met zich mee die gevaarlijk zijn voor de mens” (pagina 22).

Gezondheidsrisico’s voor mensen?

Dr. Russell stelt de volgende vraag: “Wat is er zo goed aan ‘reine’ dieren, en wat is er zo slecht aan ‘onreine’ dieren?” Hij legt uit dat “het vlees van reine dieren, zoals rundvlees, en van vissen die schubben en vinnen hebben, ideaal is voor de gezondheid van de mens – precies zoals we kunnen verwachten van onze liefhebbende Schepper (...) Veel land-

dieren die God bestemd heeft om tot voedsel te dienen, bieden nog een extra voordeel, namelijk dat ze voornamelijk gras en granen eten, die ook als voedsel bestemd waren” (Russell, pagina’s 73-74).

David Mainz noemt ter vergelijking het mogelijke gezondheidsrisico op van het eten van schepselen die door de Bijbel als onrein zijn bestemd. “Vrijwel alle schepselen die vermeld staan op de lijst van onreine diersoorten, zijn aaseters,” stelt hij. “In veel gevallen gaan ze niet eens op jacht naar hun voedsel; ze eten dode en rottende materie in ons milieu. Een zeewolf doet datzelfde op de bodem van een vijver; kreeften en garnalen doen dit in de oceaan. Een varken zal alles eten. Gieren staan vrijwel per definitie bekend als aaseters” (Mainz, pagina 225).

Dr. Russell merkt op dat “het verschil tussen reine en onreine dieren gerelateerd lijkt te zijn aan hun belangrijkste voedselbron en hun maag-darmstelsel. Aaseters die alles eten, zijn niet geschikt als voedsel volgens de Bijbel. Dieren waarvan gezegd is dat ze rein zijn, en dus geschikt om tot voedsel te dienen, eten voornamelijk grassen en granen.”

Maar merk op dat “een dier niet een aaseter hoeft te zijn om onrein te zijn. Paarden en konijnen zijn bijvoorbeeld onrein omdat ze geen gespleten hoeven hebben. Hoewel men hun vlees in bepaalde landen als goed voedsel beschouwt, hebben onderzoeken uitgewezen dat paardenvlees vaak virussen en parasieten bevat. Hoe onschuldig konijnen ook mogen lijken, ze zijn de oorzaak van tularemie (konijnenkoorts, een besmettelijke ziekte) bij mensen.”

“Eén reden voor Gods verbod op varkensvlees is dat het verteringsstelsel van een varken volledig anders is dan dat van een koe. Dat is namelijk vergelijkbaar met dat van ons, in die zin dat de maag zeer zuurhoudend is. Varkens zijn vraatzuchtig, en ze weten nooit wanneer ze moeten stoppen met eten. Hun maagzuren raken verdund vanwege het vele eten, waardoor allerlei ongedierte voorbij deze beschermende barrière kan raken. Parasieten, bacteriën, virussen en giftige stoffen kunnen in het vlees van varkens terecht komen als gevolg van het té veel eten. Deze giftige en besmettelijke stoffen kunnen aan mensen worden doorgegeven wanneer ze varkensvlees eten” (Russell, pagina’s 76-77).

Arts Don Colbert voegt hier aan toe: “Naast het feit dat ze veelvraten zijn, zijn varkens ook ongewoon vieze dieren. Ze eten afval, uitwerpselen en zelfs rottend vlees. Alles wat wordt gegeten, wordt over het algemeen een deel van het eigen vlees van het varken (...) Naast de ziekten die gewoonlijk door het varken worden meegevoerd, is varkensvlees ook erg vet vlees. De toxines in varkensvlees bevinden zich voornamelijk in het vet dat niet van het vlees gescheiden kan worden (zoals wel het geval kan zijn met mager rundvlees), maar juist door het hele vlees heen zit” (*What Would Jesus Eat?*, 2002, pagina’s 49-50).

In het licht van deze zelden gepubliceerde feiten kunnen we Gods woorden bij monde van Mozes beter begrijpen en waarderen: “Let erop dat u aan al deze woorden die ik u gebied, gehoor geeft, opdat het u en uw kinderen na u goed gaat tot in eeuwigheid, als u doet wat goed en juist is in de ogen van de HEERE, uw God” (Deuteronomium 12:28). (Om meer te weten te komen over deze onderwerpen kunt u ons gratis boekje *Wat leert de Bijbel over rein en onrein vlees?* downloaden of aanvragen.)

De Schrift en de wetenschap vullen elkaar aan in plaats van met elkaar in strijd te zijn

Ware wetenschap en de Bijbel zijn niet strijdig met elkaar. Het is niet nodig dat voorstanders van welke zijde ook een slepende oorlog met de andere aangaan. Onbevooroordeeld onderzoek laat zien dat de wetenschap en de Schrift elkaar aanvullen en elkaar vaak bevestigen, zoals de voorbeelden in dit boekje laten zien.

Drie keer per week dertig minuten bewegen en dagelijks 15 minuten lachen is vermoedelijk goed voor de bloedvaten.

De mensheid heeft de Bijbel en de wetenschap nodig. We kunnen bepaalde basisprincipes over de waarheid alleen ontdekken in de bron van goddelijke openbaring, de Bijbel. We moeten ook leren, zodat onze wetenschappelijke kennis toeneemt waardoor we ons bestaan kunnen verbeteren en onze wereld beter kunnen begrijpen.

Sommige wetenschappers en theologen hebben onderkend dat de twee disciplines niet elkaars tegenstanders hoeven te zijn. Enkele eeuwen geleden, toen de moderne wetenschap nog in haar kinderschoenen stond en enkele overijverige voorstanders de Bijbel de oorlog verklaarden, zagen veel weldenkende mensen de waarde van beide in.

In die periode “stelden veel voorstanders van wetenschappelijk onderzoek vaak dat God Zichzelf in twee boeken had geopenbaard – het boek van Zijn woorden (de Bijbel) en het boek van Zijn werken (de natuur). Zoals men de verplichting had om het eerste te bestuderen, zo had men ook de verplichting om het laatste te bestuderen” (John Hedley Brooke,

Ware wetenschap en de Bijbel zijn niet strijdig met elkaar. Het is niet nodig dat voorstanders van welke zijde ook een slepende oorlog met de andere aangaan. Onbevooroordeeld onderzoek laat zien dat de wetenschap en de Schrift elkaar aanvullen en elkaar vaak bevestigen, zoals de voorbeelden in dit boekje laten zien.

De mensheid heeft de Bijbel en de wetenschap nodig. We kunnen bepaalde basisprincipes over de waarheid alleen ontdekken in de bron van goddelijke openbaring, de Bijbel. We moeten ook leren, zodat onze wetenschappelijke kennis toeneemt waardoor we ons bestaan kunnen verbeteren en onze wereld beter kunnen begrijpen.

Sommige wetenschappers en theologen hebben onderkend dat de twee disciplines niet elkaars tegenstanders hoeven te zijn. Enkele eeuwen geleden, toen de moderne wetenschap nog in haar kinderschoenen stond en enkele overijverige voorstanders de Bijbel de oorlog verklaarden, zagen veel weldenkende mensen de waarde van beide in.

In die periode “stelden veel voorstanders van wetenschappelijk onderzoek vaak dat God Zichzelf in twee boeken had geopenbaard – het boek van Zijn woorden (de Bijbel) en het boek van Zijn werken (de natuur). Zoals men de verplichting had om het eerste te bestuderen, zo had men ook de verplichting om het laatste te bestuderen” (John Hedley Brooke,

Science and Religion: Some Historical Perspectives, 1995, pagina 22).

Het bestuderen van één ervan – de Bijbel – is essentieel. Het bestuderen van het andere is handig. Mensen van God hebben altijd het Woord van God op de eerste plaats gesteld, maar ze hebben nooit angst gehad voor de wetenschap. Ze wisten dat de schepping en het bestaan van fysieke wetten het bewijs waren van Gods werken (zie “De schrijvers van de Bijbel: mannen van God en wetenschappers” op pagina 47).

Als de Bijbel in tegenspraak lijkt met de wetenschap

Wat moeten we doen als de Bijbel in strijd lijkt te zijn met de wetenschap?

In de laatste paar eeuwen is als gevolg van de onderzoekende aard van de mensheid sámen met ons steeds groter wordende vermogen om hetgeen we hebben geleerd vast te leggen, te analyseren en door te geven, de kennis enorm toegenomen. Opvallend genoeg heeft de Bijbel deze kennisexplosie voorzeggd als een teken van de moderne samenleving, lang voordat men onze technologische en wetenschappelijke ontwikkelingen zelfs maar had kunnen voorstellen (Daniël 12:4).

Sommige mensen menen dat veel van de recent verkregen kennis niet in overeenstemming is met de Bijbel, met name op het gebied van de biologie, antropologie, geologie en astronomie. En juist deze perceptie – namelijk dat de wetenschap de Bijbel tegensprekt – heeft veel mensen doen twifelen aan de waarheid en autoriteit van de Bijbel.

Op het eerste gezicht zien we iets wat lijkt op een ramkoers tussen openbaring en wetenschap. We denken dat we moeten kiezen tussen fysiek, wetenschappelijk bewijs en de uitspraken in de Schrift. Het daaruit voortvloeiende dilemma kan ons onrustig maken. Maar de Bijbel zelf moedigt ons aan om de antwoorden te vinden, door alle relevante informatie tegen elkaar af te wegen voordat we een conclusie trekken (Spreuken 18:13).

We komen erachter dat ware wetenschappelijke kennis niet in strijd is met de Bijbel, maar ook dat de Bijbel niet in tegenspraak is met bewezen

De Bijbel bevat praktische gezondheidswetten en –principes die, nadat ze veronachtzaamd of grotendeels vergeten waren, pas in recente decennia opnieuw zijn ontdekt.

wetenschappelijke ontdekkingen. Enkele van deze veronderstelde tegenstrijdigheden worden in dit boekje behandeld.

Hoewel Gods Woord ons aanmoedigt om te leren en de waarheid te ontdekken, spoort de Bijbel ons ook aan om onbevooroordeeld te zijn. Veel mensen gaan ervan uit dat de Bijbel bepaalde dingen zegt, terwijl dat in werkelijkheid niet zo is. Anderen houden vast aan een vooropgezette mening ten opzichte van de Schrift, omdat ze denken dat er een enorme hoeveelheid bewijs is dat in strijd is met wat er in de Bijbel staat.

Jammer genoeg zal het voor die mensen moeilijk zijn om de Bijbel een eerlijke kans te geven. We hopen dat u naar de waarheid op zoek zult gaan door onbevooroordeeld het bewijs te onderzoeken en erachter te komen of de Bijbel inderdaad is wat de Bijbel beweert te zijn – het geïnspireerde Woord van God.

De Bijbel en profetie

In welk ander bekend boek komen we niet alleen de onthulling van de toekomst tegen, maar ook het bewijs van de vervulling van gebeurtenissen die honderden jaren eerder waren voorgezegd? Meer indrukwekkend bewijs van de inspiratie en waarheid van de Bijbel dan vervulde profetie kan er niet zijn.

Dr. Gleason Archer, een bekende geleerde op het gebied van het Oude Testament, schreef: “De Bijbel is als geen enkel ander boek in de hele wereld. Het is het enige boek dat van zichzelf zegt dat het de geschreven openbaring is van de enige ware God (...) en dat zijn goddelijke autoriteit laat zien aan de hand van zeer veel onfeilbaar bewijs. Andere religieuze documenten, zoals de Koran van de moslims, kunnen beweren dat ze het woord van God zijn, maar ze bevatten geen enkel zichzelf authentiserend bewijs dat de Bijbel wel bevat (...) [zoals] het fenomeen van vervulde profetie” (*A Survey of Old Testament Introduction*, 1974, pagina 15).

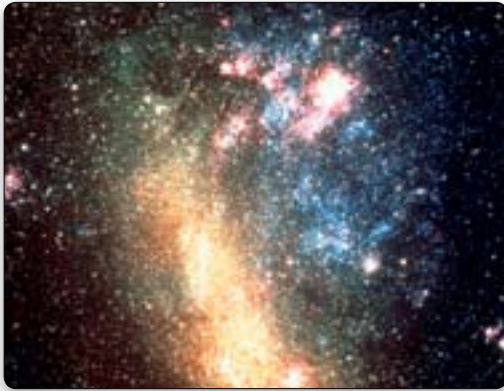
In tegenstelling tot welk ander boek ook biedt de Bijbel zijn eigen test aan om aan te tonen dat de Bijbel goddelijk geïnspireerd is. Die test is *profetie*.

Let op wat dr. Norman Geisler, auteur en medeauteur van zo'n 60 boeken, heeft gezegd: “Een van de sterkste bewijzen dat de Bijbel door God geïnspireerd is (...) is zijn voorspellende profetie. In tegenstelling tot elk ander boek biedt de Bijbel een veelheid aan specifieke voorspellingen – waarvan sommige honderden jaren op voorhand – die vervuld zijn of anders nog wijzen naar een duidelijke toekomstige tijd wanneer ze zullen uitkomen” (*Baker Encyclopedia of Christian Apologetics*, 1999, pagina 609).

Hoe moeilijk is het om de toekomst te voorspellen? Veel seculiere natuurkundigen hebben gepoogd dit te doen. “The People's Almanac (...) heeft een onderzoek gedaan naar de voorspellingen van vijftien voorafstaande natuurkundigen. Het resultaat: van het totaal van de tweeënveertig voorspellingen waren zesenzestig (92 procent) totaal onjuist (...) Een nauwkeurigheid van 8 procent kan eenvoudig uitgelegd worden als toeval en algemene kennis van de omstandigheden” (ibidem, pagina 615).

Hoewel de vervulling van veel Bijbelse profetieën nog in de toekomst ligt, zijn er ook al veel vervuld, zoals we kunnen zien aan de hand van het geschiedkundige bewijs. Als we vervulde profetie kunnen bevestigen – en vooral tot in het kleinste detail – wordt het moeilijk om dit bewijs te negeren.

Net als met het historische bewijs dat door veel Bijbelse schrijvers is vastgelegd, geeft God ons ook door middel van profetie voldoende gelegenheid om de onjuistheid van de Bijbel aan te tonen, als tenminste de onjuistheid ervan kan worden aangetoond. Jesaja, Daniël en anderen legden veel soms zeer gedetailleerde voorspellingen vast en God nodigt ons uit om Zijn door hen opgeschreven verslag te controleren.

Bij monde van Jesaja daagt God twijfelaars uit om Hem te bewijzen: “Denk aan de dingen van vroeger, van oude tijden af, dat Ik God ben en niemand anders. Ik ben God, en er is er geen als Ik, *Die vanaf het begin verkondigt wat het einde zal zijn*, van oudsher de dingen die nog niet plaatsgevonden hebben; Die zegt: Mijn raadsbesluit houdt stand” (Jesaja 46:9-10).

Mensen van God hebben altijd het Woord van God op de eerste plaats gesteld, maar ze hebben nooit angst gehad voor de wetenschap. Ze wisten dat de schepping en het bestaan van fysieke wetten het bewijs waren van Gods werken.

Gods uitdaging voor sceptici

De oude Israëlieten namen vaak hun toevlucht tot valse profeten en nietszeggende orakels om speciaal inzicht te verwerven in de toekomst. Hun vertrouwen in deze bronnen stond gelijk aan nutteloze afgoderij.

God Zelf zegt dat profetie een bewijs is van de ware God: “Laten zij naar voren brengen en ons bekendmaken de dingen die zullen gebeuren. De dingen van vroeger – wat waren ze? Maak het bekend, en wij zullen het ter harte nemen en het einde ervan weten, of doe ons de komende dingen horen. Maak de dingen bekend die hierna zullen komen, en wij zullen weten dat u goden bent” (Jesaja 41:22-23).

De mensen met het grootste en scherpste verstand staan perplex over wat er met de wereld gebeurt en over het vraagstuk hoe de problemen opgelost moeten worden waar generaties lang het hoofd over is gebroken. God weet echter de oplossingen, en Hij heeft precies vastgelegd voor ons

Corbis

hoe onze hardnekkige problemen opgelost zullen worden. Hij weet hoe het zal aflopen met de mens.

God legde profetieën en de vervullingen ervan in de Bijbel vast als bewijs van de inspiratie en betrouwbaarheid van de Schrift. Als Hij gebeurtenissen eeuwen van tevoren kan voorspellen *en ervoor kan zorgen dat ze ook tot vervulling komen*, hebben we onweerlegbaar bewijs van Zijn bestaan en van het feit dat de Bijbel inderdaad Zijn geïnspireerde Woord voor ons is. Als God enkele van Zijn profetieën tot vervulling kan laten komen, wordt het duidelijk dat het in Zijn macht ligt om ervoor te zorgen dat *alle* in de Bijbel opgetekende profetieën tot vervulling zullen komen.

Laten we eens onderzoeken hoe moeilijk het is om de toekomst te voorspellen. Heeft iemand van de menselijke toekomstvoorspellers de snelle ineenstorting van de Sovjet-Unie voorspeld? Heeft iemand van de ziensers een voorgevoel gehad dat de Berlijnse Muur zó plotseling zou vallen? Deze dramatische gebeurtenissen hebben de wereld totaal overrompeld.

Aan de andere kant zagen sommige zelfbenoemde profeten de Golfoorlog in 1991 als het Armageddon in wording. Het geprofeteerde Armageddon zal plaatsvinden, maar dat was dit nog niet. Specifieke aspecten van het ware Armageddon die in de Bijbel geopenbaard zijn, ontbraken in de Golfoorlog. Degenen die een degelijke kennis van de Bijbelse profetie hadden, begrepen dat deze crisis niet alle factoren omvatte die nodig waren voor de uiteindelijke crisis aan het einde van dit tijdperk.

Dergelijke grote crises *zullen* zich voordoen. Maar hoe deze zich precies zullen ontwikkelen, kan door geen enkel mens in detail worden voorspeld. De geschiedenis is vol wereldschokkende gebeurtenissen die zelfs voor de meest kundige staatslieden als totale verrassing zijn gekomen. Miljoenen mensen zullen verbaasd staan als de weg eindelijk bereid is voor het werkelijke Armageddon.

De kans op dramatische wendingen in de wereldgebeurtenissen neemt met de technologische revolutie in de wereld toe. Gebeurtenissen zullen de mensheid als nooit tevoren verbazen. Het grootste deel van de wereld kijkt met angst en beven naar de toekomst – en terecht, met name wanneer oorlogen, terrorisme, onrecht en immoraliteit toenemen. Niemand kent alle verwickelingen die er nog zullen zijn in de komende jaren.

Hoeveel kunnen wij weten?

Hoeveel kan een christen werkelijk weten over de toekomst? Mensen hebben in het verleden soms vrijpostige voorspellingen gedaan, vooral tijdens crises en andere perioden vol spanning. Het boek Daniël profeteerde gebeurtenissen die vele eeuwen geleden zijn vervuld, maar ook

die nog vervuld moeten worden. God gaf Daniël de opdracht: “Houd deze woorden geheim en verzegel dit boek *tot de tijd van het einde*. Velen zullen het onderzoeken en de kennis zal toenemen” (Daniël 12:4). Dit vers duidt erop dat bepaalde grote profetieën pas begrepen zullen kunnen worden naarmate het einde nadert.

Gods Woord leert ons dat een groot aantal profetieën hun volledige vervulling pas zal krijgen op het moment van Jezus Christus’ terugkeer naar de aarde, de opstanding van de doden en de vestiging van een 1000 jaar durende vrede (zie 1 Thessalonicenzen 4:16-17; Openbaring 5:10). De belangrijkste gebeurtenissen die aan die tijd voorafgaan, zullen door Gods mensen pas vlak voor en tijdens hun vervulling begrepen worden (Daniël 12:9-10; Amos 3:7).

Inzicht in bepaalde grote profetische gebeurtenissen is cruciaal als leidraad om te begrijpen waar we ons chronologisch gezien bevinden in Gods plan. De Bijbel is de enige betrouwbare gids in deze zaken en voorzegt veel van wat we nu als geschiedenis kennen. Daarnaast kan de Bijbel ons ook helpen begrijpen wat er nog gaat gebeuren (zorg dat u onze gratis boekjes *Leven we in de eindtijd?* en *U kunt Bijbelse profetie begrijpen* aanvraagt of downloadt).

Het doel van dit hoofdstuk is om te wijzen op bepaalde profetieën die al zijn vervuld. Dit kan ons helpen om nog duidelijker te zien dat de Bijbel inderdaad het Woord van God is, een betrouwbare bron die ons kan helpen om zaken te begrijpen die van groot belang zijn voor onze toekomst. Bijbelprofetie wordt terecht ook wel “op voorhand geschreven geschiedenis” genoemd, zoals we nog zullen zien.

Sleutelprofetieën

De profetieën van Daniël verschaffen belangrijke sleutels om de accuraatheid van Bijbelprofetie vast te stellen. Veel van zijn profetieën zijn zó gedetailleerd en specifiek, dat als het onweerlegbare bewijs ervan is geleverd, zelfs de meest vooringenomen personen niet weten wat ze er nog tegenin moeten brengen.

Het is zelfs zo dat sommige sceptici de *inhoud* van Daniël’s profetische accuraatheid niet ter discussie hebben gesteld. In plaats van toe te geven dat zijn woorden inderdaad geïnspireerd zijn, hebben ze zijn boek simpelweg als oplichterij weggeschreven. Ze beweren dat het niet is geschreven door Daniël in de zesde eeuw voor Christus – hetgeen wel duidelijk blijkt uit de gebeurtenissen die in het boek beschreven worden – maar dat het door een onbekende auteur is opgeschreven rond 160 voor Christus, lang nadat veel van de geprofeteerde gebeurtenissen in het boek hadden plaatsgevonden. Dit is, aldus de critici, de werkelijke reden voor de verbazingwekkende juistheid van het boek!

De waarschijnlijk bekendste gebeurtenis in het boek Daniël betreft Daniël’s nacht in de leeuwenkuil. Daniël’s getuigenis stelt critici voor een uitdaging. Maar laten we eerst eens kijken naar de benadering van de critici. Zij trekken Daniël’s auteurschap in twijfel omdat hij in de eerste hoofdstukken naar zichzelf verwijst in de derde persoon, alsof hij over iemand anders schrijft. Maar volgens *The Expositor’s Bible Commentary* was dit “gebruikelijk bij de vroege auteurs van historische verslagen” (1985, deel 7, pagina 4). Bij de beschrijving van sommige van zijn ervaringen schreef Daniël wél in de eerste persoon (Daniël 7:15; 8:15; 9:2; 10:2).

De identiteit van Daniël’s critici is evenzeer opvallend. De eerste persoon die de authenticiteit van Daniël’s auteurschap in twijfel trok, was de Griekse geleerde en historicus Porphyrius, die leefde in 233-304 na Christus. Hij is volgens historici een neo-platonist, hetgeen wil zeggen dat hij de leerstellingen van de Griekse filosoof Plato meer onderschreef dan die van de Bijbel. “Porphyrius staat algemeen bekend als een hardvochtig tegenstander van het christendom en een verdediger van het heidendom” (*Encyclopaedia Britannica*, 11e uitgave, deel 22, pagina 104, “Porphyry”).

Aangezien Porphyrius een tegenstander was van het christendom, staat zijn objectiviteit hier ter discussie. Hij kon geen feiten op tafel leggen om zijn opinie mee te onderbouwen en zijn mening is ook in strijd met het getuigenis van Jezus Christus, Die naar Daniël verwees als de auteur van het boek (Mattheüs 24:15).

De theoloog Hiëronymus van Stridon (340-420 n.C.) weerlegde Porphyrius’ bewering. Daarna nam niemand Porphyrius’ opmerkingen meer serieus, tot vele eeuwen later. “Hij werd min of meer door christelijke wetenschappers beschouwd als weinig meer dan een heidense tegenstander die door een naturalistische vooringenomenheid zijn oordeel had laten vertroebelen. Maar tijdens de periode van de Verlichting in de achttiende eeuw kwamen alle bovennatuurlijke elementen in de Schrift onder verdenking te liggen” (*Expositor’s*, pagina 13).

Sommige hedendaagse geleerden met meer liberale meningen hebben deze eeuwenoude argumenten gerecycled. Eugene Merrill, historicus op het gebied van het Oude Testament, zegt dat hun overtuigingen op zwak bewijs zijn gefundeerd. “[Daniël’s] retoriek en taalgebruik passen uitstekend in de zesde eeuw [voor Christus] (...) Slechts op basis van subjectieve argumenten en cirkelredeneringen wordt de historiciteit van deze man en wat hij heeft geschreven, ontkend” (*Kingdom of Priests*, 1996, pagina 484).

Fenomenale profetie en vervulling

De accuraatheid van Daniël's profetieën over gebeurtenissen die nog vër in de toekomst lagen, is spectaculair. De 70-woeken-profetie bijvoorbeeld (te vinden in Daniël 9:24-27), waar “Daniël het exacte jaar van

Betekent Bijbelse profetie alleen maar slecht nieuws? Veel mensen nemen dit aan, maar de focus van Bijbelse profetie ligt op het Evangelie – het goede nieuws – van het komende Koninkrijk van God. Net zo zeker als de vele Bijbelse profetieën die al zijn vervuld, zo zeker is ook Christus' wederkomst om dat Koninkrijk te vestigen.

Zijn droom geeft ons een “onthulling van Gods plan voor de periode tot de laatste triomf van Christus” en “laat de van tevoren vastgestelde opeenvolging van wereldmachten zien die in het Nabije-Oosten zouden heersen tot aan de uiteindelijke overwinning door de Messias in de laatste dagen” (*Expositor's*, pagina's 39, 46).

Zonder voorafgaande kennis van de inhoud van de droom legde Daniël aan Nebukadnezar de details van de droom uit: “U, o koning, keek toe, en zie: een groot beeld. Dit beeld was hoog, de glans ervan uitzonderlijk. Het stond voor u. De aanblik ervan was schrikwekkend. Het hoofd van dit beeld was van goed goud, zijn borst en zijn armen waren van zilver, zijn buik en zijn dijen van brons, zijn benen van ijzer, zijn voeten gedeeltelijk van ijzer, gedeeltelijk van leem” (Daniël 2:31-33).

Daniël vertelde Nebukadnezar dat zijn Babylonische rijk werd voorgesteld door het hoofd van goud (verzen 37-38). De zilveren, bronzen en ijzeren delen van het beeld stonden symbool voor drie sterke rijken die zouden volgen op het machtige Babylonische rijk (verzen 39-40). Deze interpretatie verschaftte een indrukwekkende vooruitblik op de

Christus' optreden en het begin van Zijn bediening in 27 na Christus voorspelde” (*Expositor's*, pagina 9).

Een tweede verbazingwekkende profetie die door Daniël is opgetekend, betreft zijn uitleg van Nebukadnezars droom in hoofdstuk 2. In het tweede jaar van zijn regering had de Babylonische koning een verontrustende droom die geen van zijn adviseurs hem kon uitleggen. In de Babylonische cultuur werd een aanzienlijke waarde gehecht aan dromen, en Nebukadnezar was ervan overtuigd dat deze droom van grote betekenis was (Daniël 2:1-3).

geschiedenis. Nebukadnezar kreeg rond 600 voor Christus zijn droom die door Daniël werd uitgelegd. Het beeld stelde op symbolische wijze de opeenvolgende grote rijken voor die het politieke toneel van dat gebied eeuwenlang zouden beheersen.

“Het zilveren rijk zou het Medo-Perzische rijk zijn, dat begon met Kores de Grote, die Babylon in 539 veroverde (...) Dit zilveren rijk was gedurende zo'n twee eeuwen oppermachtig in het Nabije en Midden-Oosten” (*Expositor's*, pagina 47).

“Het bronzen rijk was het Grieks-Macedonische rijk dat door Alexander de Grote werd gesticht (...) Het bronzen koninkrijk hield ongeveer 260 of 300 jaar stand voordat het verdrongen werd door het vierde koninkrijk” (*ibid.*).

“IJzer staat voor hardheid en onverschrokkenheid en beschrijft het Romeinse rijk, dat zijn grootste omvang bereikte onder de regering van Trajanus” (*ibid.*). Trajanus regeerde als keizer van 98 tot 117 na Christus, en het Romeinse rijk zelf bleef nog vele eeuwen aan de macht.

Het vierde rijk werd voorgesteld door 10 tenen. De voeten en tenen waren deels uit ijzer en deels uit leem samengesteld, zoals vers 41 uitlegt. “Vers 41 gaat over een latere fase of uitloper van dit vierde rijk, voorgesteld door de voeten en tien tenen – bestaande uit ijzer en aardewerk, een fragiele basis voor het enorme monument. De tekst wijst er duidelijk op dat deze laatste fase gekenmerkt zal worden door een of andere federatie in plaats van door één enkel, krachtig rijk” (*ibid.*).

Een volgende droom voegt belangrijke details toe

Aanvullende aspecten van deze opeenvolgende, wereldomvattende rijken werden in een latere droom door Daniël onthuld. Ditmaal werden de vier rijken voorgesteld als vier dieren: een leeuw (het Babylonische rijk), een beer (het Medo-Perzische rijk), een luipaard (het Grieks-Macedonische rijk) en een vierde dier waarvan gezegd wordt dat het “gruwelijk” was en verschilde van al de rijken die ervoor waren geweest (Daniël 7:1-7).

Vers 7 zegt het volgende over het vierde wezen: “Daarna keek ik toe in de nachtvisioenen, en zie, het vierde dier was schrikwekkend, gruwelijk, en uitzonderlijk sterk. Het had grote ijzeren tanden. Het at en verbrijzelde, en de rest vertrapte het met zijn poten. Het verschilde van al de dieren die ervóór geweest waren. En het had tien horens.” Wat wil deze omschrijving zeggen? Ook dit is een verwijzing naar de grote macht van Rome, dat alles en iedereen verbrijzelde dat tegen het rijk in opstand kwam. “De superieure kracht van de titaan Rome (...) wordt aldus benadrukt door de symboliek van dit vreselijke vierde dier” (*Expositor's*, pagina 87).

Moderne omstandigheden werden

Bijbelse profetie heeft een groot aantal omstandigheden voorspeld die pas in de huidige tijd gerealiseerd zijn of mogelijk gemaakt zijn. Hieronder vallen:

Kennisexplosie.

Daniël 12:4 zegt dat in de eindtijd “velen zullen onderzoeken en de kennis zal toene-

men”. Dit is duidelijk niet van toepassing op de kennistoename in Daniëls tijd. Het geeft een duidelijk beginpunt aan ter vergelijking met wat de wereld in die tijd gewend was. Pas sinds de moderne wetenschap en de industrialisering is er sprake van een kennisexplosie in ons huidige informatietijdperk.

Directe communicatie op wereldwijde schaal.

Openbaring 11:8-9 zegt over Gods twee getuigen in de eindtijd: “En hun dode lichamen zullen liggen op de straat van de grote stad [Jeruzalem] (...) En de mensen uit de volken, stammen, talen en naties zullen hun dode lichamen drieënhalve dag zien, en zullen niet toelaten dat hun dode lichamen in het graf gelegd worden.” Als alle volken op aarde hier getuige van zullen kunnen zijn, zijn moderne

technologieën als satelliettelevisie, internet of andere vormen van elektronische communicatie nodig, die in de eerste eeuw, toen deze profetie werd opgeschreven, nog onvoorstelbaar waren.

Bevolkingsexplosie.

Openbaring 9:16 maakt melding van een enorm groot leger van 200 miljoen mensen. Dit is zelfs naar hedendaagse begrippen een duizelingwekkend aantal – maar gezien de wereldbevolking wel een aantal dat mogelijk is. Toen deze profetie werd neergeschreven in de eerste eeuw bedroeg de totale wereldbevolking echter ongeveer “300 miljoen. Zeer lange tijd groeide de wereldbevolking nauwelijks (...) er was meer dan 1600 jaar voor nodig om de wereldbevolking te verdubbelen naar 600 miljoen” (United Nations, *The World at Six Billion*, 1998). De gedachte aan een 200 miljoen man sterk leger was onvoorstelbaar – behalve in Bijbelprofetie, die dit voorzag.

Massavernietiging en de mogelijkheid om de mensheid uit te roeien.

Het hierboven genoemde leger wordt door demonische krachten beïnvloed om “het

derde deel van de mensheid (te) doden” (Openbaring 9:15). Jezus Christus zei dat er in de laatste dagen “een grote verdrukking (zal) zijn, zoals er niet geweest is vanaf het begin van de wereld, tot nu toe, en zoals er ook nooit meer zijn zal. En als die dagen niet ingekort werden, zou er geen vlees behouden worden; maar ter wille van de uitverkorenen zullen die dagen ingekort worden.”

eeuwen geleden al door de Schrift voorspeld

(Mattheüs 24:21-22). De mogelijkheid om zó veel mensen te doden – en zelfs de gehele mensheid – bestaat pas sinds de ontwikkeling en verspreiding van nucleaire wapens aan het einde van de 20e eeuw.

Een Joodse staat in het Heilige Land die het gezag voert over Jeruzalem.

Aan het einde van de eerste eeuw en in het begin van de tweede eeuw verdreven de Romeinen de Joden uit hun vaderland. Maar het boek Daniël had gesproken over de schending van een Joods

heiligdom en de onderbreking van het brengen van het offers in Jeruzalem in de eindtijd – hetgeen erop wijst dat er eerst weer een heiligdom moet zijn en eerst weer offers ingesteld moeten worden (Daniël 12:10-11; vergelijk 8:13; 9:27; 11:31).

In de tweede eeuw v.C. was er een eerste vervulling van deze gebeurtenissen maar Jezus maakte duidelijk dat Daniëls profetie over de ontwijding van de heilige plaats voornamelijk vooruitwees naar een nog toekomstige gebeurtenis die aan de Grote Verdrukking in de eindtijd vooraf zou gaan (Mattheüs 24:15-22). Hij zei: “Laten dan zij die in Judea zijn, vluchten naar de bergen” (vers 16).

Gedurende bijna 2000 jaar leek een Joodse staat die het gezag zou voeren over Jeruzalem onmogelijk omdat de Joden verstrooid waren en het Heilige Land in handen was van de moslims.

Maar opvallend genoeg waren de Joden nooit opgegaan in de volkeren waaronder zij verstrooid waren.

En ten langen leste waren ze, werkelijk tegen iedere verwachting in, in staat om terug te keren naar hun vaderland en een Joodse staat te vestigen en te houden – een verbazingwekkende vervulling van profetie.

De opkomst van Groot-Brittannië en de Verenigde Staten als wereldmachten.

God had de aartsvaderen Abraham, Izak en Jakob grote nationale zegeningen beloofd. Genesis 35:11 zegt dat de nationale zegeningen van het eerstgeboorterecht tot uiting zouden komen door “een volk, een menigte van volken” (Willibrordvertaling).

Genesis 48-49 laat zien dat dit eerstgeboorterecht werd overgedragen op Jakobs zoon Jozef en zijn zonen Efraïm en Manasse – waarbij Efraïm zou uitgroeien tot de menigte van volken en Manasse één enkel volk zou worden. Ook zouden deze zegeningen pas vervuld worden “in de laatste dagen” – aan het einde van het tijdperk van de mens.

De omvang van deze zegeningen die in deze en andere passages worden beschreven, is echter nooit door Israël in het Heilige Land gerealiseerd. Integendeel, de noordelijke stammen van Israël – waaronder Efraïm en Manasse – werden uiteindelijk zelfs in bal-

lingschap gevoerd door de binnenvallende Assyriërs. Aanwijzingen in de wereldgeschiedenis en in verschillende profetieën tonen aan dat de zogenaamde verloren stammen gemigreerd zijn naar het noordwesten van Europa. Het Britse rijk en Gemenebest van Naties staan duidelijk voor het moderne Efraïm, terwijl Manasse de huidige Verenigde Staten van Amerika vormt – de rijkdom van deze naties en het geopolitieke aanzien komen overeen met de beloften in de Bijbel dat ze uit zouden groeien tot de heersende naties van de wereld. Terwijl Groot-Brittannië de wereld beheerste in de 19e eeuw, deed Amerika dat in de 20e eeuw.

De uiteindelijke vervulling van dit deel van de profetie ligt nog in de toekomst. Zoals Expositor's uitlegt, zal dit beest zichzelf uiteindelijk manifesteren als "een heropleving van het Romeinse rijk in de eindtijd" (ibidem, pagina 25).

Dit komt overeen met Daniël 2:44, dat er duidelijk op wijst dat de tweede komst van Christus zal plaatsvinden in een tijd waarin nog steeds overblijfselen van het vierde beest of koninkrijk (het Romeinse rijk) aanwezig zijn: "In de dagen van die koningen zal de God van de hemel echter een Koninkrijk doen opkomen dat voor eeuwig niet te gronde zal gaan (...) Het zal al die andere koninkrijken verbrijzelen en tenietdoen, maar zelf zal het voor eeuwig standhouden."

Het grootste deel van deze profetische gebeurtenissen, die tot in detail zijn uitgewerkt in deze twee dromen, is al in vervulling gegaan. Hun gedetailleerde vervulling bevestigt de goddelijke inspiratie van de Bijbel. De waarschijnlijkheid dat enig persoon dit zelf had kunnen voorspellen, tart elke geloofwaardigheid. "Maar er is een God in de hemel Die verborgenheden openbaart. Hij heeft koning Nebukadnezar laten weten wat er in later tijd gebeuren zal" (Daniël 2:28).

Vanuit deze optiek verdient de huidige Europese Unie onze speciale aandacht. Toen deze begon met het Verdrag van Rome in 1957 konden slechts weinigen zich de grote economische en politieke macht voorstellen die de Europese Unie tegenwoordig zou uitoefenen. En nog minder mensen konden zich voorstellen waar deze drang naar Europese politieke integratie toe zal leiden – naar het geprofeteerde, herstelde Romeinse rijk van de laatste dagen.

De meest gedetailleerde profetie in de Bijbel

In Daniël 11 staat nóg een fenomenale profetie. De chronologische setting wordt gegeven in Daniël 10:1: "Het derde jaar van Kores, koning van Perzië." Een "man" (vers 5), ongetwijfeld een engel (vergelijk Daniël

De profeet Daniël schreef enkele verbazingwekkend precieze profetieën neer. Deze bleken zó gedetailleerd en accuraat te zijn, dat sommige critici zich gedwongen zagen om te beweren dat ze niet waren opgeschreven vóór de gebeurtenissen, maar erná.

Gustave Doré

9:21), kwam naar Daniël om hem te vertellen wat "in later tijd" zou gebeuren (Daniël 10:14).

De profetie die volgt is de meest gedetailleerde in de hele Bijbel. Deze profetie werd meer dan 500 jaar vóór de geboorte van Christus gegeven en omvat gebeurtenissen vanaf dat moment tot aan de toekomstige wederkomst van Christus.

De eerste fasen van de profetie bevestigen de Bijbel omdat ze al in vervulling zijn gegaan, hetgeen bewezen kan worden door de Perzische en Griekse rijken te onderzoeken. Geen enkel mens zou dergelijke precieze, historische details kunnen voorspellen.

Sommige elementen van wat nu volgt, zijn ingewikkeld en vereisen nauwkeurige aandacht. Maar een vergelijking tussen de profetische woorden en het historische verslag geeft duidelijkheid.

De eerste 35 verzen van Daniël 11 geven een verslag, jaren van tevoren geschreven, van de conflicten tussen twee politieke entiteiten – de "koning van het zuiden" en de "koning van het noorden". In de wereldgeschiedenis wordt vaak naar de koning van het zuiden verwezen als Ptolemaeus (Ptolemaeus I Soter). De dynastie der Ptolemaeën regeerde vanuit Alexandrië in Egypte. De koning van het noorden regeerde vanuit Antiochië in Syrië onder de naam Seleucus (of Antiochus).

Laten we met deze gegevens in ons achterhoofd eens kijken naar enkele details van de profetie. Meer informatie over de historische vervulling van veel van deze profetie kunt u vinden in bronnen als *The Expositor's Bible Commentary*, waaruit we hierna zullen citeren, of in andere betrouwbare naslagwerken.

Ditmaal zullen we niet het gehele Schriftgedeelte citeren, maar we raden u aan dat u in uw eigen Bijbel de genoemde verzen leest. Onthoud daarbij dat deze details al vór voordat ze in vervulling gingen, waren voorspeld.

Daniël 11:2: Met "nog drie koningen" worden bedoeld *Cambyses*, de oudste zoon van Kores; *pseudo-Smerdis*, een oplichter die zichzelf voordeed als Kores' jongere zoon, die in het geheim vermoord was; en Darius de Pers. "De Perzische koning die Griekenland was binnengevallen (...) was *Xerxes* [in de Bijbel Ahasveros genoemd], die regeerde van 485-464 voor Christus" (*Expositor's*, pagina 128).

Verzen 3-4: "Vers 3 laat ons kennismaken met (...) de opkomst van Alexander de Grote" (ibidem). Het taalgebruik in vers 4 "wijst er duidelijk op dat deze machtige veroveraar een naar verhouding korte regeerperiode zou hebben (...) In zeven of acht jaar voltooide hij de in militair opzicht meest magnifieke verovering in de menselijke geschiedenis. Maar hij leefde daarna nog slechts vier jaar; en (...) stierf als gevolg van een koorts in 323" (ibidem).

Alexanders rijk werd opgedeeld “in vier kleinere en zwakkere rijken” (Expositor’s, pagina 129). Alexanders zoon, die opgroeide onder toezicht van de zoon van een van zijn generaals, werd in 310 vermoord en Alexanders halfbroer werd in 317 vermoord. “Zodoende waren er geen afstammelingen of bloedverwanten meer om Alexander zelf op te volgen” (ibidem). Zijn koninkrijk werd dus niet verdeeld onder zijn nakomelingen (vers 4).

Alexanders generaals streden om de macht over zijn rijk. In de daarop volgende strijd en oorlogen om de heerschappij verloren zij allemaal het leven op vier na, die de leiders van de vier delen van zijn rijk werden. Deze vier waren *Cassander*, die in Griekenland en het Westen regeerde, *Lysimachus* in Thracië en Klein-Azië, *Ptolemaeus* in Egypte en *Seleucus* in Syrië. Twee van deze vier – namelijk Ptolemaeus en Seleucus – breidden hun macht en territorium uit. Zij werden de koningen van Egypte respectievelijk van Syrië.

De intriges die volgen, hebben met deze twee te maken. Naar hen wordt verwezen als de koning van het zuiden (Ptolemaeus) en de koning van het noorden (Seleucus) vanwege hun locatie vanuit Jeruzalem gezien.

Vers 5: “De koning van het zuiden moet Ptolemaeus I zijn geweest” (Expositor’s, pagina 130). De Bijbelse uitdrukking “een van zijn vorsten” verwijst naar Seleucus. Hij had oorspronkelijk onder Ptolemaeus gediend. In het conflict na Alexanders dood had Seleucus de uiteindelijke heerschappij over Syrië verkregen en werd hij koning van het noorden. Seleucus vergaarde uiteindelijk meer macht dan Ptolemaeus. De dynastie van de Seleucische lijn zou blijven bestaan tot 64 voor Christus.

Het ene conflict na het andere

Vers 6: Tussen de koning van het zuiden en de koning van het noorden bestond een constante spanning en vijandigheid. Ptolemaeus I stierf in 283 voor Christus. In 252 trachtten de twee rijken een verdrag te sluiten, waarbij *Berenice*, de dochter van Ptolemaeus II, zou trouwen met *Antiochus II*, de koning van het noorden.

Laodice, de eerste vrouw van Antiochus II, werd verstoten. In 246 v.C. werd Antiochus II vergiftigd – waarvan men algemeen aanneemt dat de

Het rijk van Alexander de Grote werd profeteerd door Daniël lang voordat Alexander het grootste gedeelte van de toen bekende wereld zou veroveren.

manipulaties van Laodice hier schuldig aan zijn. Ze beweerde dat Antiochus op zijn sterfbed haar zoon tot erfgenaam had benoemd. Berenice zocht hulp bij Egypte om de troon zeker te stellen voor haar eigen nog jonge zoon, maar Laodice zorgde ervoor dat ze beiden werden vermoord.

De profetie “zij [Berenice] zal overgeleverd worden” verwijst naar de coup die Laodice pleegde om de executie van Berenice te bewerkstelligen. “Evenals zij die haar gebracht hebben, hij die haar verwekt heeft en hij die haar in die tijden versterkt heeft” verwijst naar de dood van anderen in de kring van Berenice. Berenice, haar vader Ptolemaeus II en haar echtgenoot Antiochus II werden allen uit hun macht ontzet door hun overlijden in 246 v.C. Sommige edelen die Berenice hadden ondersteund als koningin, werden eveneens afgezet.

Versen 7-9: Vergelding bleef niet uit. Een serie militaire acties, die bekend kwam te staan als de Oorlog van Laodice, was het resultaat. Ptolemaeus III trachtte de dood van zijn zuster te wreken. Hij viel de koning van het noorden, op dat moment Laodice’s zoon *Seleucus II*, aan en veroverde Seleucia, de haven en het fort van de Syrische hoofdstad Antiochië. Vers 8 beschrijft de herovering door Ptolemaeus van “lange tijd geleden verloren gegane afgoden en afgodsbeelden” (Expositor’s, pagina 131) die door Cambyses in 526 voor Christus uit Egypte waren gestolen.

In 241 v.C. werd vrede gesloten tussen Ptolemaeus III en Seleucus II. Ptolemaeus stierf in 221, bijna zes jaar na Seleucus II.

Versen 10-12: De zonen van Seleucus II vielen de koning van het zuiden aan nadat hun vader was gestorven. Een van deze zonen, Seleucus III, regeerde slechts drie jaar. Zijn militaire activiteit stelde naar verhouding weinig voor. Hij stierf door vergiftiging. Een andere zoon, *Antiochus III* (de Grote), zou wél “overspoelen, doorkruisen en terugkomen”. Hij viel het Heilige Land binnen dat tot dan toe onder het gezag van Egypte had gestaan.

Ptolemaeus IV, de koning van het zuiden, nam wraak (vers 11) en versloeg het grotere leger van Seleucus III in de Slag bij Raphia in 217 v.C. Na zijn overwinning leefde Ptolemaeus een totaal bandeloos leven en slachtte hij tienduizenden Joden af in Egypte (vers 12). Door dit alles verzwakte hij zijn koninkrijk.

Versen 13-16: De frase “na verloop van tijd” verwijst naar een incident, 15 jaar na zijn nederlaag, toen Antiochus III tegenover Ptolemaeus V kwam te staan, die toen nog een jonge jongen was (Ptolemaeus IV was in 204 gestorven). De Egyptische provincies waren nog volop in beroering vanwege de verachtelijke heerschappij van Ptolemaeus IV. Veel mensen – waaronder de Joden die sympathiek stonden tegenover de koning van het noorden – sloten zich aan bij Antiochus tegen de koning

van het zuiden. De opstand werd uiteindelijk neergeslagen door de Egyptische generaal *Scopus* (vers 14).

Scopus won weer wat verloren terrein terug toen het leger van Antiochus zich in de winter van 201-200 terugtrok. De koning van het noorden reageerde hierop met een nieuwe inval. Hij haalde een beslissende overwinning in het noorden van Israël in de Slag bij Panium en veroverde de stad Sidon (“een versterkte stad”), waar Scopus zich overgaf (vers 15). Antiochus verkreeg de volledige controle over het Heilige Land, het “sieraadland” (vers 16).

Vers 17: De Willibrordvertaling geeft dit vers als volgt weer: “Zijn streven [dat wil zeggen, van de koning van het noorden] is erop gericht het hele rijk van de koning van het zuiden in zijn macht te krijgen. Ten behoeve daarvan zal hij een vredesverdrag met hem sluiten en hem een vrouw geven om zo zijn rijk te gronde te richten. Maar hij zal niet in zijn opzet slagen en zijn plan mislukt.”

Antiochus Epifanes, hierboven afgebeeld op een zilveren munt, vervolgde de Joden door veel van hun religieuze gebruiken te verbieden en de tempel in Jeruzalem te ontheiligen door het offeren van varkens op het altaar.

Ptolemaeus V tot vrouw. Hij dacht dat zij in zijn voordeel zou handelen en de belangen van haar man zou schenden. Maar Cleopatra dwarsboomde Antiochus' plannen door de kant van haar echtgenoot te kiezen.

Verzen 18-19: Vervolgens viel Antiochus eilanden en steden in het gebied rond de Egeïsche Zee aan – in eerste instantie gebieden die onder gezag van Egypte stonden, maar daarna verder westwaarts in antwoord op de Grieken die een beroep op hem deden om hulp te verlenen tegen de toenemende heerschappij van de Romeinen in het gebied. Hij verleende ook asiel aan Rome's vijand Hannibal van Carthago, die hem hielp om Griekenland binnen te vallen. Rome reageerde hierop door Antiochus aan te vallen en zijn legers te verslaan. De Romeinen ontnamen hem veel van zijn territorium en namen verscheidene gijzelaars mee naar Rome, onder wie Antiochus' zoon. Rome legde hem een zware oorlogsschatting op (vers 18).

Te schande gemaakt keerde Antiochus terug naar zijn vesting, Antiochië. Omdat hij niet in staat was om de zware belastingen te betalen die hem door de Romeinen waren opgelegd, probeerde hij een heidense tempel te plunderen. Zijn actie bracht de lokale bevolking zó tot woede, dat zij hem doodden, en hem op die manier tot een roemloos einde brachten (vers 19).

Vers 20: Volgens 2 Makkabeeën 3:7-40 was Antiochus' andere zoon, Seleucus IV, evenmin in staat om de belastingen te betalen (2 Makkabeeën is een apocrief boek waarin over deze gebeurtenissen wordt geschreven). Seleucus stuurde een van zijn regeringsfunctionarissen, *Heliodorus*, om belastingen te innen, al zou dit een plundering van de tempel in Jeruzalem inhouden. Heliodorus ging naar de heilige stad, maar wist niets buit te maken. Seleucus werd later door Heliodorus vergiftigd waardoor hij stierf, “maar niet door toorn en niet door oorlog”.

Antiochus Epifanes

Daniël 11:21-35: Deze verzen spreken over de beruchte *Antiochus IV* (ook wel bekend als Epifanes), de broer van Seleucus IV, die eerder al als gijzelaar mee naar Rome was genomen. Hij was een “tirannieke onderdrukker die alles in het werk stelde om de Joodse religie totaal te vernietigen” (*Expositor's*, pagina 136).

Antiochus nam wetten aan die de uitoefening van de Joodse religie verboden, op straffe des doods. Hij was een ongelooflijk wrede man. Op zijn bevel werd “een bejaarde Schriftgeleerde, Eleazar, zó gegeseld dat hij stierf, omdat hij had geweigerd om varkensvlees te eten. Een moeder en haar zeven kinderen werden na elkaar afgeslacht in het bijzijn van de gouverneur omdat zij weigerden te knielen voor een beeld. Twee moeders die hun pasgeboren zoons hadden besneden, werden door de stad gereden en voorover van de stadsmuur geworpen” (Charles Pfeiffer, *Between the Testaments*, 1974, pagina's 81-82).

Vers 31: Dit verwijst naar de gedenkwaardige gebeurtenissen van 16 december in 168 voor Christus, toen een krankzinnige Antiochus Jeruzalem binnenviel en 80.000 mannen, vrouwen en kinderen doodde (2 Makkabeeën 5:11-14). Vervolgens ontwijdde hij de tempel door een offer aan de Griekse oppergod Zeus te brengen. Deze wandaad was een voorloper van een vergelijkbare gebeurtenis waarvan Jezus Christus heeft aangekondigd dat deze in de laatste dagen zal plaatsvinden (Mattheüs 24:15).

Verzen 32-35: Aan de ene kant lijken deze verzen de onbedwingbare wil en moed van de *Makkabeeën*, een familie van priesters die weerstand bood aan Antiochus en zijn opvolgers, te beschrijven. De opstand door de Makkabeeën tegen de Syrische koning werd ontketend toen “Mattathias, de leidende priester in de stad Modi'ien, (...) de beambte

van Antiochus had gedood die gekomen was om de nieuwe wet met betrekking tot afgoderij op te leggen, en hij een guerrillagroep vormde die naar de heuvels vluchtte” (*Expositor's*, pagina 141).

Mattathias werd hierin gesteund door zijn vijf zonen, van wie de bekendste Juda of Judas is, maar die als bijnaam *Maqqaba* (Aramees voor hamer, waarvan de naam Makkabeeën is afgeleid) had. Veel van deze patriotten lieten bij dit streven het leven, maar door hun onverschrokkenheid werden de Syrische legers uiteindelijk uit het land verdreven.

Aan de andere kant zouden deze verzen ook kunnen verwijzen naar de nieuwtestamentische Kerk vanwege alle verwijzingen naar machtige werken, vervolging en afvalligheid die zouden blijven voortduren tot “de tijd van het einde” (vers 35).

En dat is goed verdedigbaar aangezien Daniël's profetie vanaf dit punt een andere toonzetting heeft. *Expositor's* zegt het volgende: “Met de beëindiging van de voorgaande perikop [Bijbelfragment] in v. 35 eindigt het voorspellende materiaal dat ontegenzeggelijk van toepassing is op de Hellenistische rijken en de strijd tussen de Seleuciden en de Joodse patriotten. Deze huidige sectie (verzen 36-39) bevat enkele kenmerken die nauwelijks van toepassing zijn op Antiochus IV, hoewel de meeste details zowel op hem als op zijn pendant van de eindtijd, ‘het beest’, van toepassing zijn.”

Zowel liberale als conservatieve Bijbelcommentatoren “zijn het erover eens dat heel hoofdstuk 11 tot op dit vers onvoorstelbaar accurate voorspellingen bevat van de hele serie gebeurtenissen vanaf de regering van Kores (...) tot de onsuccesvolle poging van Antiochus Epifanes om het Joodse geloof uit te roeien” (ibidem).

Interpretatie van het profetische bewijs

Deze Bijbelcommentatoren verschillen echter van mening over wat dit betekent. Archer zegt over deze twee opvattingen dat volgens de conser-

De Joodse priester Mattathias ontketende een opstand tegen Antiochus Epifanes toen hij met geweld weerstand bood tegen de door de koning opgelegde afgodendienst.

vatieve Bijbelcommentatoren “dit patroon van voorspelling en vervulling [dient als] overtuigend bewijs van de goddelijke inspiratie en autoriteit van de Hebreeuwse Schrift, aangezien alleen God werkelijk de toekomst kan kennen en ervoor kan zorgen dat zijn vooraf aangekondigde plan precies zou worden vervuld. Volgens de rationalisten echter, die beginnen met de vooronderstelling dat er geen persoonlijke God is (...), is er geen mogelijkheid dat er sprake is van een werkelijke vervulling van profetie.”

“Alle Bijbelse voorbeelden van vervulde profetie moeten uitgelegd worden als vroom bedrog, waarbij pas nadat de gebeurtenis heeft plaatsgevonden de zogenaamde voorspelling bedacht is (...) Dit is wat rationalisten te zeggen hebben over alle voorspellende gedeelten waar die ook in de Bijbel staan. In hun ogen kan er niet zoiets bestaan als goddelijke openbaring van gebeurtenissen die nog zullen plaatsvinden. Anders moeten ze van hun uitgangspunt afstappen en de mogelijkheid erkennen van het bovennatuurlijke, dat tot uiting komt in de gedetailleerde vervulling van voorspelde gebeurtenissen, zoals hier in Daniël, door een profeet van God, meer dan 360 jaar van tevoren” (*Expositor's*, pagina's 143-144).

Wat dit wil zeggen, is dat degenen die zelfs de mogelijkheid van het bestaan van Bijbelse profetie betwisten, dit doen omdat ze het bovennatuurlijke willen ontkennen; ze willen *zelfs* het bestaan van een God Die in staat is om gebeurtenissen tot in de kleinste details te voorspellen, ontkennen.

God alleen kan de toekomst voorspellen en er dan voor zorgen dat het gebeurt. Het is onweerlegbaar bewijs van Zijn bestaan en van de goddelijke oorsprong van de Bijbel voor degenen die bereid zijn om dit te onderzoeken, te aanvaarden en Hem te geloven.

Sommige atheïsten geven toe dat zij tot hun conclusies komen omdat ze eenvoudigweg niet willen dat God hun zegt hoe ze moeten leven.

Aldous Huxley schreef bijvoorbeeld in *Ends and Means* over zijn vooroordeel:

“Ik had redenen om niet te willen dat de wereld een bedoeling had; dus nam ik aan dat er ook geen was, en ik kon moeiteloos voldoende bevredigende redenen voor deze aanname vinden (...) De filosoof die geen betekenis vindt in de wereld, heeft niet alleen te maken met een probleem op het vlak van pure metafysica; hij moet ook bewijzen dat er geen geldige reden is waarom hij persoonlijk niet zou mogen doen wat hij wil doen, of waarom zijn vrienden niet de politieke macht zouden

moeten grijpen en heerschappij zouden mogen uitvoeren op de manier die hunzelf het meeste voordeel biedt.”

Hij vervolgt: “Wat mijzelf betreft, (...) de filosofie van zinloosheid was voornamelijk een manier om vrij te zijn (...) We verwierpen de moraliteit omdat het niet strookte met onze seksuele vrijheid” (1938, pagina’s 270, 272-273).

Kan het nog duidelijker gezegd worden? Mensen ontkennen de autoriteit van de Bijbel omdat ze niet willen dat God hun zegt wat ze moeten doen. Maar voor degenen die het willen zien, is de waarheid helder. God alleen kan de toekomst voorspellen en er dan voor zorgen dat het gebeurt. Het is onweerlegbaar bewijs van Zijn bestaan en van de goddelijke oorsprong van de Bijbel voor degenen die bereid zijn om dit te onderzoeken, te aanvaarden en Hem te geloven.

En in Jesaja 45:21-22 daagt Hij ons uit om precies dát te doen: “Wie heeft dit vroeger aangekondigd, en vooraf bekendgemaakt? Ben Ik dat niet, de HEER? Er is geen andere god dan Ik alleen, buiten Mij bestaat geen god die rechtvaardig is en redt. Wend u tot Mij, en laat u redten, alle uithoeken van de aarde; want Ik ben God en niemand anders” (Willibrordvertaling).

De Bijbel en u...

Uit een enquête uit 2004, uitgevoerd door het tijdschrift Newsweek, bleek dat net iets meer dan de helft van de Amerikanen gelooft dat Jezus Christus zal terugkeren. Vijftien procent zei dat ze geloven dat dit spoedig zal gebeuren, nog tijdens hun leven. (In de meeste andere landen zijn deze percentages lager.)

Als Christus nu zou terugkeren, wat zou dat dan betekenen voor de gemiddelde wereldburger? Als de Rechter van de gehele mensheid u ter verantwoording zou roepen (2 Korinthe 5:10), waar zou u dan staan? In de hele op schrift vastgelegde geschiedenis is er slechts één samenleving geweest die zich als geheel heeft bekeerd toen God hen waarschuwde voor dreigende gevaren. Dat was de oude stad Ninevé, de hoofdstad van het Assyrische rijk, die zich bekeerde na de waarschuwing van Jona (Mattheüs 12:41).

Als naties hun gewoonten niet veranderen, wat kunnen individuen dan doen? Met andere woorden, wat zou *u* moeten doen met de informatie die u in dit boekje hebt opgedaan? Als de Bijbel inderdaad de geïnspireerde instructie is van de Schepper van het universum, bestemd voor de door Hem geschapen wezens, wat moet u dan doen?

De boodschap is duidelijk: u hebt de mogelijkheid en de verantwoordelijkheid om zelf actie te ondernemen en God te zoeken, ongeacht wat anderen doen. De Bijbel is een betrouwbare gids voor de levenswijze van de mens. Het is Gods Woord tot een geestelijk insolvente mensheid. Het is het instructieboek van onze Maker, waarin staat hoe we moeten leven.

De Schrift is millennia lang voor handen geweest. Mensen hebben het Woord van God hieruit en door de profeten gehoord. Ze hebben Gods aansporing gehoord om zich te bekeren en te gehoorzamen. Maar ongeacht van wie de boodschap afkomstig was, ongeacht de tussenpersoon, het resultaat was altijd hetzelfde – slechts een kleine minderheid sloeg er acht op.

Toen Christus het Evangelie met kracht verkondigde aan Zijn eigen volk, verwierpen zij het. Hij wees hen op een beschamend feit: ondanks het feit dat zij Gods Woord bezaten, weigerden ze te geloven en ernaar te handelen, en dus keerde God Zich tot anderen. “Maar Ik zeg u naar waarheid,” zei Jezus, “er waren veel weduwen in Israël in de dagen van Elia, toen de hemel drie jaar en zes maanden gesloten was, zodat er grote hongersnood kwam over heel het land, en naar geen van hen werd Elia gezonden, maar wel naar Zarfath bij Sidon, naar een vrouw, een weduwe. Ook waren er veel melaatsen in Israël in de tijd van de profeet

Bevat de Bijbel fouten?

Bevaat de Bijbel fouten? Vaak is het antwoord hierop voor iedereen anders. Voor degenen die vastbesloten zijn om de Schrift in diskrediet te brengen zal de Bijbel inderdaad fouten bevatten en zal geen enkel antwoord hen tevreden stellen. Voor anderen echter zal zorgvuldig onderzoek en geduld meestal elk probleem oplossen. Zoals de bekende auteur Josh McDowell uitlegt met betrekking tot de Bijbel: "Het is een vergissing van de criticus om aan te nemen (...) dat datgene wat nog niet is verklaard, nooit zal worden verklaard. Wanneer een wetenschapper een onregelmatigheid tegenkomt in de natuur, stopt hij niet met verder wetenschappelijk onderzoek. In tegendeel, hij gebruikt hetgeen nog niet is verklaard als motivatie om een verklaring te vinden."

"Op dezelfde wijze benadert de christelijke onderzoeker de Bijbel met dezelfde vooronderstelling dat wat tot dusver nog niet verklaard is, daarom nog niet onverklaarbaar is. Hij of zij gaat er niet van uit dat discrepanties tegenstellingen zijn. En als hij iets tegenkomt waar hij geen verklaring voor heeft, blijft hij gewoon onderzoeken omdat hij gelooft dat hij deze uiteindelijk wel zal vinden."

"Net als zijn wetenschappelijke tegenhanger wordt de Bijbelstudent beloond voor zijn geloof en studie. Veel problemen waar geleerden ooit het antwoord niet op wisten, zijn opgelost als gevolg van de onophoudelijke zoektocht naar antwoorden in de geschiedenis, archeologie, taalkunde en andere disciplines. Critici hebben bijvoorbeeld ooit gesteld dat Mozes de eerste vijf boeken van de Bijbel niet geschreven kon hebben omdat men in Mozes' tijd nog niet kon schrijven. Nu weten we dat het schrift enkele duizenden jaren vóór Mozes al bestond."

"Ook geloofden critici ooit dat de Bijbel onjuist was met betrekking tot het Hethitische volk omdat geschiedkundigen dit volk helemaal niet kenden. Nu weten geschiedkundigen van hun bestaan vanwege een Hethitische bibliotheek die in Turkije is gevonden. Dit zorgt ervoor dat we moeilijke Bijbelse zaken die nog niet verklaard zijn, kunnen geloven en erop kunnen vertrouwen dat er een verklaring voor

is, en dat we er niet van uit hoeven te gaan dat er een fout in de Bijbel staat" (*The New Evidence That Demands a Verdict*, 1999, pagina's 46-47).

Tegenstrijdigheden in de evangeliën

Laten we als voorbeeld voor het oplossen van veronderstelde tegenstrijdigheden eens kijken naar de wijze waarop de vier evangeliën de woorden weergeven waarvan Pontius Pilatus, de Romeinse gouverneur, bevolen had dat deze woorden boven Jezus' hoofd moesten worden gehangen bij Zijn kruisiging. In Mattheüs 27:37 staat: "*Dit is Jezus, de koning van de Joden.*" In Markus 15:26 staat: "*De koning van de Joden.*" In Lukas 23:38 staat: "*Dit is de Koning van de Joden.*" In Johannes 19:19 staat: "*Jezus de Nazarener, de koning van de Joden.*"

Op het eerste gezicht lijkt het erop dat geen van de auteurs de woorden van het opschrift correct heeft overgenomen. Maar als we elk verslag erop naslaan, zien we dat elk verslag wat meer informatie toevoegt aan de rest. In Johannes lezen we dat Pilatus de boodschap bepaalde. In Lukas treffen we meer informatie over de reden waarom deze woorden verschillend zijn: de inscriptie was oorspronkelijk in drie talen geschreven, Grieks, Latijn en Hebreeuws (Lukas 23:38).

Dus de variatie in de woorden zal logischerwijs te maken hebben met de drie talen die gebruikt zijn, maar ook met de verschillende gezichtspunten van elke biograaf, die elk een iets ander aspect van Christus' leven en bediening benadrukte. Als we de woorden in de verschillende verslagen samenvoegen, zien we dat de volledige boodschap van het opschrift luidde: "Dit is Jezus de Nazarener, de koning van de Joden."

Geen van de evangeliën spreekt de andere tegen; ze vullen elkaar aan om zodoende tot een groter begrip te komen. Een handig hulpmiddel om Christus' leven en bediening te bestuderen is *Het leven van Jezus Christus – een synopsis van de vier evangeliën*

van M. Regtien, waarin alle vier evangeliën naast elkaar staan vermeld in chronologische volgorde.

Andere schijnbare tegenstrijdigheden in de Bijbel hebben te maken met tijden en data. Eén voorbeeld hiervan is dat Israël zowel een civiele als een religieuze kalender gebruikte. Het civiele jaar begon in de herfst met de maand Tisri, terwijl het religieuze jaar in de lente begon met de maand Nisan of Abib. Als twee schrijvers met elkaar in tegenspraak lijken te zijn betreffende de tijd waarop een bepaalde gebeurtenis plaatsvond, kan de schijnbare discrepantie opgehelderd worden door vast te stellen welke van de twee kalenders ze gebruikten.

In een andere tijdskwestie lijkt Johannes 19:14 in tegenspraak te zijn met Mattheüs 27:45. Johannes beschreef gebeurtenissen die plaatsvonden vóór de kruisiging en zegt dat dit gebeurde rond het "zesde uur". Mattheüs is in overeenstemming met Markus 15:33 en Lukas 23:44 als hij zegt dat een duisternis over het land kwam na de kruisiging van het zesde tot het negende uur. Is er werkelijk sprake van een discrepantie tussen deze verslagen?

Nee! Het antwoord heeft te maken met het feit dat de Joodse staat op dat moment onder Romeins gezag stond en Johannes de Romeinse tijdsweergave gebruikte, die om middernacht begon. Het "zesde uur" in Johannes' weergave was 6.00 uur 's ochtends. De Joodse tijdsmethode begon echter op datzelfde moment in de ochtend, zodat zij dat als het eerste uur van de dag beschouwden. Dus was het zesde uur van de dag volgens de Joodse methode 12 uur 's middags. De kruisiging vond plaats tussen het zesde en het negende uur van de dag – volgens de Joodse tijd. De vier evangeliën zijn dus niet met elkaar in strijd; in plaats daarvan vullen ze elkaar aan.

Antwoorden zijn niet altijd direct duidelijk

Hoe zit het met andere Schriftgedeelten die schijnbare discrepanties bevatten? Sommige hiervan zijn het gevolg van onjuiste

vertalingen; sommige Bijbelvertalingen zijn nu eenmaal nauwkeuriger dan andere wat de vertaling van bepaalde verzen betreft. Wat andere passages betreft, kunnen de problemen van substantiële aard zijn.

Hoe dan ook, men hoeft niet bezorgd te zijn over schijnbare fouten in de Bijbel. Er zijn antwoorden en oplossingen voor deze passages die niet direct duidelijk zijn. Zoals de beroemde Bijbelcommentator Gleason Archer schrijft:

"Ik heb de ene na de andere schijnbare discrepantie onderzocht en zogenaamde tegenstrijdigheden tussen het Bijbelse verslag en het bewijs op basis van de taalkunde, archeologie of wetenschap bestudeerd, maar mijn vertrouwen in de betrouwbaarheid van de Schrift is keer op keer bevestigd en versterkt door de ontdekking dat vrijwel elk probleem in de Schrift dat ooit door de mens is ontdekt, van lang geleden tot nu toe, op een volkomen bevredigende manier door de Bijbelse tekst zelf is opgelost – of anders door objectieve archeologische informatie."

"Er is een goed en toereikend antwoord in de Schrift zelf om elke aanklacht die er ooit tegenin is gebracht, te ontkrachten. Maar dat kun je ook alleen maar verwachten van het soort boek dat de Bijbel zelf beweert te zijn, de schriftelijke vastlegging van het onfeilbare Woord van de Levende God" (*Encyclopedia of Bible Difficulties*, 1982, pagina 12). De Bijbel is het Woord van God, en we kunnen hierop vertrouwen als het Boek dat de weg naar de zaligheid verlicht. De Bijbel is betrouwbaar. De apostel Paulus schreef: "Heel de Schrift is door God ingegeven" (2 Timotheüs 3:16). Jezus zei dat "de Schrift niet gebroken kan worden" (Johannes 10:35). Dit is een belofte van Jezus Christus waarop we kunnen terugvallen en waar we ons volledige vertrouwen op kunnen stellen. Laten we dus bij het lezen van de Bijbel ervan overtuigd zijn dat we inderdaad een boek aan het lezen zijn dat door God geïnspireerd is en dat de volledige steun van de Eeuwige God bevat. Die ernaar verlangt om ons de zaligheid te geven die dit Boek ons belooft.

Elisa, en geen van hen werd gereinigd, maar wel Naäman, de Syriër” (Lukas 4:25-27).

Jezus merkte een droevig feit op dat duidelijk door de hele geschiedenis heen blijkt: hoewel velen de mogelijkheid hebben gekregen om Gods waarheid te leren kennen, heeft slechts een relatief klein aantal hierop gereageerd en dit inzicht hun leven laten veranderen (Mattheüs 22:14).

Geloof en keuze

Wat is het verschil tussen degenen die hierop ingaan en degenen die dat niet doen? Er zijn meestal meerdere verschillen. Eén ervan is een overtuiging dat de Bijbel inderdaad het Woord van God is. Een andere is het gebruikmaken van de vrije wil. God heeft ons het recht op keuzevrijheid gegeven en dwingt ons niet om dingen op Zijn manier te doen. Sommige mensen gebruiken hun vrije wil om positief in te gaan op Gods roeping; anderen verwerpen deze roeping. De keuze is altijd aan ons.

Maar er is nog een andere factor die van groot belang is voor de wijze waarop we reageren op het Woord van God. In dit boekje hebben we behandeld of de Bijbel al dan niet waar is, en dus een al of niet betrouwbare leidraad is voor het gedrag van de mens. Hoewel het belangrijk is, is het bewijs dat de Bijbel waar is niet genoeg om iedere agnost of atheïst te overtuigen. Als dat zo zou zijn, zouden er op aarde geen atheïsten of agnosten meer zijn. Ieder weldenkend mens zou dan zijn vrije wil gebruiken om ten minste te geloven, zo niet te gehoorzamen. Maar de Schrift herinnert ons eraan dat zelfs de demonen *weten* dat God bestaat, maar er simpelweg voor kiezen om Hem niet te gehoorzamen (Jakobus 2:19).

Het is Gods bedoeling om ons een keuze te geven om een bepaalde mate van geloof tentoon te spreiden. Zoals de Amerikaanse staatsman en redenaar Daniel Webster ooit opmerkte, is de Bijbel een boek van geloof. Als we voldoende bewijs zouden hebben om elke twijfel van sceptici te weerleggen, zouden we geen geloof nodig hebben. Dit is niet hoe God verkozen heeft te werk te gaan. Iedereen van Adam tot nu is opgeroepen om in geloof te leven.

En wat is geloof? “Het geloof is de vaste grond voor wat wij hopen, het bewijs van wat wij [nog] niet zien” (Hebreeën 11:1, Willibrordvertaling). Met betrekking tot geloof zei de apostel Paulus over Abraham dat hij God de eer gaf omdat hij “er ten volle van overtuigd (was) dat God ook machtig was te doen wat beloofd was” (Romeinen 4:21). God wil dat wij datzelfde vertrouwen in Hem hebben.

De Bijbel en de huidige generatie

Hoewel sommigen staan op hard wetenschappelijk bewijs voordat ze willen geloven, vallen anderen in de andere filosofische put. Ze zijn niet geïnteresseerd in een God Die Zich aan hen bekend maakt door openbaring in de Schrift; in plaats daarvan willen zij een god die zich precies daar aan hen bekend maakt waar zij zich bevinden in hun eigen persoonlijke visie op de wereld. Sommigen hebben dit ook wel de zoektocht naar een ‘designer god’ of ‘winkelreligie’ genoemd.

Schrijver Wade Clark Roof merkte op dat babyboomers, degenen die geboren zijn tussen het einde van de Tweede Wereldoorlog en ongeveer 1964, “opgegroeid zijn in een cultuur van na de jaren zestig, waarin de nadruk ligt op keuze, op kennis en begrip van zichzelf, op het belang van persoonlijke autonomie en op het vervullen van het eigen potentieel – en dit heeft allemaal bijgedragen aan een in hoge mate subjectieve benadering van religie” (*A Generation of Seekers*, 1993, pagina 30). Ze zijn geneigd om zich van gestructureerde religie af te keren. Ze zijn minder geneigd om zich aan te sluiten bij een georganiseerde kerk, en het is minder waarschijnlijk dat ze de Bijbel als objectieve waarheid beschouwen. Ze weten niet waar ze naar toe moeten gaan voor antwoorden op religieuze vragen.

Onzeker als ze zijn over wat waarheid is en of waarheid eigenlijk wel bestaat, gaan deze mensen sneller op zoek naar een kerk die *voldoet aan hun persoonlijke voorkeur* dan een kerk waar objectieve, Bijbelse waarheid gevonden kan worden. Het is voor hen belangrijker dat ze zich *comfortabel* voelen in hun kerk of gemeente, dan dat ze lid zijn van een kerk waarvan het onderwijs en de gewoonten stevig verankerd zijn in de Bijbel. Hun ervaring in de jaren waarin ze gevormd werden en toen ze nog jonge volwassenen waren, heeft bijgedragen aan een gevoel van vervreemding van maatschappelijke instituten, met inbegrip van religieuze instituten.

Als leden van de eerste televisiegeneratie werden babyboomers geconditioneerd voor wat Roof de “vergeestelijking” van het behoud noemt. Hun ouders verkregen het grootste gedeelte van hun wereldvisie door te lezen. Babyboomers werden grotendeels onderwezen met behulp van beelden op televisie. “In een samenleving waarin het draait om het gedrukte woord, werd de voorkeur gegeven aan het objectieve, aan het rationele gebruik van het verstand, waardoor religieuze gesprekken met een logisch gevormde inhoud werden bevorderd. Doctrinaire discussies en theologische overdenkingen kwamen tot bloei onder deze omstandigheden (...) Maar in een samenleving waarin het draait om beelden wordt het *subject* belangrijker dan het *object*” (ibidem, pagina 135, nadruk onzerzijds).

Het resultaat? Recente generaties hebben een andere filosofische houding aangenomen ten opzichte van God, kerken, religieuze ervaringen en de Bijbel. Of de Bijbel waar is of niet, is blijkbaar helemaal niet meer zo belangrijk voor hen.

Deze visie wordt ook door sommige professionals gedeeld. “Er is geen gebrek aan geleerden – zoals geschiedkundigen, theologen, filologen en archeologen – die (...) tot de conclusie zijn gekomen dat het in fundamenteel opzicht van minder belang is of de feiten die in de Bijbel staan opgetekend nu wel of niet juist zijn” (Werner Keller, *The Bible as History*, 1982, pagina 433).

Maar het is *wel degelijk* van belang. Bijbelarcheoloog George Ernest Wright uitte zijn visie dat “in het Bijbelse geloof alles afhangt van [het antwoord op de vraag] of de belangrijkste gebeurtenissen wel of niet werkelijk hebben plaatsgevonden” (aangehaald door Keller, pagina 434). Als de belangrijkste gebeurtenissen in de Bijbel niet hebben plaatsgevonden, hoe kunnen we dan ook maar iets geloven van wat erin staat?

De levensverhalen van de oudtestamentische patriarchen vormen het fundament waarop het historische verslag van de Bijbel is gebaseerd. Als de God Die de Bijbel beweert te hebben geïnspireerd, ons een verzameling mythen en legendes heeft gegeven, hoe kunnen we dan vertrouwen hebben in wát Hij dan ook zegt?

Volgens het Nieuwe Testament waren de patriarchen en profeten in de Hebreeuwse Schrift mensen die werkelijk hebben bestaan. Neem bijvoorbeeld Abraham. Hij wordt genoemd in de geslachtslijn van Jezus Christus (Mattheüs 1:1). In een discussie met de Farizeeën verwees Jezus naar Abraham als een echte historische persoon (Johannes 8:56-58). Als Christus Zich vergiste, was Hij niets meer dan een mens en ook nog eens een mens die bepaald verkeerd ingelicht was. In dat geval zou Hij niet onze Verlosser kunnen zijn en zou ons geloof tevergeefs zijn. Dus de accurateheid van de Bijbel *doet er wel degelijk toe!*

Als Abraham niet een historisch persoon zou zijn geweest, houden miljoenen Joden en Arabieren die beweren van hem af te stammen, zich vast aan mythische tradities en vervalste verhalen uit millennia aan geschiedenis. Jezus zei dat Abraham zou opstaan in de opstanding (Mattheüs 8:11). Als men de historische realiteit van Abraham weerspreekt, weerspreekt men ook Jezus Christus' woorden én de verslagen en tradities die duizenden jaren teruggaan. Archeologie biedt in dit opzicht ondersteuning aan het Bijbelse verslag, zoals we hebben gezien. Maar uiteindelijk is het een kwestie van geloof. Geloven we dat de Bijbel werkelijk Gods Woord is? Geloven we God?

God moedigt geloof aan

Ondanks bergen bewijs die verzameld kunnen worden om de betrouwbaarheid van de Bijbel mee aan te tonen, ontstaat een waar geloof door het ontwikkelen van een persoonlijke relatie met God. (Om hierover meer te weten te komen kunt u ons gratis boekje *U kunt levend geloof hebben* aanvragen of downloaden.)

Twijfel en ongeloof zijn geen onneembare horden. Zelfs mensen die Jezus Christus in het vlees hebben ontmoet, zijn nog wel eens gestruikeld. “Ik geloof, Heere! Kom mijn ongeloof te hulp,” smeekte een man die worstelde met zijn geloof (Markus 9:24). Jezus was meelevend en hielp de bezorgde man door zijn zoon te genezen (verzen 25-27).

God is begripvol in Zijn benadering van de worstelende mensheid: “Want Hij weet wat voor maaksel wij zijn en blijft bedenken dat wij stof zijn” (Psalm 103:14). God zal mensen die Hem oprecht zoeken te hulp komen.

Eén manier om God te zoeken is door middel van een zorgvuldig bestuderen van de Bijbel. “Het is geen toeval dat de Bijbel tot ons is gekomen door zo vele eeuwen met zo'n accurateid en macht. Het was Gods bedoeling dat we ons leven volgens dit boek zouden leven en dat vele mensen zich zouden toeleggen op het in stand houden van de gewijde tekst ervan” (Paul Wegner, *The Journey From Texts to Translations*, 1999, pagina 24).

Een voortdurend, toegewijd onderzoek van de Schrift zal het geloof dat u nodig hebt, vergroten (Romeinen 10:17). U zult zien dat uw geloof zal groeien. U zult verbaasd staan over wat de Schrift verkondigt. En hoe méér fundamentele waarheden u leert, hoe meer u de Schrift zult willen bestuderen.

U zult zien dat de Schrift de antwoorden bevat op de enorme problemen waarmee de mensheid zich geconfronteerd ziet. Dit alleen al zal uw geloof in God doen toenemen. U zult het vertrouwen hebben dat Hij Zijn plan niet alleen in de wereld, maar ook in uw persoonlijke leven aan het vervullen is.

Aanvaard het bewijs dat de Bijbel waar is en dat de Bijbel het geschenk is van uw Schepper aan u – dat het Zijn gids is voor het vruchtbare, productieve en overvloedige leven (Johannes 10:10) waarvan Hij wil dat u geniet!

Kunt u wijs worden uit de wereld om u heen?

Er gebeurt zoveel in de wereld en het volgt elkaar zo snel op, dat het bijna onmogelijk is om alles bij te houden en te begrijpen.

Waarom leiden de hedendaagse ingrijpende en gevaarlijke ontwikkelingen? Wat onthult Bijbelse profetie over onze toekomst? Vindt vervulling van profetie voor onze ogen plaats? Hoe kunt u achter de antwoorden komen?

U bent waarschijnlijk ook zeer benieuwd welke kant het met deze wereld opgaat. Wij ook. Dat is de reden waarom we cruciale informatiebronnen ontwikkeld hebben om u te helpen uit dit alles wijs te worden!

- Indien u nog geen abonnee bent, vraag dan een gratis abonnement aan op ons tweemaandelijks tijdschrift *Beyond Today* via www.verenigdekerkvangod.org.

- Vraag ook een gratis exemplaar aan van de volgende onthullende boekjes of download deze via www.verenigdekerkvangod.org: *U kunt Bijbelse profetie begrijpen*, *Het boek Openbaring onthuld*, *Het Midden-Oosten in Bijbelse profetie*, *Het Evangelie van het Koninkrijk* en *Leven we in de eindtijd?* U kunt het zich eenvoudigweg niet veroorloven om van deze cruciale informatie verstoken te blijven!

- U kunt zich ook inschrijven op onze gratis Bijbelstudie Cursus via www.verenigdekerkvangod.org.

- Op onze Engelstalige websites www.ucg.org en www.beyondtoday.tv vindt u een enorme hoeveelheid aan (Engelstalige) artikelen en boekjes alsmede het laatste nieuws, de laatste trends, podcasts van wat er in de wereld om ons heen gebeurt, links naar opmerkelijk nieuws uit honderden bronnen en nog veel meer.

- Kijk naar het televisieprogramma *Beyond Today*. Op het YouTube-kanaal van Verenigde Kerk van God kunt u deze (Engelstalige) televisieprogramma's terugvinden met ondertiteling.

Als u meer zou willen weten...

Wie wij zijn: Deze uitgave wordt u zonder kosten aangeboden door Verenigde Kerk van God (United Church of God, an International Association), die dienaren en gemeenten in vrijwel de gehele wereld heeft. Onze wortels gaan terug op de Kerk die Jezus gesticht heeft, vroeg in de eerste eeuw. Wij onderhouden dezelfde leerstellingen, doctrines en gebruiken zoals deze toen ingesteld zijn. Onze doelstelling is om het Evangelie van het komende Koninkrijk van God in de gehele wereld te verkondigen als een getuigenis en om alle naties te leren onderhouden hetgeen Christus geboden heeft (Mattheüs 24:14; 28:19-20).

Zonder kosten: Jezus Christus zei: "U hebt het voor niets ontvangen, geef het voor niets" (Mattheüs 10:8). Verenigde Kerk van God biedt deze en andere uitgaven zonder kosten aan als een educatieve dienst in het algemeen belang. We nodigen u uit om uw gratis abonnement op het magazine *Beyond Today* aan te vragen alsmede om u in te schrijven voor onze 12-delige Bijbelstudie Cursus, eveneens zonder kosten. Wij zijn dankbaar voor de genereuze tienden en offeranden van de leden van de Kerk en van andere mensen die vrijwillig bijdragen aan het ondersteunen van dit werk. We vragen geen giften van het algemene publiek. Bijdragen om ons te helpen deze boodschap van hoop te verspreiden onder andere mensen worden echter zeer op prijs gesteld.

Persoonlijk advies beschikbaar: Jezus gebod Zijn volgelingen om Zijn schapen te voeden (Johannes 21:15-17). Om bij te dragen aan de vervulling van dit gebod heeft Verenigde Kerk van God gemeenten, die over de gehele wereld verspreid zijn. In deze gemeenten komen de gelovigen samen om onderwezen te worden in de Schrift en om met elkaar samen te zijn.

Verenigde Kerk van God legt zich erop toe om het nieuwtestamentische christendom te onderwijzen en te verduidelijken. We verlangen ernaar om Gods manier van leven te delen met degenen die serieus proberen onze Verlosser, Jezus Christus, te volgen. Onze dienaren zijn beschikbaar voor advies, om vragen te beantwoorden en de Bijbel uit te leggen. Als u contact wenst op te nemen met een dienaar of één van onze gemeenten wenst te bezoeken, bel of schrijf ons dan. Een lijst met wereldwijde correspondentieadressen treft u op onze website aan.

Aanvullende informatie: Bezoek onze websites www.ucg.org, www.beyondtoday.tv of www.verenigdekerkvangod.org om onze uitgaven te downloaden of aan te vragen, waaronder *Beyond Today*, een groot aantal gratis boekjes en veel meer.

Verenigde Kerk van God

Postbus 93

2800 AB GOUDA

E-mail: info@verenigdekerkvangod.org

Website: www.verenigdekerkvangod.org

Andere (internationale) correspondentieadressen
vindt u op www.ucg.org
(United Church of God, *an International Association*)

Deze uitgave mag niet verkocht worden.

Dit is een gratis dienstverlening op educatief gebied in het algemeen belang, uitgegeven door Verenigde Kerk van God.

Auteur: Noel Horner *Bijdragen:* Scott Ashley, Tom Robinson *Redactie:* Jerold Aust, Aaron Dean, Paul Kieffer, Darris McNeely, Mario Seiglie, Donald Ward
Voorblad / Foto illustratie: Shaun Venish, Scott Ashley *Vertaling:* A.K. Dekker-de Jong